

ЕЖЕМЕСЯЧНОЕ
ПРАММАТА

ΣΑΙΚΣΠΗΡ "ΟΝΕΙΡΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗΣ ΝΥΧΤΙΑΣ,"

μετάφραση Β. ΡΩΤΑ

ΚΡΙΤΙΚΗ:

Τὸ «Ὀνειρο εἶναι ἓνα ὡραῖο ἔργο, ἑνὸς συγγραφέως πολὺ μεγάλου, κ' ἔχει μεταφραστὴ ὁλοσώφοντα ἀπὸ ἑνὸς ἑλληνα ποὺ τὸ ἀγάπησε μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς καρδιάς του.

(ΦΩΤΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΕΛ. ΒΗΜΑ)

...Εἶναι μία μετάφρασις ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχημένη, πράγματι ἀριστοτεχνικὴ, ἀπὸ τὰς ὀλίγας ποὺ ἔχομεν εἰς τὴν γλῶσσαν μας...

(ΕΦ, ΕΘΝΟΣ)

...Ὁ μεταφραστὴς ἐπέτυχε, πράγματι, μὲ τὸν ἑλληνικὸν στίχον ν' ἀποδώσει ἱκανοποιητικώτατα τὸν φραστικὸν τὸν φραστικὸν πλοῦτον τοῦ φανταστικοῦ αὐτοῦ ἔργου καὶ νὰ κατανικήσει τὰς πολλὰς δυσκολίας, ποὺ παρουσιάζει εἰς τὴν μετάφρασιν ἓνα παιγνίδι μεγαλοφυΐας, ὅπως τὸ «Ὀνειρον Καλοκαιρινῆς Νυκτιᾶς»...

(Τ. ΜΠ. ΕΦ. ΚΛΗΜΕΡΙΝΗ)

Νὰ μιά ἀληθινὰ καλλιτεχνικὴ, μιά ἀληθινὰ δημιουργικὴ μετάφρασις τῆς ἑξαισίας σαικσπηρικῆς φαντασμαγορίας. Πουθενὰ σχεδὸν δὲν αἰσθάνεται κανεὶς τὴν μετάφραση, τὴν μεταφορὰ ἀπὸ γλῶσσα σὲ γλῶσσα, ἀλλὰ διαρκῶς, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, ἔχει τὴν ἐντύπωση ὅτι διαβάζει ἔργο πρωτότυπο...

Ὅλη ἡ ἀπόκριψη δόνησις, ὁ βαθὺς παλμὸς τοῦ σαικσπηρικοῦ λυρισμοῦ, μεταγγίσθηκε αὐτοῦσις στοὺς στίχους αὐτοὺς. Τὸ ἴδιο καὶ στοὺς κωμικοὺς. κατ'ὀρθον νὰ διασώσῃ ὁ μεταφραστὴς ὅλη τὴν ἀέρινη χάρη, ὅλο τὸ ἐλαφρὸ καὶ τρυφερώτατο χιούμορ τοῦ μεγαλήτερου ποιητοῦ τῶν νεωτέρων χρόνων.

(ΠΕΡΙΟΔ. ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ)

...Ἡ μετάφρασις αὕτη εἶναι ἓνας σωστός ἀθλὸς καὶ ὅσοι θέλουν νὰ γνωρίσουν σὲ μετάφραση τὸ Σαίκσπηρ, πρέπει νὰ διαβάσουν τ' «Ὀνειρο Καλοκαιρινῆς Νυκτιᾶς» μεταφρασμένο ἀριστουργηματικὰ ἀπὸ τὸν κ. Β. Ρῶτα.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομηταί, τῶν ὁσίων λήγει ἡ συνδρομὴ τὸν ἐρχόμενον Αὐγούστου νὰ εἰδοποιήσουν ἐπικαίρως τὴν ὑποχρεώσιν τοῦ περιοδικοῦ ἂν δ' ἀνανεώσουν ἢ ὄχι, ἄλλως ἡ ἀωστολὴ τοῦ φύλλου θέλει διοκοῶν.

Ἐπίσης ὅσοι ὀφείλουν ἀπορροιστέρας συνδρομὰς παρακαλοῦνται νὰ τὰς ἐμβάσουν πρὸ τῆς λήξεως τοῦ τρ. μηνὸς ἄλλως δὲ διακόψωμεν τὴν ἀωστολὴν τοῦ φύλλου.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΕΝ ΙΚΑΡΙΑ
Εἶναι ὁ κ. ΔΑΙΔ. Χ. ΞΕΝΑΚΗΣ
ΑΠΕΥΘΥΝΘΕ
Δ. ΞΕΝΑΚΗΝ ΑΓΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ
(ΙΚΑΡΙΑ)

Ἡ Οὐλίτις
θεραπεύεται μὲ τὸ
ΣΑΝΟΖΥΛ

Εἰσὶν ὡραία μὲ τὴν
ELIDA
Εἰσὶν ὡραία! Τὸ θέμα τῶν ἡμερῶν μας. Εὐκολώτατον νὰ πραγματοποιηθῇ διὰ συνεχῶς χρήσεως τῆς Crème Elida. Elida Gold Cream διὰ καθαρισμὸν καὶ συντήρησιν τοῦ δέρματος κατὰ τὴν νύκτα. Elida «de chaque Heure» Crème. Κάμει τὸ δερμα ἀπαλὸν καὶ τοῦ δίδει διαφάνειαν ἀλαδάστρινον. Χιλιάδες κυριῶν τὴν θεωροῦν ὡς τὴν καλλιετέραν κρέμαν τοῦ κόσμου

Crème

ΓΚ ΔΕΛΑ

ΑΣΦΑΛΙΣΑΤΕ
ΤΑ
ΧΡΗΜΑΤΑ ΣΑΣ
ΕΙΣ ΤΟ
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΤΗΣ
ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
5%
ΤΑΧΥΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 59
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ
Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ
Β. ΜΑΛΑΤΑΚΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτησίᾳ Δρ. 200
Ἐξαμηνίως " 100
Τρίμηνιος " 50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρα 1

ΑΘΗΝΑΣ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Η ΧΡΥΣΟΚΕΛΛΑΡΙΑ

ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

δοῦ πὼς ὀνομάζεται τὸ γραφικὸ κι' ἀπόμερο μοναστηράκι ποὺ βρίσκεται κρυμμένο ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἀπόκρημνες πλαγιὰς πρὸς τὴ δυτικὴ πλευρὰ τῶν βουνῶν τῆς Κορώνης κατὰ τὸ μέρος τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκρίτας. Παναγία ἡ Χρυσόκελλαριὰ. Σκαρφαλωμένο ἀπὸ χρόνια στὴν πῖθ ἀπότομη βουνοπλαγιά, μοιάζει σὰν κρεμασμένη ἀητοφυλιά πάνω ἀπὸ τὸ χορταριασμένο γκρεμὸ ποὺ ἡ ἀτελείωτη κατηφοριὰ του φτάνει σὲ μιά στενὴ ἀνώμαλη ρεματιά, βαθειὰ καὶ σκιερή, γεμάτη λιγαριές, πικροδάφνες καὶ πλατάνια, ὅπου τὰ κοτσύφια τὸ χειμῶνα καὶ τ' ἀηδόνια τὴν ἀνοιξὴ τονίζουν τὸ ἀγνότερο «ὠσαννά» στὴν Κυρία τῶν Ἀγγέλων ποὺ παραστέκει πάνωθὲ τους.

Κάθε χρόνο σὰ γιορτάζει ἡ χάρη τῆς, ἀπ' ὅλη τὴ Μεσσηνία σχεδὸν ξεκιῶνε πολλοὶ προσκυνητὲς γιὰ νὰ τῆς φέρουν εὐλαβικὰ ἀναθήματά τους καὶ νὰ τὴ λειτουργήσουν. Ὁ δρόμος εἶναι πολὺ δύσβατος καὶ μόνο μὲ τὰ ζῶα καβάλλα ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς ὥρες ἀφοῦ ἀφήσει κανεὶς πίσω του τὴν Κορώνη, περνώντας ἀπὸ γκρεμοὺς κι' ἀπότομα μονοπάτια, ξεπεσεῖται μουνδιασμένος καὶ μὲ κουρασμένη τὴ μέση στὸ μεγάλο πλάτωμα ποὺ χρησιμεύει γιὰ προχύλιο ἔχοντας πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀπότομης κατηφορίας μιά φαρδιά χαμηλὴ πεζούλα ἴδια μὲ τοῖχωμα κάστρου προστατευτικό. Ὅση ὅμως κούραση κι' ἂν

αἰσθάνθηκε, γλήγορα τὴν ξεχνάει, γιατί στὸ δρόμο ἀπαντάει ἀπειρες ἐναλλασσόμενες εἰκόνες ἀπὸ μαγευτικὰ τοπία, ἄλλα ἔχοντας φόντο τὸ γαλάζιο τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου μὲ τὴ σιλουέττα τοῦ Βενετσιάνικου κάστρου ποὺ στέκεται στὸ ἀκρότατο σημεῖο τῆς Κορώνης, περήφανο ἀλλὰ βουδὸ καὶ θλιμμένο γιὰ τὶς παλιὰς τὶς δόξες του, καὶ τὸ γέρω Ταῦγετο στὸ βάθος ἀνατολικά, κι' ἄλλα μέσα σὲ καταπράσινες λαγκαδιὰς ὅπου συναγωνίζονται ὅλες οἱ ἀποχρώσεις τῆς πράσινης σκιάς σὲ μίαν ἀρμονικώτατη συμφωνία γιὰ νὰ κυριαρχήσῃ ὡς μοτίβο ξεχωριστὸ καὶ κυρίαρχο ἓνα βαθυπράσινο μπουκέτο ἀπὸ ὑπερύψηλα κυπαρίσσια ποὺ παραστέκουν σιωπηλὰ ἀκούγοντας μίαν παλιὰς πηγῆς τὸ αἰώνιο παραμῦθι. Εἰκόνα ποὺ σοῦ θυμίζει Μπαϊκλὶν γιὰτὶ ἡ φαντασία ἀποτελεῖται ναι τὴ σύνθεσιν βάζοντας κάτω ἀπ' τοὺς πράσινους ἱσκιούς ἀνέρες σὰν πνέματα νεράϊδες. Μὲ τὴν ψυχὴ πλημμυρισμένη ἀπὸ μίαν ἀπολυτρωτικὴν εὐχαρίστησιν ξεφωνίζει στοὺς ἄλλους συνοδοιπόρους τοῦ: Χαλάλι ὅλ' ἡ κούραση, ὅρὲ παιδιὰ, μπρὸς στὸ θάμα ἐτούτο τῶν ματιῶν.

Τὸ μοναστήρι αὐτὸ ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Πρὸ τοῦ ὅ ἱμναρχοῦ μολύνει τὸ ἱερό μας χώμα ἦταν, ὅπως καὶ σήμερον στὴν ἴδια θέσιν, εἰρηνικὸ καὶ γαλήνιο καταφύγιον ἐνὸς φτωχοῦ καλογεράκου, ἀπὸνα κοινὸν χωριό, ἓνα μικρὸ ἐκκλησιδάκι μὲ μιά μικρὴ δίπλα καμαρούλα, τὸ κελλί του, ποὺ ἦτο ὁ φτωχὸς γερούλης καὶ τάχτισε βάζοντας μεσ' στὴν ἐκκλησίαν μιά παλαιότατη θυζαντινὴ εἰ-

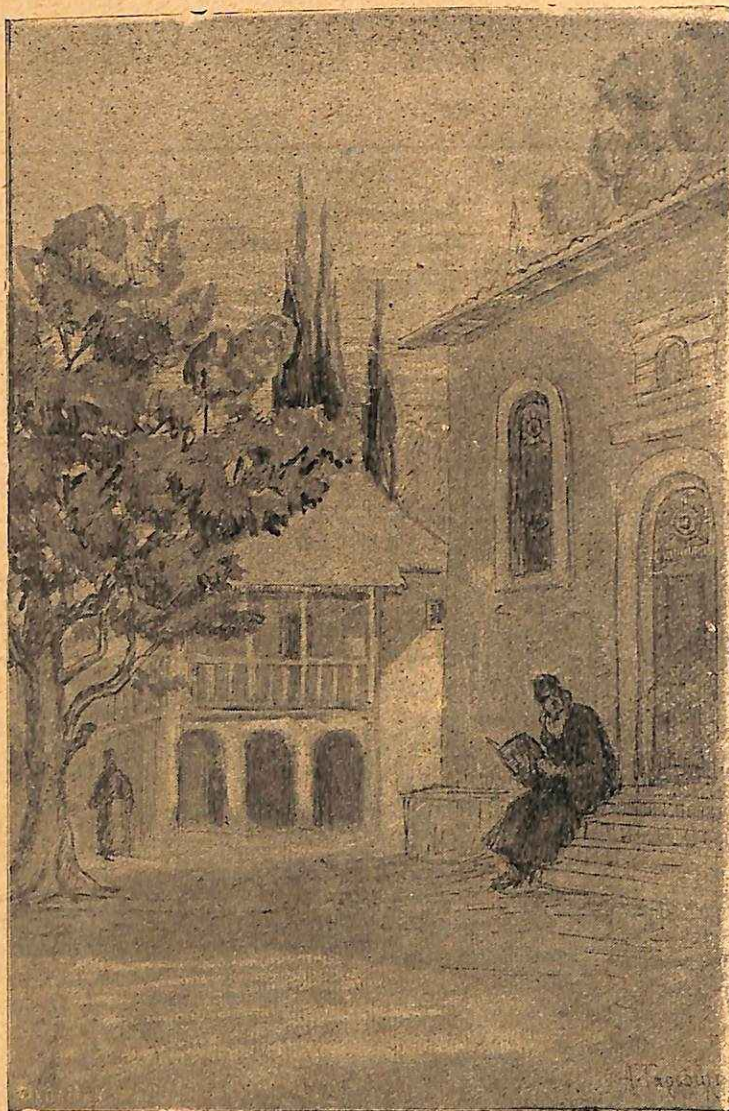
κόνα τῆς Παναγίας. Ἦταν ὁμομόναχος στὸν κόσμον κι' ἄλλο σκοπὸ δὲν εἶχε ἢ ζωῆ του παρὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς του μὲ τὸ χτίσιμο μιᾶς ἐκκλησίας. Πρῶτη του σκέψη σὰν τὴν ἔχτισε ἦταν νὰ μαλαμοκαπνίσῃ τὴν εἰκόνα καὶ σιγὰ σιγὰ νὰ ὁμορφοποιήσῃ τῆς Παναγίας τὸ σπιτί.

Δὲν εἶχε καλὰ τελειώσει ὁ γερούλης τὸ θεῖκό του ἔργο καὶ νὰ, πλάκωσε ὁ Τούρκος σὰν τὴν κατὰρὰ τῆς κόλασης, σὰν τὸ μανιασμένο σίφουνα. Ἀφοῦ ἔβαλε φωτιά ἀπ' ἀκρὴ σ' ἀκρὴ στὸ Μωρητὰ, ἔφτασε καὶ στὴν Κορώνη, κάνοντας τὴν γῆς Μαδιὰ καὶ σφάζοντας τὸ ἀνυπεράσπιστο καλογεράκι, ἐκεῖ ποὺ εἶχε τρυπώσει σ' ἓνα λαγοῦμι τῆς πλαγιάς. Περνώντας βράδυ ἀπὸ ψηλὰ κι' ἀπ' ἀντίκρου, εἶδαν οἱ Τούρκοι τὸ καντηλάκι ποῦχε ὁ γέρος ἀναμμένο καὶ δάζοντας σημάδι ἓνα παλοῦσι σὰ δείκτη πάνω σ' ἓνα χαμόκλαδο, πήγαν μὲ τὸ φῶτῆμα καὶ τὸν ξεμπερδεψαν τὴν ἄλλη μέρα.

Πέρασαν χρόνια καὶ χρόνια. Τὰ μονοπάτια χορτάρισαν, θάτοι κι' ἀγκάθωτοὶ φράχτες φύτρωσαν πάνω στὰ ἐρείπια καὶ σ' ἀποκαῖδια. Καὶ μιά κρουσταλένια πηγὴ ποῦτρεχε ἀστείρευτὴ νυχτόσημα σκεπάστηκε ἀπὸ πυκνοὺς θάμνους κι' ἀγριόκλαδα. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς καταστροφῆς, ἀνθρώπου ποδὶ δὲν εἶχε καὶ πατήσῃ, μόνον ἀπὸ ψηλὰ στὸν πλαγιὸν τὸ λόγγο, ποὺ τότε χωρίζε μιά βαθύτατη γράνα, μιά μικρὴ χωριότοποδα ἤρχονταν ἀπ' τ' ἀπὸ κείθεν χωριὸ κι' ἔδρασκε καὶ τὰ γίδια τῆς. Εἶχε ὅμως προσέξει τὴν κάμποσε φορὲς πὼς τὸ δάγκχο τῆς τραγὴ χάνονταν

πότε πότε κ' έτσι πού βάζονταν να σκούζω μες στο λόγγο για να τὸ φέρη πίσω κοντὰ στὸ μικρὸ κοπάδι, τόβλεπε νάρχεται τρεχάτο μὲ βρεμένο μούσκεμα τὸ γένη του καὶ κινώντας πέρα δώθε τ' αὐτάκια του νὰ γλύφῃ γλήγορα γλήγορα τὴ μουςουδίτσα του. Μία, δυὸ τρεῖς, ἡ βοσκοπούλα δὲ βάστηξε. Νερὸ σ' αὐτὴ τὴν ξεροπλαγιά, πού πῆγε καὶ τὸ θρήκε τὸ θλάγκο γίδι της; Τράδῃξε κί' αὐτὴ νὰ γιομίσῃ τὸ ματαρά (*) της.

Τὸ πῆρε τὸ κατόπι ἀπὸ μακρυὰ, σκαρφάλωσε δῶ, κρεμάστηκε καί, πῆδησε μέσα σὲ ἀγκαθερὲς γράνες ξεσκίζοντας τὸ ἀλατῶδένιο μεσοφούστανό της καὶ καμμιὰ φορὰ στάθηκε. Παραμερίζοντας τίς ἀγριές πυκνὲς πρασινάδες πρόσεξε ν' ἀκούσῃ ἕναν ἤχο τρεχούμενου νεροῦ, ἤχο πλούσιο, γάργαρο καὶ κρυσταλλένιο πού σὰν μακρόταλη μουσικὴ τάραζε μακάρια ἐκείνη τὴ γαλήνη τῆς ἔρημης δουνοπλαγιάς. Προχώρησε κρατώντας τὴν ἀναπνοή της κ' ἔτσι ὡς παραμέριζε τὰ πυκνὰ κλαδιά οἱ ἀχτίνες τοῦ ἡλίου γλυστρώντας ἀνάμεσα ἀπὸ τίς τρεμάμενες φυλλωσιὲς παιγνίδιζαν στὸ σγουρόμαλλό της κεφάλι καὶ πάνω στὸ φτωχόντυμένο της κορμάκι σὰν ἀστραφτερὲς πεταλούδες. Πάρα μέσα, κάτω ἀπὸ ἕνα κούφωμα πέτρας ταπεταρισμένο ἀπὸ παχύτατα πολυτρίχια, ξεπετάγονταν σὰν ἀσημένιο φεῖδι ἕνας κρουνοὺς ὁλόδροσος πού σερνάμενος κάτω ἀπὸ τ' ἀγριολούλουδα καὶ τὰ χορτάρια φλυαροῦσε ἀκατάπαυστα πτισιλίζοντας τα παιγνιδιάρικα μὲ ὀγρὲς ψιλὲς διαμαν-

Ἀθ. Ταρσούλη: Ἡ χρυσοκελαριά

(*) Ματαράς = παγοῦρι τοῦ νεροῦ.

ΚΑΗΜΟΣ

Ἀπὸ κοντὰ μου πέρασεν ἐκείνη πού ζητοῦσα μ' ἕνα χαμόγελο ἔχοντας τὴν ὄψη φωτισμένη, κί' ἐνῶ ἤμουν τέλος ἔτοιμος νὰ τὴ φωνάξω μούσα στρέφοντας πίσω της ἀργὰ τὴν εἶδα νὰ μακραίνει.

Μὰ ἦταν τόσο δυνατὸς ὁ μουσικὸς μου πόνος πού οὐτ' ἕνα λόγο φεύγοντας δὲν ἀκουσε ἀπὸ μένα, καὶ τώρα πιά πού βρέθηκα πάλι σὰν πρῶτα μόνος δὲ συλλογίζουμαι παρὰ δυὸ μάτια ἀγαπημένα.

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

τόπετρες, καὶ πίσω ἀπὸ μιὰ φουντωτὴ ἀγριογοριτσά τὸ γίδι σκυμμένο σὲ μιὰ καθαρή γουδίτσα ρούφαγε μ' ἀπόλαυση τὸ διάφανο νεράκι πού καθρέφτιζε ἀκαθόριστὰ τὴν ἀκρὴ ἀπ' τὴ μουςουδίτσα του.

Ἐτρεξε κί' αὐτὴ χαρούμενη νὰ πιῇ

κ' ἔτσι καθὼς ἀκούμπησε τὸ χέρι της σὲ μιὰ σχισμάδα τοῦ ὕγρου βράχου, σὰν κάτι νάπιασε γυαλιστερό. Γύρισε καὶ κύτταξε πρὸς αὐτὸ τὸ μέρος. Τράδῃξε ταραγμένη τὸ χεράκι της κί' ἔπιασε τὴν καρδιά της.

Τὰ μάτια της γεμάτα ἐκπληξή καὶ φόβο μαζὺ καρφώθηκαν σ' ἕνα εἰκόνημα, σὲ μιὰ Παναγιὰ ὁλόχρυση καὶ λίγο μαυρισμένη ἀπ' τὸν καιρὸ, πού τὴν κοίταζε μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο σὰ νὰ τῆς ἔλεγε: Καλῶς ἦρθες, κοριτσούλα μου, πῶς σ' ἐπερίμενα τόσο καιρό!

Ἐτρεξε καὶ τὸ βούϊξε στὸ χωριό. Ὁλ' ἡ Κορώνη ξεσηκώθηκε καὶ καραβάνια ὁλόκληρα ἀπὸ προσκυνητὲς φτάσαν ὡς ἐκεῖ ἀπάνω.

Τῆς χτίσαν μιὰ μεγάλη ἐκκλησίᾳ ζυμώνοντας τὴ λάσπη μὲ κρασί ἀντὶ γιὰ νερό, κρασί ὁλόκληρες ἀποθήκες, κίτρινο σὰν τὸ φλουρί, τὸ χρυσάφι τὸ ἴδιο κάναν καὶ γιὰ τὰ κελλιά της, καμμιὰ δεκαριά στὴν ἀράδα πάνω καὶ κάτω. Γι' αὐτὸ τὴν ὀνόμασαν καὶ Χρυσοκελαριά. Θάχουν περάσει καμμιὰ τριανταριά χρόνια ἀπὸ τότε πού δρέθηκε. Λένε πῶς ὁ φτωχὸς γερούλης νοιώθοντας στὸ ζύγωμα τῶν Τούρκων τὸν κίνδυνο πού ἀπειλοῦσε τὴν Κυρία τῶν Ἀγγέλων, ἔτρεξε καὶ τὴν ἔκρυψε μέσα στὴ σχισμάδα τοῦ βράχου πρὶν παραδώσῃ τὸ κεφάλι του στοῦ Τούρκου τὸ μαχαίρι.

ΑΘΗΝΑ. Ν. ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Ὁ Στράνις κυτοῦσε ἀχόρταγα τὸ παιδί του...

Γ. ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΥ

ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΑΤΩΜΑ ΔΙΗΓΗΜΑ

αράπονο τοῦχε, πού δὲν εἶχε «τύχη» στὸν κόσμον αὐτόν! Λέν εἶχε βρεῖ ὁ φουκαρᾶς οὔτε βελόνι, πού λέν, στὸ δρόμο του! Μαστορό-παιδο ὅπως ἦτανε μαθῆς, κουβαλοῦσε, σὰ φωτίζει ὁ Θεὸς τὴ μέρα του, μὲ τὸ πηλοφόρι στὸν ὄμο τὶς πέτρες καὶ τίς λάσπες, γιὰ νὰ χτίσουν οἱ ἀνθρώποι τὰ σπίτια τους. Δὲν κυτοῦσε ποτέ κάτω! Τὰ μάτια του εἶχαν λὲς στηλωθεῖ ἀπὸ μακρεῖα συνήθεια πρὸς τ' ἀπάνω στὶς ἀψηλὲς σκαλωσιές, πού ἀνέβαινε ὀλημερίς ἀλαφροπάτητος, σὰν ἀγριοκάτσικο. Ποῦχε καιρὸ νὰ δει κί' αὐτὸς τὸ χῶμα πού μᾶς γέννησε, νάβρει αὐτὸ ποῦχασαν οἱ ἄλλοι;...

Ἄν ἔχεις τύχη διάβαινε καὶ διζικὸ περπάτει...

Καὶ τοῦ Στράνια ἡ «τύχη» ἦταν, μάτια μου, κρυμμένη καὶ δὲν βλέπονταν. Ἐκανε τόσο καὶ τόσο καιρὸ σὲ ξένους τόπους στοῦ κάθε πρωτομάστορα καὶ γυρίζοντας τώρα στὸ σπίτι του βόηκε κάτι, πού δὲ πετυχαίνει στὸν

καθένα!.. Ἀμή! Ἄν τύχεις, νὰ τύχεις στὴ ζωὴ σου! Ἐτρίβε κί' αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰ μάτια του, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ τὸ πιστέψῃ... Ὁλόκληρο ἀνθρωπάκο, πού χαλοῦσε τὸν κόσμον μὲ τίς φωνές του. Ἦταν δικό του λοιπὸν «εὖρημα»;... ὥτοῦσε μ' ἀγωνία τὸν ἑαυτό του...

Δὲν τὸ συλλογίστηκες ποτέ σου, γιόκα μου!.. Ἀπ' αὐτό, πού δὲν τὸ βάθει ὁ νοῦς σου νὰ φοβᾶσαι περισσότερο!...

Τοῦπε ἡ μάνα του γιομάτη σὺμ-πόνια καὶ σὰν παρηγοριά, ἂν ἦταν τάχα γι' αὐτόν κί' αὐτὴ. Κί' αὐτός, πού δὲν τῆς ἔλεε καμμιὰ φορὰ κακὸ λόγο, τῆς χαμογελοῦσε τώρα συγκαταβατικά, σὰ νάταν πέρα γιὰ πέρα σύμφωνος. Τί μποροῦσε νὰ κάνει ἄλλο;... Τὴν πρώτη στιγμὴ μεσ' στὴ βαθειὰ συγκίνηση, πού τὸν συνέπαιονεν ὅλο, δὲ τοῦχε πολυσκεφεῖ καλά — καλά. Κιόμας, ὅταν βρέθηκε μονάχος του στὸ φτωχικὸ καμαράκι του, ποῦχε περάσει ὅλες τίς παιδιάτικες τρέλλες του — κί' αὐτὴ τὴ μεγαλύτερη τώρα τῆς ζωῆς του — ἔβαλε τὸ κεφάλι του σὰ χοντρά δουλεμένα χέρια, γιὰ νὰ θυμηθεῖ καλλίτερα...

... Εἶχαν τελειώσει τὴν οἰκοδομὴ τοῦ γέρο — Ἀγάμη... Κί' εἶχαν γλέντι τὴ νύχτα ἐκείνη. Ὁ ἀφεντικός τους τοὺς ἔκανε τὸ τραπέζι γιὰ τὸ καλὸ τοῦ σπιτιοῦ... Ἀρνιά εἶχαν σφάξῃ γι' αὐτοὺς ἑξέπιτηδες. Κρασί ἀφθονο νὰ πιοῦν ὅσο μπορέσουν καὶ νὰ περισσέψῃ! Κί' ὁ Στράνις ἔπλε μόνος του τὸ περισσότερο. Στὸ τέλος δὲ δέχτηκε ἀπὸ κανένα νὰ τὸν συνοδέψῃ ὡς στὸ σπίτι του. Τὸ πῆρε γιὰ φιλότιμο! Δὲν ἦταν καὶ πρώτη φορὰ, πού πήγαινε ἔτσι. Μόλις ἀνέβηκε στὴν κάμαρά του, τότες αἰσθάνθηκε τὸ κεφάλι του βαρὺ ἀπ' τὸ μεθύσι. Τὸ αἷμα του ἔβραζε στὶς φλέβες του. Ἀνοῖξε μηχανικὰ τὸ παράθυρο γιὰ ν' ἀνασάνῃ ἐλεύθερα στὸν φρέσκον ἀέρα, ποῦρχονταν πέρα ἀπ' τὰ μυρωμένα περιβόλια τῆς χώρας. Τοῦκανε καλὸ κί' ἔμεινε ἔτσι, σὰν ἀποχαυνωμένος. Ἐνα μουζοῦκι ἀκούγονταν παθητικὰ στὴν ἡσυχὴ ἀστροφωτισμένη νύχτα — σὰν ἕνα παράπονο, καὶ κάθε τόσο, σὲ μιὰ μικρὴ παύση, χέρια χτυπιόνταν τὸνα ἀπάνω στ' ἄλλο ὀρθμικά, σὰ νὰ συνάδευαν τὸ τραγοῦδι. Ὁ Στράνις ἀφέθηκε νὰ ξεχαστεῖ. Πολεμοῦσε νὰ θυμηθεῖ κί' αὐτὸς τὸ σκοπὸ του. Κί' ἔσκυψε ἀπ' ὄξω ἀπ' τὸ παράθυρο, γιὰ ν' ἀκούσῃ καλύτερα. Τότες εἶδε κάτι, πού τὸν ἔκανε νὰ λησμονήσει αὐτό, πού ζητοῦσε πρωτίτερα. Στὸ δρόμο διέκρινε σταματημένη μπροστὰ στὸ σπίτι τους μιὰ γυναῖκα φτωχικὰ ντυμένη, ποῦκανε χάϊ με τὴν ἀπλὴ αὐτὴ μουσική... Ἦταν ἡ Κάτια, πού δούλευε σ' ἀπάνω πάτωμα.

Περίμενε νὰ τελειώσουν μὲ τὴ σειρά τους ὅλοι αὐτοὶ οἱ πλανόδιοι μουζικάντοι κί' ἔπαιζε μ' ἀνυπομονησία τὴ μικρὴ ἀλυσσιδίτσα, πού βαστοῦσε τὸ κλειδί τῆς κάμαράς της, ὀίχοντας τὴν ἀπ' τὸ ἕνα χέρι σ' ἄλλο. Τὸ βροῖσκει διασκεδαστικό. Ἀπὸ κάποτε χτυποῦσε τὸ πόδι της στὸ πλακόστρωτο, σὰν ἕνας νευριασμένος μαέστρος, ὅταν ἔκονε μιὰ παραφωνία. Σὲ μιὰ στιγμὴ, ποῦχασε τὴν ὑπομονή της, σήκωσε τὰ χέρια της, σὰ νὰ τοὺς ἔλεε: «Πάψετε ἐπὶ τέλους! Μᾶς πῆρατε τ' αὐτιά!... Καὶ τοιμαζόντανε κιόλας νὰ δρασκέλισαι τὸ κατόφλι της...

Ὁ Στράνις δὲν κατάλαβε πότε βρέθηκε κί' αὐτὸς κάτω στὴν πόρτα παραμονεύοντας νὰ περάσῃ... Κί' ὅταν ἔφτασε στὸ κεφαλόσκαλο αὐτὴ ἔξνοιαστη μ' ἕνα ὕψος σὰ νάταν τέλεια ἰκανοποιημένη μὲ τὸν ἑαυτό της, ἔκλεινε φάνηκε ἀπ' τ' ἄλλο μέρος... Θάλεγε κανένας πῶς ἦτανε συνοημένοι. Ἦταν ἡ μόνη γυναῖκα πού ἀγαποῦσε. Μὲ

την Κάτια βλέπονταν ταχτικά. Κι' όμως η συνάντησή αυτή, πού δεν την είχε μελετήσει, του φαινόταν αλλιώτικη. Μὲ τὸ ἀπλοϊκὸ μυαλό του τὸ ξεγοῦσε σὰν ἓνα σημάδι ἀκόμα πὼς εἶχαν καὶ οἱ δυὸ τὴν ἴδια σκέψη: Πάντα νὰ βρίσκονται μαζί στὸν ἴδιο δρόμο. Ἡ Κάτια δὲ μποροῦσε νὰ κρατήσει τὴ χαρὰ της...

Γελούσε νευρικά, σὰν ἓνα ἀθῶο παιδάκι. Κι' ἀφένθηκε, σὰν ἓνα ἀνυπεράσπιστο πουλάκι, στὴν ἀγκαλιά του. Ἐτσι βρέθηκαν κι' αὐτὴ τὴ φορὰ στὸ ἴδιο καμαράκι του... Κι' ὕστερα... Δὲ θυμοῦνταν τίποτε, σὰ νάχει σταματήσει τὸ μυαλό του στὸ σημεῖο ἐκεῖνο τῆς ζωῆς του...

Μονάχα τὰ κομμένα λόγια της τοῦρχονταν τώρα ἓνα — ἓνα καὶ βουίζαν στ' αὐτιά του...

— Μὴ μὲ πειράξεις, χρυσέ μου!... Εἶμαι κορίτσι καὶ τὸ ξέρεις, Ἀνέστη!...

Ἡ μέρα τὸν βρῆκε στὴν ἴδια θέση. Ἐνα θαμπὸ τοπεῖο ξαπλώνονταν μπροστά του, σὰν ἓνα γλυκὸ ὄνειρο, πού δὲ τελειώνει ποτέ!... Ὅλα ὡς ποῦ ἔφτανε τὸ μάτι του, μίκραιναν ὁλόενα. Κι' αὐτὸς αἰστανότανε τὸν ἑαυτὸ του νὰ μεγαλώνει κάθε τόσο. Στριγμένο στή κόγχη τοῦ παραθυριοῦ, ποῦπιανε ὁλόκληρο μὲ τοὺς γερούς του ὤμους, τοῦ φαινότανε πὼς κυριαρχοῦσε μέσα στὸν συγχυμένο ἐκεῖνο κόσμος, πού πολεμοῦσε νὰ βγεῖ ἀπ' τὴ γαλάζια γάζα τῆς αὐγῆς. Εἶχε τὸ αἶσθημα κίβλας πὼς ὅλα τὰ πελώρια σπίτια τῆς πολιτείας τάχει χτίσει ὁ ἴδιος μὲ τὰ χέρια του καὶ τ' ἄφηνε νὰ στέκονται ἔτσι, σὰν παιχιδάκια παιδιῶν...

Κι' ὕστερα, πὼς νὰ μὴ τὸ πιστέψει κι' αὐτός; Ἡ ἰδέα πὼς ἦτανε πατέρας τοῦδινε κάποια περηφάνεια καὶ τοῦκανε νὰ βλέπει διαφορετικὰ τὰ πράματα.

Δὲν τὸν ἄφινε νὰ συλλογιέται ἄλλο!... Τοῦφτανε ὡς τόσο πὼς καὶ ἡ μάνα του ἡ ἴδια παραδέχονταν πὼς εἶτανε δικό του παιδί. Ἡ γνώμη της βάραινε.

— Ὅλα αὐτά, γιέ μου, εἶναι δικά σου!

Τοῦλεγε μὲ ἰσχυρογνωμοσύνη δείχνοντας τὸ πηγούνι τοῦ μικροῦ κοριτσιοῦ ὡς ἀπάνω τὸ κούτελο!...

Κοιτοῦσε καλὰ μὴ τῆς ξεφύγει καμμιὰ λεπτομέρεια...

— Τίποτις δὲν πῆρε ἀπὸ «κεῖνη»!... Ἐτσι πάντα τὴν ἀνάφερνε, γιὰ νὰ

τὴν ταπεινώσει περισσότερο! Μὴ λάχει καὶ πεῖ τ' ὄνομά της καὶ λερώσει τὸ στόμα της!... Κι' αὐτὸ τῆς ἔδινε κάποια ἱκανοποίηση, πού δὲν ἔμοιαζε μ' αὐτὴ τὴ «χωριάτισσα» τῇ... τῇ... — κι' ἄς ἦταν τὸ κάτω τῆς γραφῆς ἡ ἀληθινὴ μάνα τοῦ ἀθῶου αὐτοῦ σπλάχνου, πού δὲν τὸ ρώτησε κανένας ἂν θέλει νάρθη κι' αὐτὸ στὸν κόσμον αὐτὸν — κι' ἄς κοιλοπόνεσε κι' αὐτὴ ἡ δυστυχισμένη!... Ἀς εἶναι καλὰ πού μπορέσει καὶ τόφκιασε!...

Τ' ἄλλα δὲν τῆς ἐνοιαζαν!... Ἦταν πρόθυμη αὐτὴ ἡ γριά νὰ κρατήσει κι' ἄλλα ἀκόμα δέκα — πού λέει ὁ λόγος — ἀρκεῖ νᾶταν τοῦ γιοῦ της καὶ νὰ μὴν ἔμπαινε αὐτὴ στὸ σπῖτι τους. Αὐτὸ δὲ τῆς ἔλειπε ἀκόμα!...

— Ἐσὺ μωρή μονάχα νὰ μὴ μπεῖς!... Κι' αὐτὸ τὸ χαϊβάνι τὸ παίρνω ἀπάνω μου! Τί ἔφταιξε αὐτὸ νὰ τὸ ρίξω στοὺς πέντε δρόμους. Καὶ κάνε καλὰ μὲ μένανε!...

Γιὰ τὸν Ἀνέστη της δὲν ἔκανε λόγο. Ἐβάζε τὸν ἑαυτὸ της μπροστά νὰ τὸν περασπίζει. Ὁ Ἀνέστη της αὐτὴ γνώρισε καὶ «μᾶνα» καὶ «πατέρα» μαζί. Τὸν βαστοῦσε στὴ κοιλιὰ της ἀκόμα, ὅταν ὁ ἄντρας της εἶχε πεθάνει. Κι' ἦταν νιὰ καὶ ὁμορφη, ὅσο δὲ παίρνει. Ἡ κυρὰ-Κωσταράκενα μὲ τ' ὄνομα!... Ὅσοι τὴν ἔβλεπαν λυποῦνταν αὐτὴ περισσότερο κι' ἀπ' τὸν πεθαμένο!... Οἱ γειτόνισσες δὲν ἀπόσταναν.

— Νὰ μαραζώνει ἔτσι κοτζάμι κοπέλλα!... Ποῦ ἀκούστηκε αὐτό! Δὲ βρίσκεται ἓνας ἄνθρωπος νὰ τὴ ζητήσει, νὰ κάνει ἓνα ψυχικό... Μιά καὶ δυὸ ἔβαλαν «δεύτερο» στεφάνι; Μαθὲς πρῶμα κι' αὐτὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι.

Νὰ ρωτοῦσαν ὅμως κι' αὐτὴ, εἶχε ἄλλη γνώμη... Δὲν ἤθελε ν' ἀκούσει τίποτε!

— Αὐτὸ εἶναι τὸ τυχερό μου... Ἐγὼ ἓναν ἄντρα γνώρισα στὴ ζωὴ μου... Αὐτὸν θὰ τιμῶ καὶ πεθαμένο!... Ἐσφίξε τὴ μαύρη φαργιά μαντήλα στὸ κεφάλι της κι' ἔκανε κόμπο τὴν καρδιά της... Κλείστηκε στὸ ἔργο σπιτικοῦ της... Νὰ κοιτάζει τὸ παιδί της, τὰ καλὰ, πού τῆς ἄφησε ὁ σχωρεμένος... Ἀπ' τὴ μέση δὲν ἔβγαζε τὰ κλειδιά. Τάχε σφιχτοδέσει μὲ τὴν πέτσα τοῦ κορμιοῦ της!... Ἀντρας σωστός! Κανένας δὲν τὴν παράβγαине στὸ διάφορο! Μήπως κι' ὅταν τὸ παιδί της μεγάλωσε καὶ γύριζε ἀπὸ μέρος σὲ μέρος, σὰ νὰ μὴν τὸ χωροῦσε ὁ τόπος, δὲ στάθηκε αὐτὴ ἀσάλευτη κολῶνα τοῦ σπιτικοῦ της;... Ἀπ' τὸ «παιδαρέλι» αὐτὸ θὰ περιμένε;...

Ἀλλὰ πάλι μετάνιωνε.

— Παιδί εἶναι — ἔλεε μέσα της κάθε τόσο συγχωρώντας τὸ γιὰ ὅλες τὶς τρέλλες του — θὰ γουρμάσει τὸ μυαλό του!... Νὰ μὲ λυπηθεῖ μονάχα ὁ Θεὸς γιὰ ὅ,τι πόνεσα γι' αὐτό!... Καὶ νὰ τὸ φωτίσει... στὸν καλὸ δρόμο... Ἐγὼ ἔκανα τὸ χρέος μου, τοῦδωσα καὶ τὴν τροφὴ ἀπ' τὸ στόμα μου σὰν τὸ καλὸ πουλί, πού ταίξει τὰ μικρά του...

Καὶ τώρα «ἔτοιμο» ἄντρα σωστὸ νὰ τὸν ἀφίσει, ἔτσι νὰ τὸν πάρει μιὰ γυναίκα, πού δὲν εἶναι τῆς σειρᾶς του;...

Ἄν ἐρχόντανε ὁ καιρὸς, ὁ Ἀνέστης τῆς νὰ νοικοκυρευθεῖ, νὰ κάνει κι' αὐτὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, σὰν κάθε καλὸς γοιστιανὸς ποῦοχεται στὸν κόσμος, δὲ θὰ ρωτοῦσε ἡ ἴδια! Γι' αὐτὸ εἶχε τὸν «τρόπο» της!... Ὡς τότε ζωὴ καὶ γειὰ νᾶζει!...

Καὶ τώρα ἡ γριά αὐτὴ γίνονταν ἀνήμερο θηρίο! Θὰ τὴν ξέσχιζε μὲ τὰ νύχια της, ἂν ἔκανε νὰ μπεῖ στὸ σπῖτι της!... Δὲν ἄφηνε τὴν καὶ μὲνη Κάτια νὰ ζυγώσει οὔτε στὴν πόρτα της, νὰ δεῖ, ν' ἀφουγκρασθεῖ ἀπὸ μακριὰ τὸ κοριτσάκι της. Αὐτὴ ἦταν ἄξια καὶ παρᾶξια νὰ τὸ κρατήσει, σὰν παιδί δικό της. Τί θελε ἄλλο; Ἐτσι κοντὰ σ' αὐτό, πού θ' ἀνάτροφε, θὰ θυμοῦνταν τὴν ἀφροντιστὴ ζωὴ τοῦ μοναχογιοῦ της, ὅταν ἀκόμα ἦταν μικρὸς κι' ἀνήμερος κοντὰ της...

Μὰ ὅσο αὐτὸ μεγάλωνε, τόσο καὶ τὰ χαρακτηριστικά του ἄλλαζαν, σὰ νὰ τᾶσβυνε κανένας μὲ τὸ χέρι του! Ἀγρίευναν ἀπότομα. Τὰ χεῖλια του ἔπαιρναν κάτι τὸ πρόωρα σαρκικό: τέλειωναν σὲ δυὸ μικρὲς πτυχές, πού τοῦδιναν κάποιο προκλητικὸ ὕφος. Πόσο θύμιζαν τὴν ἡδονικὰ ἐκεῖνη γυναῖκα — συλλογίζονταν ὁ Στράνιανς κάθε τόσο, πού τὸ κοιτοῦσε ἀχόρταγα. — Θὰ νόμιζε κανένας, πὼς ἦταν ἡ ἴδια μικρὸ ἀπονήρευτο κοριτσάκι. Κι' αὐτὸ ἴσια-ἴσια τὸν ἔκανε νὰ τ' ἀγαπᾷ διπλά, βρίσκοντας σ' αὐτὸ τὴν παλιὰ ἀγάπη του ζωντανεμένη. Μὰ τῆς γοιᾶς ἡ γνώμη ἦταν ἀλλοιώτικη. Τᾶβαζε μὲ τὸν ἑαυτὸ της, πού τὴν γέλασαν τὰ «σημάδια» τοῦ παιδιοῦ... Δὲν τᾶθελε τώρα νὰ τὸ δεῖ, νὰ τ' ἀκούσει, νὰ τὸ νοιώσει μακριὰ της, σὰ νᾶταν παραγγόνι της...

Ἐνα πρωὶ ἐκεῖ πού τὸ ξεψείριαζε, χτενίζοντας τὰ μαλλιά του, τὸ ξέταξε ἀλλοιώτικα. Σὰ νὰ τᾶβλεπε γιὰ πρώτη φορὰ! Κάθε τόσο γυρνοῦσε ἀπότομα τὸ κεφαλάκι του στὸν ἥλιο... νὰ τὸ κοιτάζει καλύτερα. Στύλωνε τ' ἀνήσυχα

μάτια της μὲς στὰ δικά του. Νὰ δεῖ, ὅσο μποροῦσε πὶο βαθειά. Νὰ μπεῖ μὲς στὴν ψυχὴ του. Κι' ὕστερα κούνησε τὸ κεφάλι της μὲ λύπη, σὰ νὰ τὴ βρῆκε συφορὰ ἀνείπωτη! Γιὰ νὰ τ' ἀποπάρει μ' ἀπονία:...

— Σὰ νὰ σὲ φύτισε στὸ στόμα ἐκεῖνη ἡ «προκομμένη»!... Δὲν ἦταν κᾶνας δικός μας νὰ μοιάσεις! Σώθηκε τὸ σῶμας!... Κολτσίδες τὰ μαλλιά σου, καὶ τὰ κοίταξε κατὰματα μ' ἓνα τρόπο ἐρωτηματικὸ. Θᾶλεγε κανένας, πὼς κάτι κατὰλαβε μὲ τὴ διεύδυση τῆς παιδικῆς ψυχῆς του... Τὴν παρατηροῦσε τώρα μὲ προσοχή. Ἡ γεροντίστικη μορφή τὸ ξάφνιαζε. Ἦταν σὰν κάτι πού δὲν πάει μὲ τὴ δική του «μητέρα», ὅπως τὴν εἶχε παραστήσει μὲ τὴ μικρὴ του φαντασία. Γιατί τάχα — ὥτιόνταν μέσα του — κι' οἱ ἄλλες «μητέρες», ποῦχαν ὅλες οἱ φιλενάδες του, ἦταν τόσο νεανικές, φρέσκες μὲ κατὰμαυρα μαλλιά:...

Αὐτὸ τόμαθε ἀργότερα, ὅταν βρέθηκε μιὰ μέρα στὸ σχολεῖο, σ' ἓνα διὰλειμμα ποῦταν μαζεμένα τὰ συνομήλικα κοριτσάκια. Μιλοῦσαν ὅλα μαζί γιὰ τὴ μαμὰ των τὸ καθένα ἀραδιάζοντας ἀμέτρητα παινέματα γι' αὐτὴ. Κι' αὐτὸ πετάχτηκε νὰ πῇ μ' ἀπορία γιὰ τ' ἄσπρα μαλλιά τῆς δικῆς του. Τ' ἄλλα γέλασαν σὰν σ' ἓνα σύνθημα. Ἀκόμα δὲ μποροῦσαν νὰ κρατηθοῦν καὶ στὴν τάξη μέσα. Τί κακὸ ἦταν αὐτό!...

Καὶ ἓνα, τὸ ζωηρότερο ἀπ' ὅλα, μὲ τὴ σκληράδα τοῦ μικροῦ παιδιοῦ, τοῦπε κατὰμουτρα: — Μιλᾶς καὶ σὺ καλὲ γιὰ τὴ μαμὰ σου!... Δὲν ξαίρεις πὼς πῆγε στοὺς οὐρανοὺς μὲ τοὺς ἀγγέλους;...

Αὐτὸ ἦταν, πού τοῦχε φαρμακώσει. Σ' ὅλο τὸ μάθημα δὲν εἶχε βγάλει μιὰ. Ἦταν πολὺ-πολὺ λυπημένο... Καθόνταν παρᾶμερα, μακριὰ ἀπ' τ' ἄλλα, καὶ κάθε τόσο δάγκανε τὰ χεῖλάκια του γιὰ νὰ μὴ κλάψει μπροστά των καὶ τὸ ἰδοῦν καὶ γελάσουν περισσότερο... Σὰ νάχε κάνει κᾶνα κακὸ καὶ τοῦχαν τιμωρημένο, κατέβαζε τὸ ἱσαλακωμένο προσωπάκι του κοντὰ, πολὺ κοντὰ στὰ πλεγμένα χεράκια του ἀπάνω στὸ θρανίο...

Κι' ὅταν μονάχο του γύρισε στὸ σπῖτι του δὲν ἄφησε τὴ σάκκα, ὅπως πάντα. Ἀνέβηκε μιὰ στιγμὴ ἀπάνω, χωρὶς νὰ πεῖ «καλὴ μέρα» τὴ φορὰ αὐτὴ. Ζητοῦσε ἐπίμονα κάτι τριγύρω του. Δὲν πρόσεξε καθόλου τὴ γυναῖκα ἐκεῖνη, ποῦταν μέσα καὶ μπάλωνε μὲ τὰ γυαλιὰ κατεβασμένα ὡς στὴ μύτη. Τῆς εἶχε τώρα ὁλοφάνερα μιὰν ἔχτρα, σὰ νὰ τοῦ εἶχε κλέψει ὅλη τὴν ἀμέτρητη ἀγάπη, πού τῆς ἔδινε τόσον καιρὸ, παίρνοντάς τὴν γιὰ δική του ἀληθινὴ μητέρα...

Κατέβηκε ἀλαφιασμένο στὴν αὐλή. Ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἔμπαινε ὁ πατέρας του. Μόλις τὸν εἶδε, ἔτρεξε στὴν ἀγκαλιά του καὶ ξέσπασε σ' ἓνα κλάμα, πού τᾶραζε ὅλο τ' ἀδύνατο κορμάκι του ὡς μέσα στὰ σωθικά του.

— Πές μου, πατέρα σύ, γιατί πῆγε τόσο ἀγλήγορα στὸν οὐρανὸ ἡ μητέρα!...

Τὸ νὰ βλέπει κανένας νὰ κλαίει ἓνα παιδάκι ἀνῆξερο χωρὶς καμμιὰν αἰτία, εἶναι σὰ νὰ πονάει ὁ ἴδιος... Πόσο πε-

ρισσότερο νᾶναι αὐτός, πού τᾶφερε στὸν κόσμο. Ὁ Ἀνέστης στὸ θέαμα αὐτὸ εἶχε γίγει ἄλλος ἄνθρωπος! Ἡ καρδιά αὐτοῦ τοῦ σκληροῦ δουλευτῆ εἶχε μαλακώσει ξαφνικά — σὰ νᾶγινε ἀπὸ κερί... Γιόμισε ἀπὸ ἀπέραντη τρυφεράδα κι' ἔκλαιγε τώρα κι' αὐτὸς ἄθελα μαζί του...

Μὲ ἀφάνταστην ἀγάπη τὸ σήκωσε μεσ' στὰ γερά, χοντροκομμένα χέρια του, σὰν κάτι τι πολὺτιμο, πού σκιάζονταν κίβλας μὴν τὸ χαλάσει μὲ τὸ ἀγγίγμα! Κι' ὡς τόσο τὸ κρατοῦσε σφιχτά, σὰ κάτι τι πού τ' ὥριζε αὐτὸς ὁλότελα καὶ δὲ μποροῦσε κᾶνας νὰ τ' ἀρπάξει ἀπ' αὐτόν!... Καὶ δεῖχνοντάς το στὸ πελώριο σπῖτι ἔτριξε τὰ δόντια του ἀπὸ μῖσος γιὰ τὴ γυναῖκα αὐτὴ, πού τὸν ἀνάγκαζε νὰ πεῖ τὸ μυσικὸ τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ τους!...

— Μὴν κλαῖς, παιδί μου, ἐσύ. Ἡ μάνα σου δὲν πῆγε ἀκόμα τόσο ψηλά!... Ἡ σκύλλα εἶναι στὸ τρίτο πάτωμα!...

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΣ

ΣΤΙΧΟΙ

I

Ἐφυγαν ὅλοι κι' ἔμεινα μονάχος ἔδωπέρα καθὼς βαθιὰ στὴ συλλογὴ τοῦ ἓνα βιβλίου κλειστό, κι' ἔμεινα ἔδω νὰ καρτερῶ τὴν κουρασμένη ἔσπερα κι' ὕστερα πάλι τῆς αὐγῆς τὸ φῶς ν' ἀποζητῶ.

Χίλιες εἰκόνες μὲς στὸ νοῦ πλάθω καὶ ξαναπλάθω χωρὶς νὰ ξέρω τί εἶν' αὐτὸ πού τόσο λαχταρῶ, κι' ἂν κάποτε ἀνεπάντεχα μοῦ τύχει νὰ τὸ μάθω τότε πιά θάχεις φύγει ἐσύ, νεότη μου, ἀπὸ καιρὸ.

II

Ὅλος ὁ δρόμος μου ὡς ἔδω σηματοδεδεμένος μ' αἶμα πού στάζει κατακόκκινο μὲς ἀπ' τὰ στήθη ἀκόμα. Μὲς στὴν καρδιά μὲ πλήγωσε τὸ ἀνθρώπινο τὸ ψέμα καὶ τὸ τραγοῦδι ὅλο χολὴ μου ἀνέβηκε στὸ στόμα.

Πάντα θὰ ὀδεύω πρὸς τὰ μπρός, τί κι' ἂν λιγᾷ τὸ γόνα; Κι' ὅταν θὰ νιώσω κάποτε νᾶναι σιμὰ τὸ τέλος, γιὰ πάντα πέφτοντας θὰ λέω πὼς στὸ μεγάλο ἀγῶνα μὲ βρῆκε, ἄντρεῖο πολεμιστῇ, θανατερὸ ἓνα βέλος.

III

Ὅταν τριγύρω μου ὅλοι πιά θὰ φαίνονται σὰν ξένοι καὶ θάμα ἀπὸ τὴν προσμονὴ τὴ μάταιη κουρασμένος, θὰ πάρω πρὸς τ' ἀπόβραδο μιὰ στράτα σκονισμένη κι' ἔξω ἀπ' τὴ πόλη θὰ βρεθῶ, μὲ μιᾶς ἀλαφρομένους.

Τὰ δέντρα σὰ συντρόφους μου παλιούς θὰ χαιρετίσω, θὰ ἰδῶ τ' ἀνήσυχα πουλιὰ νὰ φεύγουνε κι' ἀκόμα σὰν ἀδερφὸς στὰ ταπεινὰ χορτάρια θὰ μιλήσω καὶ θὰ φιλήσω εὐλαβικά τὸ νοτισμένο χῶμα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

Z. RANKEN TOWSE

ΠΟΙΑ Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΣ

ΕΛΕΟΝΟΡΑ ΝΤΟΥΖΕ

πο καίρο είχε τεθεί το έρω-
τημα: ποιά είναι η σύγ-
χρονη μεγαλύτερη δραμα-
τική καλλιτέχνης;

Αυτό καθ' έαυτο το έρω-
τημα δεν είχε τίποτα το
παράξενο. Παράξενη όμως
είναι η απάντηση που του
δόθηκε. Παράξενη κατά
τοῦτο: αντί να συμφωνή-
σουν οι κριτικοί στο ποιά

είναι σήμερα η μεγαλύτερη καλλιτέχνης του
θεάτρου, συμφώνησαν πάνω στο ποιά είναι η
συνάδελφος της τοῦ... περασμένου αιώνα.

Το γεγονός έχει βέβαια τη σημασία του.
Γιατί, αν θ' αργήσουμε ακόμα πολύ—φαίνε-
ται—να μάθουμε το ποιά κατέχει σήμερα τα
σημεία της δραματικής τέχνης, είναι ήδη
ένα σοβαρό κρατούμενο το ότι ξέρουμε σε
ποιαν ανήκει ο στέφανος του κοντινού ακόμη
παρελθόντος. Είναι δε τόσο πιο πολύ κοντινό
το παρελθόν αυτό, καθ' όσον η μεγαλοφυΐα
για την οποία πρόκειται, μεσουράνησε μόλις
κατά τα τέλη του περασμένου αιώνα, ανή-
κει μάλιστα κατά ένα μέρος στις αρχές του
δικού μας· έτσι ώστε θα μπορούσαμε ακόμη
να την θεωρήσουμε και ως σύγχρονη, αφού
μάλιστα είναι τόσο λίγος καιρός που πέθανε.

Η καλλιτέχνης αυτή είναι η Έλεονόρα
Duse.

Ένα τελευταίο παράξενο της έρευνας αυ-
τής είναι ακόμη και το εξής. Κατά τη διάρ-
κεια της ζωής της, η Έλεονόρα Duse δεν
είχε μόνο φήμη μεγάλη καλλιτέχνης.
Μαζί με το μεγάλο της ταλέντο είναι
επίσης γνωστός κι' ο μεγάλος της αλτρουϊ-
σμός. Και να που ακόμη και πεθαμένη έγινε
άφορμη να ξαναζήσουν μαζί με τη δική της
μνήμη δύο άλλες σύγχρονες της μεγαλο-
φυΐες: η Σάρα Μπερνάρ—η βατα Σάρα,
όπως την έλεγαν—και η Έλενα Modjeska.
Δεν είναι δυνατόν πιά, να μιλήσει κανείς για
την πρώτη, δίχως να την παραλληλίσω με
τις δύο άλλες.

**

Μεσουράνησαν και οι τρεις τους, κατά την
τελευταία μόλις δεκαετηρίδα του περασμένου
αιώνα. Η κάθε μία τους είχε τα δικά της
χαρακτηριστικά γνωρίσματα της μεγαλοφυΐας
της. Η Σάρα Μπερνάρ, αφού πρώτα συ-
σώρευσε όλες τις δάφνες που της προσέ-
φερε η πομπώδης απαγγελία της κλασικής
σχολής της γαλλικής τραγωδίας, άφοσιώθηκε
δλόφυκα κατά τη γόνιμη ώριμότητα της στο
να ένοιαρχήσει τα πιο βίαια πάθη που θέλησαν
να ανεβάσουν στα «σανίδια» ακόμη και οι
νοσηρότερες φαντασίες των συγχρόνων της
συγγραφέων. Η δημιουργία της στο επίπεδο
αυτό παραμένει άφθαστη, μ' όλο που κατά
τά τελευταία της χρόνια αρκετοί ήταν οι ρό-
λοι όπου η Σάρα Μπερνάρ έπεχειρήσε να
παραβιάσει όχι μόνο τους φυσικούς αλλά και
τους αισθητικούς νόμους.

Εξ άλλου, η Έλενα Modjeska, αν υστε-
ρησε από τη γαλλίδα ανταγωνίστριά της
στις εκδηλώσεις του βίαιου πάθους, μπορεί
ως τόσο να συγκριθεί μαζί της στο επίπεδο
της ποιητικής τραγωδίας κι' υπερτερεί όμως
δίχως αμφιβολία στους ρόλους της ποιητικής

comédie. Έδωσε σάρκα και ψυχή σε ρόλους
όπως της Ίουλιέτας, της Όφελι, της Ροζα-
λίνι με ένα άφθαστο ιδεαλισμό.

Όσο για την Έλεονόρα Duse, χαρακτη-
ριστικό της μεγαλοφυΐας της είναι ότι το
δαιμόνιό της εκδηλώθηκε στις αντινομίες και
διαφορές και αντιθέσεις των ρόλων που εν-
σάρκωσε, στο ότι η δική της προσωπικότητα
έδωσε και χαμόγελο μέσα στο «πατοί» της
ήρωϊδος, και τοῦτο βαθιά, έσωτερικά δίχως
να έχει ανάγκη να καταφύγει στα χυδαία
τεχνάσματα του καμποτιστικού μακιγιαρί-
σματος. Αυτό της εξασφάλισε μίαν κεραυνο-
δόλο επιτυχία, που άνασταύωσε άπτομα σαν
αερόλιθος την παγκόσμια θεατρική σκηνή.

**

Όπως πολλές μεγαλοφυΐες στο είδος τους,
η Έλεονόρα Duse, πέρασε από χίλιες δυσ-

Έλεονόρα Duse

κολίες της ζωής ως που να φθάσει στο κατώ-
φλι της μεγάλης δόξας. Γεννήθηκε στα 1863
στο Birebano—μια πολίχνη μπορεί να πη
κανείς στα σύνορα του Πιεμόντος και της
Λομβαρδίας. Η οικογένειά της ήταν οικο-
γένεια καλλιτεχνών· ο πατέρας της κι' ο
παππούς της ήταν αρκετά γνωστοί στους θεα-
τρικούς κύκλους της εποχής τους. Ο παπ-
πούς της, ο Λουίτζι Duse, ίδρυσε στην Πάν-
τουα θέατρο Γαριβάλδη. Αυτά όμως δεν
ήταν αρκετά να παράσχουν μίαν άνετη ζωή
σε μια καλλιτεχνική οικογένεια της επο-
χής εκείνης. Δώδεκα χρονώ κορίτσι η Έλεο-
νόρα ανέδρασε στο πάγκο για να βοηθήσει
τους δικούς της. Γνώρισε, όπως λέει, την
πεινα και τη δυστυχία. Έπαιζε μόνο σε μι-
κρά και άφανη θέατρα για έναν έντελως γλι-

σχρο μισθό. Φαίνεται ότι το πρώτο της κοι-
νό δεν ήταν ούτε άρκετά ανεπτυγμένο, αλλά
ούτε και άρκετά αντηρό. Αυτό δείχνει το
ότι το κοινό αυτό δέχτηκε το ρόλο της
Φραντζέσκας ντά Ρίμινι από ένα κορίτσι δε-
κατριών χρονών. Δείχνει όμως επίσης και τη
φλόγα που συνέπαιρνε το κορίτσι αυτό για
να τὰ βγάλει πέρα με τον όρατο της μεγάλο
ρόλο. 'Επί τέσσερα δλόκληρα χρόνια έζησε
μια πραγματικά σκυλιά ζωή, όπου την εξαν-
τλούσε η φτώχεια και η αδιάκοπη δουλειά,
δίχως την παραμικρή άχτιδα ελπίδας. Είχε
πιά φθάσει στα δεκάξη, όταν μια φορά στην
Βερώνη της δόθηκε ευκαιρία να παίξει τον
ρόλο της Ίουλιέτας σ' ένα υπαίθριο θέα-
τρο, μπρός σ' ένα άρκετά πολυάριθμο κοινό.
Το περιβάλλον της έκαμε τέτοιαν εντύπωση,
ώστε η καλλιτέχνης λησμονήθηκε κυριολε-
κτικά, παραδομένη στο ρόλο της, κι' αυτό
συνετέλεσε στο να ξεσπάσει η πρώτη θύελλα
του ένοητουισμού. Αυτό όμως δεν έφερε άμε-
σον αντίκτυπο στον τρόπο της ζωής της. Το
άστρο της δε βασίλευε ακόμη παρά μόνο σ'
ένα μπουλούκι περιπλανώμενο από επαρχία
σ' επαρχία. Ο θριάμβος έσπασε άπτομα,
όταν για πρώτη φορά έπαιξε στο θέατρο της
Φλωρεντίας, και μπρός σ' ένα κοινό που ήταν
σε θέση να την καταλάβει. Οι θριάμβοι διαδέ-
χονταν ο ένας τον άλλο, η δε κριτική δημό-
φωνα της εξέφρασε το θαυμασμό της, για τη
θαυμασία μεταδοτικότητα του ταλέντου της
και την ειλικρίνεια της έκφρασης, για το
άπλο παίξιμο και για την ποιικιλία των ρό-
λων που ένοιαρχωνε, καθώς επίσης και για
τη ζωηρότητα της φαντασίας της. Μετά τη
Φλωρεντία η Έλεονόρα Duse κατέκτησε τη
Βενετία, τη Νεάπολη, τη Ρώμη, και λίγο
πιο ύστερα αναγνωρίστηκε ως η πρώτη δρα-
ματική καλλιτέχνης της Ίταλίας δλόκληρης.

Η άπληξη του θριάμβου της έγινε γρήγορα
αισθητή έξω από τα σύνορα της πατρίδας
της. Την κάλεσαν να περιοδεύει τις κυριώ-
τερες πρωτεύουσες της Εύρώπης. Το Παρίσι
και η Βιέννη, τα δυο μεγαλύτερα θεατρικά
κέντρα της εποχής, έπιβεβαίωσαν την έτυμη-
γορία της ιταλικής κοινής γνώμης. Έχον-
τας πιά επίγνωση του ταλέντου της, η Έλεο-
νόρα Duse θέλησε να κατακτήσει και το κοι-
νό της Νέας Ύόρκης που της έκαμε τη λαμ-
πρότερη υποδοχή. Λίγο πιο ύστερα η κριτική
του Λονδίνου ήταν στα πόδια της, το δε
ένομά της, άγνωστο ακόμη στην ίδια την
Ίταλία πριν από τέσσερα μόλις χρόνια, έγινε
εξαιρητικό στην βρήλιο δλόκληρης.

**

Ήταν στις 23 του Γενάρη του 1892, όταν
η σινιόρα Duse έκαμε την πρώτη της εμφά-
νιση στη Νέα Ύόρκη, στο θέατρο της Πέμ-
πτης Λεωφόρου μπρός σ' ένα κοινό πολυά-
ριθμο μόν, αλλά άπαθές, αν όχι και
άσυγκλητο. Μα πριν από το τέλος της παρά-
στασης η ψυχολογία του κοινού αλλάζει. Η
Duse έπαιζε το ρόλο της Καμίλ, κι' έτσι
έδινε μόνη της ευκαιρία να την συγκρίνουν
με τις πιο μεγάλες ήθοποιους της εποχής που
είχαν έρμηνεύσει τον ίδιο ρόλο. Όταν στην
τελευταία πράξη έπεσε η αλλοία, έπειτα
από εξαιρετικά ένθουσιαστικές σκηνές, η
Duse είχε αποδείξει ότι μπορούσε να διεκ-

δική την καλύτερη θέση μεταξύ των πιο
γνωστών ανταγωνιστριών της. Οι ακόλουθες
παραστάσεις έπιβεβαίωσαν την απόδειξη
αυτή. Έκείνο που έκαμε την περισσότερη
εντύπωση ήταν η πρωτοτυπία στην απόδοση
του ρόλου. Μόλις είχε εμφανισθεί στη σκηνή
ως Καμίλ, ένοιαρχωσε ένα έντελως νέο πρό-
σωπο, με μια δύναμη που δεν είχε ακόμη
ξαναδεί το νεοϋρκέζικο κοινό. Λένε πως τη
βοηθούσε πολύ σ' αυτό η ιταλική ιδιοσυγ-
κрасία της. Καμιά προσπάθεια να υπερβάλει,
να μεγαλώσει η έστω και να κάμει πιο
φανταχτερές τις κύριες γραμμές του ρόλου
της. Το παίξιμό της ήταν άπολυτα έλευ-
θερο, άνετο, άπλο και πρό παντός ειλικρινές,
δίχως να χάνει με αυτό την απλότητά του.
Το σύνολο των χαρακτηρισμών αυτών έφθασε
στο άνωτατο σημείο, όταν δημούρησε η
Duse το ρόλο της Κυρίας με τας Καμελίας.

Ίδιαίτερα, έχουν ακόμη να λέν για τη
σκηνή όπου βρισκόταν αντιμετώπη με τον
πατέρα του Αρμάνδο, όπου εξέφραζε τον
τραγικώτερο πόνο και τη μεγαλύτερη συγκί-
νηση με μια πρωτοφανή ψυχική γαλήνη.
'Επίσης το ίδιο στη σκηνή όπου χαίρεται τον
Αρμάνδο σε τρόπο ώστε έκαμε το κοινό κοι-
νωνό του πόνου της, δίχως εν τούτοις να
μεταχειρίζεται κανένα έσωτερικό τέχνασμα,
πράγμα που δεν θα δικαιολογούσε το γιατί ο
Αρμάνδος δεν καταλαβαίνει περί τίνος άκρι-
θώς πρόκειται.

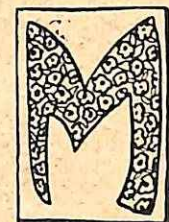
Η έρμηνεία του ρόλου της Φεδώρας, της
παθιαρκής και εκδικητικής αυτής ήρωϊδος του
Σαρντοβ,—ρόλου έντελως διαφορετικού από
όσους είχε δημιουργήσει ως τότε—στάθηκε
μια ευκαιρία να αποδώσει η Duse άγνωστες
πτυχές της γυναικείας καρδιάς. Στον ίδιο
αυτό ρόλο, και κατά το δικό της τρόπο,
είναι επίσης άφθαστη η Σάρα Μπερνάρ. 'Εν
τούτοις, σκηνή με σκηνή, η Duse επέμνε
στον ανταγωνισμό. Αναγνωρίθηκε ότι, σε
δρισμένες σκηνές και χάρη τόσο στα φυσικά
χαραίματα όσο και στην ιδιαίτερη τεχνική
της, η Σάρα Μπερνάρ επετύχανε το άκρον
άκρον της δυνατής συγκίνησης του κοινού.
'Αλλά ως προς το σύνολο της έρμηνείας,
θεωρούσαν ανώτερη την Duse χάρη στην
ποιικιλία των αποχρώσεων. Τέτοια ήταν η
ένταση της συγκίνησης που προκαλούσε η
πρώτη διδασκαλία του ρόλου αυτού στην
'Αμερική, ώστε κατά της παράσταση δημιουρ-
γήθηκαν έπεισόδια εκ μέρους των ανεπτυγ-
μένων εκείνων θεατών που εξαγριώνονταν
όταν άλλοι διέκοπταν με χειροκροτήματα.

Θα γριεζόταν όμως τόμος δλόκληρος, αν
επρόκειτο έστω και συνοπτικά να αναλυθούν
οι κυριότερες δημιουργίες της Duse, γιατί
θάρπε να αναφέρουμε έτοι όλα τα μεγάλα
έργα της εποχής και να σταματήσουμε στο
καθένα τους ξεχωριστά. 'Ως συμπέρασμα
της σύγκρισης μεταξύ της Duse και της
Σάρας Μπερνάρ—μια και η Έλενα Modjeska
συμβαίνει να είναι περίπου άγνωστη στο έλ-
ληνικό κοινό—ας συνοψίσουμε στις γενικές
τους γραμμές της γνώμης των μεγάλων κρι-
τικών.

Οι τύποι γυναικών της Σάρας Μπερνάρ
είναι συνήθως υπερφυσικοί· κάποτε μάλιστα
τερατωδώς υπερφυσικοί. Μ' αυτόν τον τρόπο
κατάρθωνε η μεγάλη γαλλίς καλλιτέχνης να
προκαλή σε ώρισμένες στιγμές παραξυσμούς
συγκινήσεων, τρόμου και πάθους, αλλά ώστε
να επιτύχει τη λεπτότητα των αποχρώσεων
που έδινε η Duse στις διάφορες μεταπτώ-
σεις. Οι τύποι της Duse είναι προπαντός
φυσικοί.

ΑΝΤΩΝΗ ΤΣΕΧΩΦ

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΜΕΝΟΙ
ΔΙΗΓΗΜΑ

Μια σειρά από βίλλες, βυ-
τισμένη στο σκοτάδι. Το
καμπαναριό του χωριού
σημαίνει μια. Οι δικο-
γοράφιο Κοτσιαβλίν και
Λαέβ, κι' οι δυο μ' εξαι-
ρητικό κέφι, βγαίνουν
απ' το δάσος τρικλί-
ζοντας έλαφρά και διευθύνονται προς
τις βίλλες.

— Δόξα σοι ο Θεός, είπε ο Κο-
τσιαβλίν ξεφυσώντας, να που φτάσαμε
κυόλας! Σε τέτοια κατάσταση, να κά-
νουμε πέντε βέρστια με τα πόδια, εί-
ναι κατόρθωμα. Είμαι τρομερά κου-
ρασμένος. Και, σά νάγινε επίτηδες,
ούτ' ένα άμάξι...

— Αγαπητέ μου Πέτια..., είπε ο
άλλος, δε μπορώ πιά! 'Αν σε πέντε
λεπτά δεν πέσω στο κρεβάτι, θα πε-
θάνω, μου φαίνεται...

— Στο κρεβάτι, φιλαράκο μου;...
'Αστείευσαι τώρα; θα φάμε πρώτα
καλά και θα πιούμε κόκκινο κρασί,
και τότε μόνο θα γείρουμε στο κρεβ-
βάτι. Ούτε εγώ ούτε η Βιερότσκα θα
σ' αφήσουμε να κοιμηθής πριν... Δεν
ξέρεις τί καλά που είναι, φιλαράκο
μου, νάσαι παντρεμένος! Δεν κατα-
λαβαίνεις έσθ' απ' αυτά, στεγνωμένη
ψυχή. Θα πάω, που λες, στο σπίτι
μου ξανατλημένος, κατακουρασμένος...
η γυναικούλα μου θα με υποδεχτεί,
θα μου βράσει τσάι, θα μου δώσει να
φάω και, για άμοιβή της έργασίας
μου και της αγάπης μου, θα με κυ-
τάξει μ' εκείνα τα μικρά μαύρα μάτια
με τόσο γλύκα και καλωσύνη που θα
λησμονήσω, φιλαράκο μου, και τους
κόπους μου και την κλοπή των διαο-
ρηκτών και το Έφετείο και το 'Ακυ-
ρωτικό... Τί καλά που είναι!

— Ναί... μ' άραρω πως τα πόδια
μου κοπήκαν... Με δυσκολία περπα-
τώ... Διψώ τρομερά...

— Έλα, φτάσαμε τώρα.

Οι φίλοι, όταν σίμωσαν σε μια
βύλα, σταμάτησαν μπρός στο γωνια-
κό παράθυρο.

— Η ωραία βίλλα μου! Είπε ο
Κοτσιαβλίν. Θα δής αύριο τί μεγα-
λειό που είναι! Δε βλέπω φως στο
παράθυρο... Η Βιέρα λοιπόν πλά-
γιασε κι' είναι δίχως άλλο άνησυχη
που δεν έγύρσα ακόμα (ο Κοτσιαβλίν
με το ραβδί του σπρώχνει το παρά-
θυρο που άνοίγεται). Τί άφοβη γυ-
ναίκα! Πλάγιασε δίχως να κλείσει το
παράθυρο. (Αφήνει το ραβδί και το
ρίχνει, μαζι με το μαντήλι του, στην
κάμαρα). Τί ξέστη που κάνει! 'Ας πά-
ρουμε ένα τραγουδάκι, για να γελά-
σουμε. (Τραγουδεί):

Τώρα η σελήνη κολυπάει στα σύννε-
φα της νύχτας...
Μόλις φυσάει τ' άγρό πιά... Τ' άγέ-
ροι μόλις πνέει...

Τραγουδά, Αλίόσα!... Βιερότσκα,
θέλεις να σου τραγουδήσουμε τη με-
λωδία του Σούπερο;... (Τραγουδεί):
Σε σένα το... τραγούδι μου πετάει
[ικε-τεν-τι-κά...]

(Ένας σπασμωδικός βήχας σταμα-
τάει τη φωνή του). 'Α! Βιερότσκα,
πες λοιπόν στην Αζινία νάοθ' να μ' ά-
νοίξει! (Παύση). Βιερότσκα, μην
άμελεις, σήκω, αγάπη μου! ('Ανεβαί-
νει άπάνω σ' ένα λιδάρι και καττάζει
απ' το παράθυρο). Βιεροτσκούλα, χου-
σόμου! Βιεροτσκούλακι μου, άγγελοῦδι
μου!... 'Ασύνκοιτη γυναίκα μου,
σήκω και πες στην Αζινία να μ' ά-
νοίξει την πόρτα. 'Ελα, γειά σου!
Δεν κοιμάστε; Είμαστε, μανούλα μου,
ο Θεός το ξέρει, τόσο κουρασμένοι κι'
άδυνατοι που δεν έχουμε όρεξη
να άστειευθούμε!... Έρχόμαστε απ'
το σταθμό με τα πόδια! 'Ακούς, ναι
ή όχι; Μπ, να πάρη ο διάβολος!...
(Προσπαδεί να σκαρφλώση στο πα-

ράθυρο, μὰ πέφτει κάτω). "Ελα, αὐτὰ τ' ἀστεία δὲ διασκεδάζουν ἕναν προσκαλεσμένο! Βλέπω, Βιέρα, πὼς ἐξακολουθεῖς νάσαι πάντα ἡ μαθήτριά σου ἡσούν ἄλλοτε. Θέλεις νὰ κάνης πάντα ἀστεία!...

— Μήπως, λέει ὁ Λαέβ, ἡ Βιέρα Στεφανόβνα κοιμάται;

— Δὲν κοιμάται. Θέλει χωρὶς ἄλλο νὰ ἀρχίσω φασαρία καὶ νὰ ξυπνήσω ὅλους τοὺς γειτόνους! Θὰ μὲ πιάσουν τὰ νεύρα μου, Βιέρα! "Α! νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! Βοήθα με νὰ σκαλώσω, "Αλιόσα! Βιέρα, εἶσαι μιὰ ἀμυαλή, μιὰ κοπέλλα τοῦ σχολειοῦ, καὶ τίποτα περυσότερο... Βοήθα με!

Ὁ Λαέβ, ξεφυσώντας, βοηθάει τὸν Κοτσιαβκὶν ποὺ μπλίνει ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ χάνεται μὲς στὸ σκοτάδι τῆς κάμαρας. "Υστερα ἀπὸ ἕνα λεπτὸ, ὁ Λαέβ ἀκούει φωνές:

— Βιέρα! Ποῦ εἶσαι; Ποῦ εἶσαι; Διάβολε!... Λέρωσα τὰ χέρια μου μὲ κἀτί!

"Ακούεται ἕνα θροῖσμα, ἕνα ἀναφτερούγισμα κι' ἡ ἀπελπισμένη κραυγὴ μιᾶς κότας.

— Καλὴ δουλειὰ κι' αὐτή! μουρμουρίζει ὁ Κοτσιαβκὶν. Βιέρα, ἀπὸ πότε συμμάσαμε κότες; Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, καὶ δὲν εἶναι λίγες!... "Ενα καλάθι ὅπου κλωσσάει ἕνας γάλλος!... Τσιμπάει μὲ τὴ μύτη του... τὸ παλιόποῦλι!

Αὐτὸ κότες πετοῦν μὲ θόρυβο ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ τρέχουν στὸ δρόμο μὲ μεγάλες κραυγές.

— "Αλιόσα! λέει ὁ Κοτσιαβκὶν μὲ μὲ πένθιμη φωνή, δὲν εἴμαστε καλά!... "Εδῶ, ὑπάρχουν κότες... Φαίνεται πὼς γελάστηκα. Μπα, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! Πετοῦν ἀπὸ παντοῦ, οἱ ἀναθεματισμένες!

— Τότε ἔβγα γλήγορα ἀπ' αὐτοῦ. Μ' ἀκοῦς; Πέθανε ἀπ' τὴ δίψα!

— "Ενα λεπτὸ!... πρέπει νὰ βρῶ καὶ τὸ μαντῆλι μου.

— "Αναψε ἕνα σπύρο.

— Τὰ σπύρα μου εἶναι στὴν πελερίνα... "Εκαμα λάθος καὶ χῶθηκα ἔδῳ μέσα!... "Όλες αὐτὲς οἱ βίλλες μοιάζουν ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη. Μὲς στὸ σκοτάδι, κι' ὁ ἴδιος ὁ διάβολος μπορεῖ νὰ χαθῇ. Οὐί, ὁ γάλλος μὲ τσίμπησε στὸ μάγουλο! Τὸν κακοῦργο!

— "Εβγα γρήγορα ἀπ' αὐτοῦ, γιατί θὰ νομίσουν πὼς εἴμαστε κλεφτοκοτάδες!

— "Αμέσως... Δὲ μπορῶ νὰ βρῶ τὸ ραβδί μου. "Εδῶ βλέπω ἕνα σωρὸ ρούχα καὶ μέσα σ' αὐτὰ δὲν κατα-

λαβαίνω ποῦ εἶναι τὸ πανωφόρι μου. Πετάξέ μου τὰ σπύρα σου.

— Δὲν ἔχω.

— "Ωραία δουλειά, μὰ τὸ Θεό! Τί νὰ κάμω τώρα; Δὲ μπορῶ ν' ἀφήσω ἔδῳ τὸ ραβδί οὔτε τὸ μαντῆλι μου, πρέπει νὰ τὰ βρῶ.

— Δὲν καταλαβαίνω, εἶπε ἀγανακτισμένος ὁ Λαέβ, πὼς τὰ καταφέρνεις νὰ μὴ γνωρίζῃς τὸ σπῆτι σου!... Μπεκρούλιακα... "Αν ἤξερα πὼς θάχαμε τέτοιες ἱστορίες δὲ θάρχομουν μαζί σου, καὶ φλουριὰ νὰ μοῦδινες. Θὰ κοιμώμουν τώρα στὸ σπῆτι μου ἥσυχα κι' ἀντὶς αὐτὸ νὰ ποὺ βασανίζομαι... Εἶμαι τρομερὰ κουρασμένος. Λιγῶ... Τὸ κεφάλι μου γυρίζει!

— "Αμέσως, ἀμέσως... θὰ μὲ πεθάνῃς...

Πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τοῦ Λαέβ πετάει ἕνας κόκορας μεγάλος. Ὁ δικογράφος ἀναστενάζει βαθεῖα καί, μὲ μιὰ κουρασμένη χειρονομία, ἀφήνεται νὰ πέσῃ σὲ μιὰ πέτρα. Ἡ δίψα τὸν φλογίζει, τὰ μάτια του κλείνουν, τὸ κεφάλι πέφτει νυσταγμένο... Πέντε, δέκα, εἰκοσι λεπτὰ περνοῦν, κι' ὁ Κοτσιαβκὶν ἐξακολουθεῖ νὰ πολεμᾷ μὲ τὶς κότες.

— Πιότο, θάρρηδες τελοσπάντων;

— "Εφτασα. Βοήκα τὸ μαντῆλι μου, μὰ τῶχασα πάλι.

Ὁ Λαέβ, μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένο στὶς γροθιές του, κλείνει τὰ μάτια. Οἱ κότες φωνάζουν ὀλοένα δυνατώτερα. Οἱ κάτοικοι τῆς ἔρημης βίλλας πεποῦνται ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ τοῦ δικογράφου τοῦ κοινοῦ πὼς φτερουγίζουν σὰν κουκουβάγιες ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του. Οἱ κραυγές τους κουδουνίζουν σ' αὐτιά του. Ἡ ψυχὴ του γεμίζει ἀπὸ τρόμο. «Τὸ ζῶο! λέει ἀνάμεσα του. Μὲ προσκάλεσε στὸ σπῆτι του, μοῦ ὑποσχέθηκε νὰ μὲ φιλέψῃ γιασοῦρι καὶ καλὸ κρασί, κι' ἀντὶς αὐτὸ μὲ ἀναγκάζει νάρθῶ μὲ τὰ πόδια ἀπ' τὸ σταθμὸ γιὰ ν' ἀκούσω τὶς κότες του...».

Ὁ Λαέβ, καταγανακτισμένος, χώνει τὸ σάγονι μὲς στὸ λαιμὸ του, ἀκουμπάει τὸ κεφάλι στὸ μαντῆλι του καὶ σιγὰ-σιγὰ καταπραΰνεται. Ἡ κούραση φέρνει τὴν ἐνέργειά της. Ἀρχίζει νὰ τὸν παίρνῃ ὁ ὕπνος.

— Βοήκα τὸ μαντῆλι μου! φωνάζει ἐπιτέλους ὁ Κοτσιαβκὶν θριαμβευτικά. Αὐτὴ τὴ στιγμή βρίσκω καὶ τὸ ραβδί μου καὶ πάει ξεμπερδέψαμε!

Μὰ στὸ μισοκοίμισμά του ὁ Λαέβ ἀκούει σκυλιὰ ν' ἀλυχτοῦν. Στὴν ἀρχὴ ἕνας σκύλος μόνον, ἔπειτα δευτέρως,

τρίτος... Τὰ ἀλυχτήματα, ἀνάκτα μὲ τὶς κραυγές τῶν ὀρνίθων, ἀποτελοῦν μιὰ ἄγρια συναυλία. Κάποιος πλησιάζει τὸ δικογράφου καὶ κἀτί τὸν ρωτάει. Ἀπάνω σ' αὐτὸ, ἀκούει κάποιον ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του νὰ σκαρφαλώνῃ στὸ παράθυρο, ν' ἀνοίγῃ τὴν πόρτα καὶ νὰ φωνάζῃ... Μιὰ γυναῖκα μὲ κόκκινη ποδιά, μ' ἕνα λυγνάρι στὸ χέρι, εἶναι κοντὰ του καὶ τὸν ρωτάει κἀτί.

— Δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μιλάτε ἔτσι! ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ Κοτσιαβκὶν. Εἶμαι ὁ δικογράφος Κοτσιαβκὶν, προλύτης τοῦ δικαίου. Ὅριστε τὸ ἐπισκεπτήριό μου!

— Τί νὰ τὸ κάμω τὸ ἐπισκεπτήριό σου; λέει μιὰ χοντρή βραχνιασμένη φωνή. Τρόμαξες ὅλες τὶς κότες μου, ἔσπασες ὅλα τ' αὐγά. Κῦταξε μιὰ στιγμή νὰ ἰδῇς τί ἔκαμες! Σήμερα-αὔριο ἀπ' τ' αὐγὰ τοῦ γάλλου θάβγαιναν πουλιὰ, κι' ἐσὺ τᾶσπασες. Τί νὰ τὸ κάμω, κύριε, τὸ ἐπισκεπτήριό σου;

— Τολμᾶτε νὰ μὲ βρίζετε; Προσέχετε! Δὲ θὰ βασταχτῶ ὡς τὸ τέλος.

«Πόσο διψῶ!...» συλλογίζεται ὁ Λαέβ, προσπαθώντας ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια καὶ νιώθοντας κἀτί νὰ περνᾷ πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του.

— Εἶμαι ὁ Κοτσιαβκὶν. "Εχω ἔδῳ τὴ βίλλα μου! "Όλοι μὲ ξέρουν, ἔδω-πέρα!

— Δὲν ξέρουμε κανέναν Κοτσιαβκὶν.

— Τί μοῦ τσαμπουνᾷς τώρα; Φώναξε τὸν πάρεδρο τοῦ χωριοῦ. Μὲ γνωρίζεις!

— Μὴν ἀνάβετε, ὅπου νᾶναι θάρρη ὁ ἀγοροφύλακας... Γνωρίζουμε ὅλους ὅσους κατοικοῦν ἔδῳ, κι' ἐσένα δὲ σ' εἶδαμε πουθενά.

— Μὰ εἶναι πέντε χρόνια τώρα ποὺ ἔχω βίλλα στὸ Νιλιγιέ Βυσιέλκι.

— Πὼς εἶπες; Βυσιέλκι, ἔδωπέρα;... "Εδῶ εἶναι τὸ Κίλοβο! τὸ Νιλιγιέ Βυσιέλκι εἶναι δεξιότερα, πίσω ἀπ' τὸ ἐργοστάσιο τῶν σπύρων, τέσσερα βέρσια ἀποδῶ.

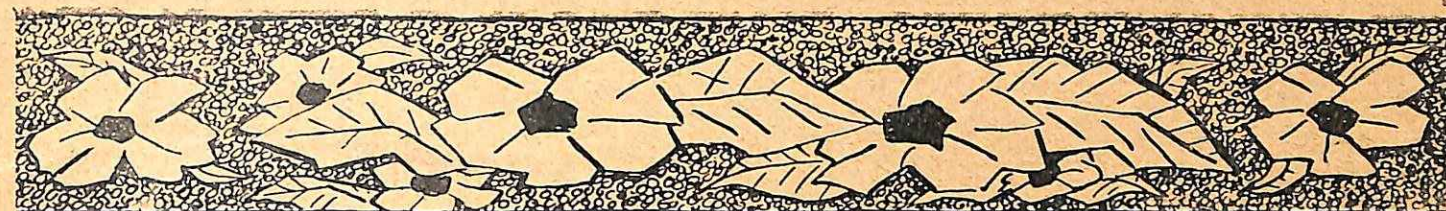
— "Α! διάβολε, πῆρα λοιπὸν ἄλλο δρόμο!...

Οἱ ἀνθρώπινες φωνές κι' οἱ κραυγές τῶν πουλερικῶν ἀνακατώνονται κι' ἀπ' τὸ χάος τῶν ἡχῶν ξεπηδάει ἡ φωνὴ τοῦ Κοτσιαβκὶν:

— Ἀφήστε τα αὐτὰ τώρα! Θὰ πληρώσω! Ζερετε μὲ ποῖον ἔχετε νὰ κάμετε!

Στὸ τέλος οἱ φωνές, σιγὰ-σιγὰ, χαμηλώνουν. Ὁ Λαέβ νοιώθει νὰ τοῦ χτυποῦν τὸν ὦμο.

Μετ. Κ.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ

ΠΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ ΠΝΕΚΑΛΥΦΘΗ ΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟ

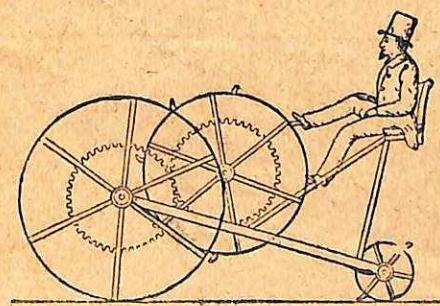

μορφή.

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποὺ σκέφθηκε νὰ μετακινηθῇ ἀπάνω σὲ τροχοὺς μὲ μόνη τὴ δύναμη τῶν μυῶν του εἶναι ὁ Ἰησοῦτης Ρίκιος, ἱεραπόστολος στὸ Ἰνδοστάν τὸν 17ον αἰῶνα, ὁ ὁποῖος ἐπειδὴ δὲν πρόφτασε κάποτε τὸ πλοῖο γιὰ τὸ Γάγγη κι' ἔπρεπε νὰ φτάσῃ ὅσο μπορούσε γρηγορώτερα στὸ μέρος τῆς ἀποστολῆς του, εἶχε τὴν ἰδέα νὰ κατασκευάσῃ ἕνα μικρὸ ὄχημα ποὺ μετακινεῖτο μὲ ράβδους καὶ μὲ πηδάλιο. Αὐτὴ τοῦλάχιστο τὴ σύντομη περιγραφὴ μᾶς δίνει κάποιος Ἀγγλὸς ποὺ τὸν εἶδε νὰ ταξειδεύῃ μ' αὐτὸ τὸ μηχανήμα τῆς κατασκευῆς του.

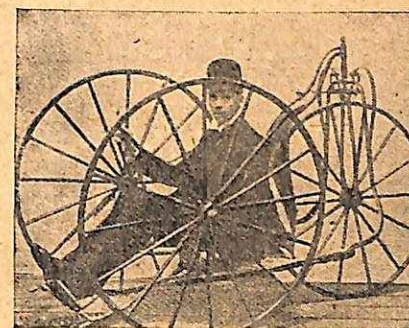
Στὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνος, ὁ Ὁζανὰμ ἐδιάβασε στὴν Ἐπιστημονικὴ Ἀκαδημία μιὰ ἀνακοίνωση γιὰ ἕνα ὄχημα μὲ τρεῖς τροχοὺς ποὺ θὰ τὸ ἔβαζε σὲ κίνηση ἕνας ὑπηρέτης μὲ τὰ πόδια του, ὁ ὁποῖος θὰ ἐστεκόταν ὀρθὸς στὸ πίσω μέρος μεταξὺ τῶν δυὸ κινητηρίων τροχῶν.

Στὸ 1690 ὁ γάλλος ντὲ Σιρβὰν εἶχε τὴν ἐμπνευση νὰ κατασκευάσῃ ἕνα ὄχημα συνιστάμενο ἀπὸ μιὰ ξυλίνη ράβδο ἐφωδιασμένη μὲ σέλλα καὶ μὲ

Ἡ μηχανὴ τοῦ Julien

δυὸ τροχοὺς στὸ ἴδιο ἐπίπεδο, ποὺ τὸ ὕψος του ἦταν τέτοιο ὥστε νὰ ἐπιτρέπῃ στὸν ἀναβάτη νὰ ἐγγίξῃ τὴ γῆ. Καλλικεύοντας τὸ μηχανήμα του ἔτρεχε σ' ἕνα γήπεδο μαζεύοντας τὰ πόδια

Μιὰ παλαιὰ μηχανὴ ἐνὸς Ἀγγλοῦ

του καὶ πήγαινε, ἀνάλογα μὲ τὴν περίστασι, ἀρκετὰ μακριά. "Όταν ἡ μηχανὴ κουραζόταν, ὁ ἀναβάτης χτυποῦσε ξανά τὰ πόδια του, κι' αὐτὸ ἔκανε κάθε φορὰ ποὺ ἦταν ἀνάγκη.

"Επειτα τὸ ποδήλατο πήρε μορφὴ ἀλόγου, λιονταριοῦ, κύκνου. Ὅσοι οἱ δυστυχισμένοι ἀναβάτες του μαρτυροῦσαν κυριολεκτικὰ μαζί του, γιατί ἔπαιρναν ὅποια διαθέσιμη τύχαινε καὶ δὲ σταματοῦσαν παρὰ ὅταν ἔπεφταν καὶ χτυποῦσαν, τὶς περισσότερες φορές. Ἀκόμα ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ διαλέγουν ὀμαλὸ κι' ἴσιο μέρος, γιατί ἄλλιως κινδύνευαν νὰ γκρεμιστοῦν.

Ὁ πρόδρομος αὐτὸς τοῦ σημερινοῦ ποδηλάτου διατηρήθηκε ὡς τὰ 1818,

ὅποτε ἕνας βαρῶνος ὀνόματι Ντραί ντὲ Σωερμπρόν ἀλλάξε τὸ σύστημα. Προσέθεσε ἕνα κυρτὸ ἐλατήριο στὴ μέση τοῦ μπροστινοῦ τροχοῦ προσκρυσμένο κἀτω ἀπ' τὸ πηδάλιο ἀπάνω σ' ἕνα στρόφιγγα, ποὺ εἶχε στὴν ἀκρὴ του μιὰ ξύλινη δοκὸ. Αὐτὸ ἦταν μιὰ μεγάλη πρόοδος γιὰ κείνη τὴν ἐποχὴ. Χτυποῦσαν βέβαια ἀκόμα στὸ ἔδαφος τὰ πόδια, μὰ μπορούσαν ν' ἀκουλουθήσουν μιὰ καμπὴ τοῦ δρόμου ἢ ν' ἀποφύγουν ἕνα ἐμπόδιο. Τὸ νέο μηχανήμα εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία προπάντων στὴν Ἀγγλία, ὅπου ἔγινε τῆς μόδας στὶς ἀριστοκρατικὲς τάξεις. Ἐκεῖ τὸ κατεσκευάσαν ἀπὸ σίδηρο καὶ τὸ ὠνόμασαν hobby horse. Κάποιος διαβολεμένος ἐγγλέζος μάλιστα, ποὺ ἀνοίξε σχολὴ γιὰ νὰ τοὺς μαθαίνῃ τὸ χειρισμὸ καὶ τὴν ἀνάδραση τοῦ ποδηλάτου, ἀπέκτησε μὲ τὴν ἐξυπνάδα του μεγάλη περιουσία. Τότε ἀρχισαν κι' οἱ ἄγγλοι γελοιογράφοι, ποὺ βρισκόταν στὴν ἀκρὴ τους ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, νὰ παίρνουν τὰ θέματά τους ἀπὸ τὸ ποδήλατο. Ὁ Κρούτσαγκ, ὁ διασημότερος ἀπ' ὅλους, μᾶς ζωγραφίζει λαίδες καὶ λόρδους καθάλλα σὲ ποδήλατα, στὰ ὁποῖα προσθέτει μὲ τὴ φαντασία του ἕνα, δυὸ, τρεῖς ἀναβάτες καὶ τροχοὺς. Κι' ἀπ' αὐτὸν σίγουρα πήραν τὴν ἰδέα καὶ κατεσκευάσαν ἀργότερα ποδήλατα μὲ περισσότερους τροχοὺς.

"Επειτα ὁ Σμιθ ἀπ' τὸ Λίδερπουλ, θέλοντας νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ χέρια ἀντὶ τῶν ποδιῶν στὸ χειρισμὸ τοῦ ποδηλάτου, κατεσκευάσε ἕνα νέο εἶδος

Οἰκογενειακὸς περίπατος κατὰ τὸν Cruikshank

που δὲ διαφέρει ἀπὸ τὰ παλιὰ παρὰ μόνο στὸ ὅτι κινεῖται σὲ τρεῖς τώρα τροχοὺς κι' ἔχει περιπλέον ἕνα στρόφαλο. Αὐτὴ ἡ μηχανὴ ἔμεινε στὴ Γαλλία ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ τὴν ἐχαίρονταν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ ὄνομα «μηχανικὸ ἄλογο».

Στὰ 1856 ὅμως ἀνεκαλύφθη τὸ πεδάλι (ἀναβολεὺς) ἀπὸ τὸ νεαρὸ Ἑρνέστ Μισώ, γυιὸ ἐνὸς παρισικοῦ κλειθροποιοῦ, ὑπὸ συνθήκες ἐντελῶς περιέργες. Αὐτὸς ἐδόλυνε κοντὰ στὸν πατέρα του γυρίζοντας ὅλη τὴν ἡμέρα τὸν τροχό. Μιά μέρα πού ἔλειπε ὁ πατέρας του, ἕνας πελάτης τοῦ ἔφερε ἕνα ποδήλατο ἀπὸ τ' ἀγγλικὴς κατασκευῆς γιὰ μιὰ μικρὴ ἐπιδιόρθωση. Ὁ νέος πῆρε μὲ χαρὰ νὰ τὸ διορθώσῃ καὶ μόλις τὸ τελείωσε μπῆκε καθάλλα κι' ἔτρεξε ἔξω, ἀφίνοντας καὶ μαγαζὶ κι' ἐργαλεῖα, γιὰ νὰ τὸ χαρῇ στὸ διάστημα τῆς ἡμέρας πού θὰ τὸ εἶχε. Σὲ λίγο ὅμως κουράστηκε ἀπὸ τὰ συνεχῆ σταματήματα τῆς μηχανῆς καὶ σκέφθηκε νὰ βρῇ τρόπο μὲ τὸν ὅποιο νὰ κινή ἐυκολώτερα τὴν ρόδα, ὅπως γύριζε τὸν τροχὸ στὸ κατάστημά του. Ὑστερα ἀπὸ πέντε λεπτὰ προσπαθοῦσε νὰ στραβώσῃ μιὰ σιδηρένια δοκὸ γιὰ νὰ τὴν προσαρμόσῃ στὸν ἄξονα τοῦ μπροστινοῦ τροχοῦ. Τὸ πεδάλι εἶχε βρεθῇ. Γεμάτος χαρὰ ξανακαθάλλεψε στὸ ποδήλατο τῆς κατασκευῆς του καὶ παρ' ὅλες τὶς ἀλλεπάλληλες στάσεις του δὲν ἔπαυε τὸ πείραμά του. Ὅταν γύρισε ὁ πατέρας του παραξενεύτηκε πολὺ βλέποντας τὸ γυιὸ του ἀπάνω σ' ἕνα μηχανήμα πού τὸ κινοῦσε χωρὶς νὰ πατήσῃ στὴ γῆ καὶ πού τὸ διεύθυνε καλὰ. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς πὼς βρέθηκε ἡ ἱστορικὴ μορφὴ τοῦ ποδηλάτου πού εἶχε ὅλα τ' ἀντικαταστήσει χεῖρα γιὰ νὰ διαδοθῇ παντοῦ.

Σιγά-σιγά τὸ ποδήλατο ὑφίσταται διαδοχικὰ μεταμορφώσεις, καὶ τελειοποιήσεις μέχρις ὅτου κατέλθῃ στὸ σημερινὸ σχῆμα του, στὸ ὅποιο εἶναι ζήτημα ἀκόμα ἂν θὰ σταματήσῃ.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι σύντομα ἡ ἱστορία τοῦ ποδηλάτου πού τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει διαδοθῇ παντοῦ καὶ ἔχει καταντήσῃ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους ὅλων τῶν χωρῶν. Ὅπου κι' ἂν γυρίσουμε τώρα στὸ δρόμο θὰ ἴδουμε ποδήλατα διαφόρων εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων πού συναγωνίζονται στὴν ταχύτητα ἀκόμα καὶ τὰ αὐτοκίνητα ἀδηγούμενα ἀπὸ μικροὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Κι' ὅσο περνάει ὁ καιρὸς νέες τελειοποιήσεις ποδηλάτων ἀναγγέλλονται καὶ νέες μάρκες ἀναφαίνονται.

M. DELLY

Η Κ^Α ΑΜΒΡΟΣΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἐφτασε μιὰ μέρα στὸ Μωβρικό, νοίκιασε ἕνα μικρὸ διαμέρισμα στὸ σπῖτι τοῦ μπακάλη, στὴν ὁδὸ Παλαιᾶς Πόρτας, κι' ἐγκαταστάθηκε ἀθόρυβα ἕνα κάρο εἶχε φέρεῖ κατὰ παλαιὰ ἐπιπλα χωρὶς ἀξία, κατὰ μπαούλα καὶ κατὰ κασέλλες μικρῶν διαστάσεων. Θάταν καμμιά πενήντα χρονῶν. Ἐνα μαῦρο ντεμοντέ ἀλλὰ κατακάθαρο φόρεμα, μιὰ μακρὰ ζακέττα ἀπὸ τόχα πρασινισμένη λίγο, ἕνα καπελάκι τοῦλλινο μὲ παζιέττες, στολισμένο μ' ἕνα μπουκέτο βιολέττες, ἀποτελοῦσαν ἀμετάβλητα τὴν φορεσιὰ τῆς. Δὲν εἶχε ὑπηρετήρια, μόνο πού γιὰ τὶς βαρεῖες δουλειὲς ἔπαιρνε μιὰ γυναῖκα τῆς γειτονιάς. Τὸ πρωτὶ τὴ βλέπανε νὰ πηγαίνει στὴν ἐκκλησίαν ὅταν χτύπαγε ἔξω ἡ ὥρα ὕστερα, σὰν σχολνοῦσε ἡ ἐκκλησιά, νὰ ξαναγυρίσῃ μὲ μικρὰ βήματα. Στὸ δρόμο ἀγόραζε ὅ,τι εἶχε ἀνάγκη γιὰ τὸ λιτότατο γεῦμα τῆς. Ὑστερα, κατὰ τὶς ἐννιά, ξανάβγαине ἀπ' τὸ σπῖτι τῆς γιὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς φτωχοὺς πού τῆς ὑπεδείκνυε ὁ ἐφημέριος.

Θάχε ἕνα καλὸ εἰσόδημα, γιατί οἱ ἐλεημοσύνης τῆς ἦταν γενναϊὸν ὡς ἀφήσουμε τὴν ὑποστήριξη πού ἔδινε στὸ ἐνοριακὸ ταμεῖο καὶ στὰ διάφορα ἔργα, — ὅλ' αὐτὰ μὲ μεγάλῃ διάκριση. Δὲν ἦταν ἀπὸ τὶς θρησκόληπτες ἐκεῖνες, πού μὲ τόση ὀρεξὴ πρωτοστατοῦν σὲ ὅλα, κάνοντας τὸν ἀτυντόμο στὸ πρεσβυτέριο ἢ στὸ σκευοφυλάκιο, ἀπέναντι τῆς βοήθειας πού προσφέρουν στὸν παπᾶ. Ἀπεναντίας. Ἡ Κ^Α Ἀμβροσία δὲν ἐδειχνόταν σὰν τὶς ἅγιες γυναῖκες πού ἀκολουθοῦσαν τὸν Διδάσκαλο σὲ ἀποστολικὲς του περιοδεῖες. Ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνες εἶχε γίνῃ γιὰ τοὺς ἐνορίτες τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὅπως καὶ γιὰ τοὺς γειτόνους, μιὰ γνωστή, πολὺ συμπαθὴς φυσιογνωμία, γιατί εἶχε γλυκὰ γαλανά μάτια, ποῦδιναν

μεγάλῃ χάρῃ στὸ λεπτὸ μαραμένο πρόσωπό της — μάτια πού φαινότανσαν πὼς κυττοῦσαν διαρκῶς πέρα ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον, καὶ πού ἐν τούτοις χαμηλώνανε γιὰ νὰ κυττάξουν μὲ συμπόνια τὶς δυστυχίες τῆς γῆς.

Ποῦθε ἐρχόταν; Ὅταν τὴν ρωτοῦσαν ἀπαντοῦσε ἀπλουστάτα:

— Καθόμουνα στὴ Ντορτόν, ἀλλὰ τὸ κλῖμα τῆς δὲν μοῦκανε. Μοῦ μίλησε κάποιος γιὰ τὸ Μωβρικό. Ἦρθα νὰ τὸ ἴδω κι' ἐπειδὴ μοῦ ἄρεσε τὸ μέρος ἐγκαταστάθηκα — γιὰ ὅλη μου τὴ ζωὴ, καθὼς φαίνεται.

Ἦξεραν ἀκόμα πὼς ἦταν εἴκοσι χρόνια χήρα καὶ πὼς ὁ ἄντρας τῆς ἔξακουσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γιαιτροῦ. Ἀὐτὰ ἦταν ὅλα ὅσα ἡ Κ^Α Ἀμβροσία ἐνόμιζε ὅτι ἔπρεπε νὰ πῇ στοὺς περὶ ὁμοῦς.

Σὰν ἄρχισε ὁ πόλεμος, ἦταν ἀπ' τὶς πρώτες πού προσφερθῆκανε γιὰ νοσοκόμες, ὅταν ἐπροτάθη νὰ γίνῃ ἕνα βοηθητικὸ νοσοκομεῖο στὸ Μωβρικό. Κι' ἐκεῖ ἀκόμα ἔδειξε τὰ ἴδια προσόντα, τὴν διάκριση, τὴν ἀλότητα, τὴν καλωσύνη, τὴν ἀφοσίωση. Δὲν ἠσχολεῖτο μὲ τίποτα ἔξω ἀπ' τὴ δουλειά της, ἤθελε νὰ ἀγνοῇ τὰ κουτσομπολιά ποῦδιναν κι' ἔπαιρναν γύρω της, τὰ μικρὰ ζητήματα περὶ πρωτείων, τὶς περισσότερες ἢ λιγώτερες ἀνώνυμες φλυαρίες. Πηγαίνοντο, μεταξὺ τῶν πληγωμένων πού τοὺς εἶχαν ἐμπιστευθῇ σὲ φροντίδες τῆς καὶ πού ὅλοι τοὺς λέγανε γι' αὐτήν:

— Ἀ! εἶναι μιὰ πολὺ καλὴ κυρία!... καὶ τόσο ἀξία!

Ἐνα πρωτὶ τοῦ Γενάρη τοῦ 1915 ἔφτασαν στὸ νοσοκομεῖο Μωβρικό μερικοὶ πληγωμένοι ἀπ' τὸ μέτωπο τῆς Φλάντρας. Ἐνας μόνο ἀπ' αὐτοὺς εἶχε πληγωθῇ βαρεῖα, καὶ τὸν μετέφεραν στὴν αἵθουσα πού ἦταν δίπλα σὲ κείνη πού εἶχε ἀναλάβῃ ἡ Κ^Α Ἀμβροσία, μαζὺ μὲ μιὰ ἄλλη νοσοκόμα. Ἦταν πολὺ ἄσχημα, «τοῦ θανάτου», καθὼς ἔλεγε ὁ ταγματάρχης.

Δὲν ὑπῆρχε ἐλπίδα νὰ σωθῇ. Τὸ μόνο πού μποροῦσαν νὰ κάμουν ἦταν νὰ προσπαθῇσαν νὰ γλυτώσουν τὶς τελευταῖες του μέρες.

Τὴν ἐπομένη ἡ Κ^Α Ἀμβροσία μπῆκε στὴν αἵθουσα ὅπου νοσηλευόταν αὐτός, γιὰ νὰ πῇ μιὰ λέξη σὲ μιὰ νοσοκόμα. Ὁ Πέτρος Βωτρέν — ἔτσι λέγανε τὸν πληγωμένο — βρισκότανε στὸ κρεβάτι πού ἦταν στὴ μέση τῆς αἵθουσας. Τὸ πρόσωπό του, ὠχρό, καταβεβλημένο, βυθιζότανε μὲς στὴν ἀσπράδα τοῦ μαξιλαριοῦ πού ἔκανε τὰ μαῦρα του μαλλιά νὰ φαίνωνται ζωηρότερα. Ἐμενε σιωπηλὸς κι' ἀπ' τὴν προηγούμενη μέρα δὲν ἀπαντοῦσε στὸν ταγματάρχη καὶ στὴ νοσοκόμα παρὰ μὲ νοήματα. Τὰ μάτια του ἦταν διαρκῶς σχεδὸν κρυμμένα κάτω ἀπ' τὰ ὠχρὰ καὶ τρεμουλιαστὰ βλέφαρά του.

Ἡ Κ^Α Ἀμβροσία μπαίνοντας ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ γύρω στὴν αἵθουσα... Καὶ τὸ μάτι τῆς σταμάτησε πάνω στὸ κρεβάτι αὐτό, πάνω στὸν πληγωμένο πού φαινόταν σὰν νὰ κοιμάται.

Ἐνα ρίγος διέτρεξε τὸ ἀδύνατο καὶ μαραμένο πρόσωπο, καὶ τὰ λεπτά, ζαρωμένα χέρια τρεμουλιάσαν στὸ πλάι τῆς ἀσπρῆς μπλούζας.

Τὴν ἴδια στιγμή τὰ βλέφαρα τοῦ νέου ἀνοίγανε. Τὰ μάτια, λίγο ἀπόσχετα στὴν ἀρχή, καρφώθηκαν πάνω στὴν νοσοκόμα αὐτὴ πού δὲν εἶχαν δῇ ἀκόμα... Καὶ γέμισαν ἐκπληξη, ντροπῇ, πόνο. Μὲ μιὰ ἀπότομη κίνηση ὁ Βωτρέν ὀρθώθηκε μὲ τεντωμένα χέρια, μὲ μάτια πού ἀστράφτανε πάνω στὸ κάτωχρο πρόσωπό του... Μὲ μιὰ παρᾶξενη φωνή, πού φαινόταν πὼς βγαίνει ἀπ' τὸν τάφο, ψέλλισε:

— Ἐγώ... ἐσκώτωσα... τὸ θεῖο... Καὶ ξανάπεσε σὰν ἄψυχο σῶμα.

Ἡ νοσοκόμα τῆς αἵθουσας κι' ἡ Κ^Α Ἀμβροσία — ἡ τελευταία ὠχρὴ σὰν τὸν πληγωμένο — τρέξαν κοντὰ του. Μὰ εἶχε πεθάνει, ὅπως τὸ ἐπεβεβαίωσε ὁ ταγματάρχης πού τὸν ἐκάλεσαν ἀμέσως.

Ἡ Κ^Α Ἀμβροσία ξαναπῆγε στὴν πλατὴν αἵθουσα καὶ ἐξακολούθησε νὰ περιποιῇ τοὺς πληγμένους. Τὸ λεπτό της πρόσωπο ἦταν ὠχρὸ ἀκόμα καὶ τὰ χέρια τῆς δὲν εἶχαν πάψει νὰ τρέμουν. Κανεὶς ὅμως, οὔτε τότε ὅπως οὔτε πρὶν, δὲν ἔμαθε τὸ μυστικὸ πού ὁ Πέτρος Βωτρέν ἔπαιρνε μαζὶ του στὸν τάφο καὶ πού ἡ Κ^Α Ἀμβροσία ἔθαβε γιὰ πάντα στὴ σιωπή.

Στὸ Μωβρικό, κανεὶς δὲν εἶχε μάθει ἕνα περιστατικὸ πού εἶχαν γράψει πρὶν ἀπὸ πέντε χρόνια οἱ ἐφημερίδες τῆς νοτιοδυτικῆς Γαλλίας: Σὲ μιὰ μικρὴ πόλιν τῆς Ντορτόν, ἕνας πλούσιος ἄρρωστος γέρος, ὁ Κος Γκυγιωμέ, βρέθηκε νεκρὸς ἕνα πρωτὶ κι' ἐξακριβώθηκε πὼς ὁ θάνατός του ὀφείλετο στὸ ὅτι εἶχε πάρει μιὰ πολὺ μεγάλη ποσότητα ἐνὸς φαρμάκου πού περιεῖχε μελλαντῖνα πού τοῦχε διορίσει ὁ γιαιτρός γιὰ νὰ μαλακώσῃ ἕνα βῆμα πού βαστοῦσε πολὺ.

Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ὁ Κος Γκυγιωμέ εἶχε κοντὰ του δεκαοκτὼ μῆνες γιὰ οἰκονόμα καὶ νοσοκόμα τὴν Κ^Α Βιλμάρ πού ὁ ἄντρας τῆς, ἕνας γιαιτρός, τὴν ἄφισε χωρὶς περιουσία, ἀφοῦ προηγουμένως τὴν εἶχε κάμει πολὺ δυστυχῇ. Μὲ τὴν λεπτότητά της, τὴ διακριτικὴν ἀφοσίωσή της, εἶχε κεράσει τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ μελαγχολικοῦ γέροντος, πού κανεὶς δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ καθίσῃ κοντὰ του πάνω ἀπὸ τρεῖς μῆνες.

Γι' αὐτὸ στὴ διαθήκῃ τοῦ Κου Γκυγιωμέ βρέθηκε μιὰ ρήτρα ποῦλεγε πὼς τῆς κληροδοτοῦσε τὸ ποσὸ τῶν ἑκατὸ χιλιάδων φράγκων.

Μὲ ποῖον τρόπο στὴ μικρὴ πόλιν κυκλοφόρησαν ὑπόνοιες ἐναντίον τῆς Κ^Α Βιλμάρ; Ὁ αἴτιος θὰ ἦταν ἀσφαλῶς κάποια ζηλιάρα — καὶ ἦταν πολλὲς ἐκεῖνες πού ζήλευαν τὴ διακριτικὴ καὶ ἀξιοπρεπὴ γυναῖκα, πού ἀπέφηνε τὶς φλυαρίες καὶ πού τραβοῦσε ἴσια τὸ δρόμο τῆς χωρὶς ν' ἀσχολῆται μὲ τὶς ξένες δουλειές. Πάντως ἡ δικαιοσύνη ἔριξε γιὰ λίγον καιρὸ τὶς ὑποψίες τῆς πάνω στὴν οἰκονόμα. Ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ βρῇ καμμιά σοβαρὴ ἀπόδειξη κι' ἄφησε τὸ δρόμο αὐτό.

Ἐν τούτοις, ἕνα μέρος τῶν κατοίκων τῆς μικρῆς πόλης εἶμεινε βέβαιο πὼς ἡ Κ^Α Βιλμάρ εἶχε δηλητηριάσει τὸν Κ^Α Γκυγιωμέ. Τραβήχτηκαν ἀπ' αὐτὴν, τῆς κάνανε χίλιες δυὸ προσβολές, ἔτσι πού ἀναγκάστηκε νὰ φύγῃ γνὰ νύμφην ἕναν τόπο ὅπου θάταν ἄγνωστη. Καὶ καταλάσταξε στὸ Μωβρικό, μὲ τὸ ὄνομα Κ^Α Ἀμβροσία.

Κι' ὅμως τὸν ἤξερε τὸν ἐγκληματία. Θὰ μποροῦσε νὰ παρουσιάσῃ ἀποδείξεις καὶ νὰ τὸν ὑποδείξῃ στὴ δικαιοσύνη. Ἀλλὰ μὲ ἡρωικὴ μεγαλοψυχία θέλησε νὰ τοῦ δώσῃ τὴ δυνατότητα νὰ ἀνορθωθῇ, ν' ἀρχίσῃ ἄλλη ζωὴ... Ἦξερε πὼς ἀποτινάσσοντας τέλος τὸ ζυγὸ τῆς γυναίκας ἐκείνης πού τὸν ἔσπρωξε στὸ ἐγκλημα ἄρχισε ν' ἀλλάξῃ διαγωγὴν, ὅταν μεσολάβησε ὁ πόλεμος,

τὸ καμίνι αὐτὸ ὅπου ἡ ἡθικὴ του ὑπόσταση θάβγαине καθαρὴ μέσα ἀπ' τὸν πόνο καὶ τὸ θάνατο.

Καὶ νὰ πού τὸν ξανάδε, τὴ στιγμή τοῦ θανάτου του, αὐτὸν τὸν Πέτρο Βωτρέν, τὸν ἀνηψιὸ τοῦ Κου Γκυγιωμέ. Νὰ πού μπροστὰ στὴ γυναῖκα πού τὸν ἔσωσε χάνοντας τὴν ὑπόληψή της ὁ ἐνοχὸς πού μετανοοῦσε ὁμολόγησε, κι' ὁ θάνατος διέκοψε τὴν ὁμολογία του.

Ἀλλὰ οὔτε τότε ὅπως ἄλλοτε τὰ χεῖλιά της Κ^Α Ἀμβροσίας δὲν ἀνοίξανε γιὰ νὰ διακόψουν τὴ σιωπὴ ποῦχε ἐπιβάλῃ μόνῃ της στὸν ἑαυτὸ της γιὰ νὰ σώσῃ ἀπ' τὴν ἀφενκτὴ ἀτιμία ἕνα παιδί εἴκοσι χρόνων.

M. ΝΤΕΛΛΥ

ΦΙΛΟΙ

Γειά σας, χαρά σας, μπιστικοί μου φίλοι!

Μαζί σας πάντα ὁ νοῦς μου εἶναι δεμένος.

Μὲ τὴν καρδιά σας ἡ καρδιά μου ἐμμένει.

Κι' ἡμουν μαζί σας πάντα ἀγαπημένους.

Στ' αὐτιά μου, ἀπὸ τὸ στόμα σας βγαλμένος.

Ὁ λόγος, πὼς γλυκόνῃχα πάντα ἐκύλει! Στὸ μακρινὸ χωριὸ μου τραβηγμένος τώρα, συχνὰ σὰς μελετοῦν τὰ χεῖλιά.

Ἀνταμωμένοι σ' ἕνα μονοπάτι τῆς ζωῆς ἐγνωριστήκαμε ἡ καρδιά σας, μὲ τὴ δικιά μου, ἀγάπη ἦταν γεμάτη γιὰ καθεὶ πού ζεῖ καὶ πού πεθαίνει. Τώρα ἡ ζωὴ μὲ πέρασε μακρὰ σας, μιὰ ζωὴ τραχεῖα, πολὺ τυρανισμένη.

ΑΓΓ. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΚΟΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στὸν τάφο μου, τριγύρω σὰν στεφάνι θ' ἀνθοῦν οἱ ἀνταρτίες. Λάκρον θολὸ στὰ φύλλα δάχουν δάνει οἱ αἰγυγὲς δροσιές.

Φτωχὴ παιδοῦλα σήπεται στὸ χῶμα τ' ἀμόλετο κορμί!

Κι' ὁ νιὸς πού δὲν τὴ φίλησε στὸ στόμα

τὸ χῶμα τῆς φιλεῖ.

ΜΑΙΡΗ Β. ΑΒΑΤΑΓΓΕΛΟΥ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ

ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΝ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΠΟΛΟΥ

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ FR. NANSSEN

Εάν ο διάσημος εξερευνητής επρόκειτο να επιχειρήσει ένα από τα μεγάλα ταξείδια του στο Βόρειο Πόλο, έγραψε το παρακάτω άρθρο που δημοσιεύτηκε σ' ένα ευρωπαϊκό περιοδικό μαζί με τις φωτογραφίες που έστειλεν ο ίδιος ο Νάνσεν. Το άρθρο αυτό είναι εξαιρετικής σημασίας και γι' αυτό θεωρήσαμε καλό να το μεταφράσουμε χάριν των αναγνωστών μας:

«Ο πρώτος όρος για το ταξίδι που επιχειρώ είναι η εξασφάλιση ενός πολύ καλού και στερεού πλοίου, κατασκευασμένου ειδικά για να αντέχει στην πίεση των πάγων και στους σφοδρούς ανέμους της Αρκτικής θαλάσσης. Κι' έτσι κατώρθωσα να κατασκευάσω το «Fram», με το οποίο πρόκειται να ταξιδέψουμε στον άγνωστο Βορρά. Είναι καμωμένο κατά τέτοιον τρόπο, που κι' όταν το σφίγγει ο πάγος από γύρω δε μπορεί να το συγκρατήσει, αλλά το απωθεί. Το σχήμα του είναι όσο παίρνει στοργυλό και μοιάζει μ' ένα καρόδι. Το πλήρωμα του πλοίου αποτελείται από δεκατρείς άνδρες. Έχουμε έλοι μια κοινή αίθουσα όπου τρώουμε και περνάμε τις ώρες της αναπαύσεώς μας. Έχει μέσα είναι ζεστά κ' ευχάριστα. Η αίθουσα αυτή έχει παχειούς τοίχους και στέγη και περιβάλλεται από έξη καμπίνες. Έχουμε πάρει όλες τις προφυλάξεις όχι μόνο για τη διατήρηση της θερμοκρασίας, αλλά και για την αποφυγή της υγρασίας που περιβάλλει ταχύτατα τα πλευρά των πλοίων μες στην πολική νύχτα και που επροξένει τόσες βλάβες στις περισσότερες από τις αρκτικές αποστολές. Γι' αυτό το σκοπό ο εξωτερικός ψυχρός αέρας απορροφάται από ένα μηχανήμα ιδιαιδικής μου κατασκευής που τον θερμαίνει πριν τον διαβιβάσει στις καμπίνες και στην αίθουσα, ενώ ένα άλλο απορροφά τον ψυχρό αέρα του εσωτερικού και τον διώχνει προς τα έξω. Ένας καλός αερισμός είναι αναγκαίος σε μια αποστολή σαν τη δική μας. Αν υποτεθεί πως είναι αδύνατη ή παραμονή μας στις καμπίνες, όλα έχουν κανονισθή έτσι που να μπορούμε να ζούμε και να κοιμούμαστε έλοι μαζί στην κοινή αίθουσα. Για να

περιπατούμε έχουμε τη γέφυρα του πλοίου, απάνω απ' την οποία απλώνουμε το χειμώνα μια μεγάλη σκηνή. Η αί-

Φρ. Νάνσεν

θουσα καθώς κι' οι καμπίνες έχουν ήλεκτρικό φως. Οι τοίχοι και το ταβάνι είναι βαμμένοι με άσπρο και, το βράδυ, όταν ανάδουν τα λαμπρόνια, όλα μας γύρω είναι άνετα και νομίζουμε πως είμαστε στα σπίτια μας κι' όχι στην

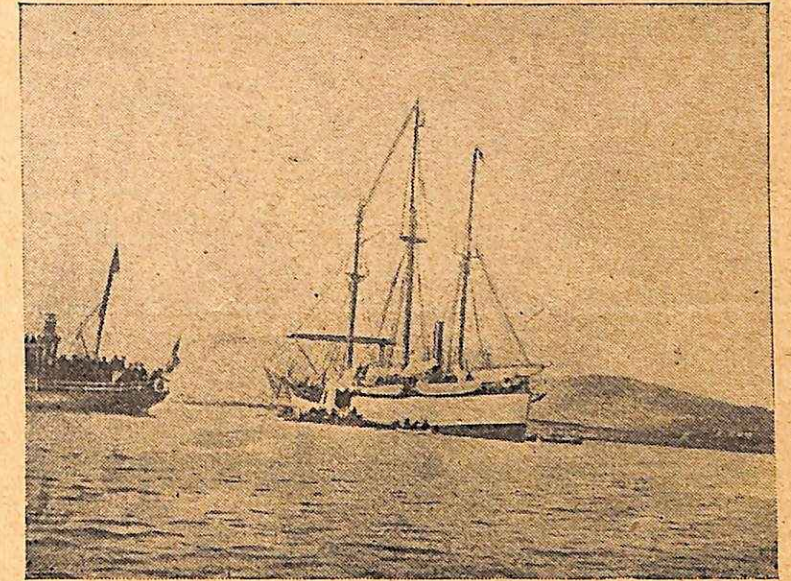
Η κυρία Φρ. Νάνσεν

απέραντη πολική έρημο. Ακόμα έχουμε αρκετά βιβλία διαφόρων ειδών και πολλά παιχνίδια που μάς έδωσαν οι φίλοι μας. Έχουμε ένα εκκλησιαστικό όργανο και όλα τα μουσικά όργανα. Μπορούμε να δίνουμε μουσικές έσπερίδες, να κάνουμε απαγγελίες κι' όταν είμαστε κουρασμένοι να παίζουμε σκάκι, ντόμινο, χαρτιά. Πιστεύω πως ο χειμώνας δε θα μάς φανή μακρύς, μολονότι η νύχτα εκεί διαρκεί έξη μήνες! Ζωοτροφίες έχουμε σε μεγάλη ποσότητα και μεγάλη ποικιλία, περισσότερο απ' όλες τις προηγούμενες αποστολές. Για τις πορείες με τα έλκυθρα έχουμε τροφή πολύ συμπυκνωμένη κι' ελαφρή. Τα οίονπνευματώδη είναι άπηγορευμένα για μάς κι' ο καπνός θα μοιραστεί σε ίσα μερίδια ανάμεταξύ μας. Επίσης έχουμε κάμει καλή προμήθεια από μάλλινα ρούχα όλων των ειδών. Το χειμώνα, για έξω θα φορούμε μια καζάκα που θα μάς προφυλάσσει απ' τις χιονοθύελλες. Ακόμα έχουμε μαζί μας δέρματα τανάνων και λύκων. Για να κοιμούμαστε στο χιόνι ή κάτω απ' τις σκηνές, κατά τις μακρινές πορείες με έλκυθρα, έχουμε μικρά κρεβάτια καμωμένα από ύφασμα που μάς επιτρέπει να υποφέρουμε θερμοκρασία 100 βαθμών κάτω του μηδενός. Οι σκηνές είναι από ακατέργαστο μετάξι και εξαίρετικά ελαφρές, πράμα που μάς εύκολύνει πολύ, γιατί θάμαστε αναγκασμένοι να τις κουβαλούμε μαζί μας στις πορείες. Το ύφασμα που θ' απλώνουμε κάτω απ' τα πόδια μας θάναι λιγάνι χοντρότερο και θα μάς χρησιμεύει για χαλί προφυλάσσοντάς μας από την υγρασία, όταν θα κοιμούμαστε στο χιόνι. Το ίδιο ύφασμα μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε και για πανί στα έλκυθρα, όταν ο αγέρας θάναι ευνοϊκός. Έχουμε φυσικά μαζί μας και πλήθος οργάνων για επιστημονικές παρατηρήσεις. Τέλος δεν είναι ανάγκη να πω πως ξεχάσαμε να πάρουμε φωτογραφικές μηχανές όλων των διαστάσεων και των ειδών.

Όταν φτάσω στα νησιά της Σιδηρίας κι' είναι ο καιρός ευνοϊκός, ελπίζω να βρω κανένα πέρασμα και να προχωρήσω προς το βορρά σε άγνωστα μέρη. Θα πάμε έτσι όσο μπορούμε πιο πέρα προς την ανοιχτή θάλασσα κι' όταν δεν θα μπορούμε πια να προχω-

ρήσουμε θα διαλέξουμε ένα κατάλληλο μέρος και θα ξαπολύσουμε το «Fram» ανάμεσα απ' τους πάγους. Αυτή ή μεταφορά μέσω του πάγου μπορούσε να διαρκέσει πολλά χρόνια. Η ζωή μας τότε θάταν κάπως μονότονη, αλλά θα έχουμε αρκετές ασχολίες. Η φύση σ' αυτούς τους άγνωστους τόπους θα μάς δώσει ευκαιρία για επιστημονικές παρατηρήσεις. Θα έχουμε να μελετήσουμε το κλίμα, τα ρεύματα, το βόρειο σέλας, το μαγνητισμό και άλλα. Το καλοκαίρι, ή ζωή είναι πολύ ευχάριστη εκεί. Ο ήλιος πλημμυρίζει τη λευκή γη μ' ένα φως λαμπρότατο και ζωγόνο, νύχτα και μέρα, επί μήνες ολοκλήρους. Τότε θα μπορούμε να οργανώνουμε παγοδρομίες ή εκδρομές με έλκυθρα που θα τραβούν τα σκυλιά. Ακόμα και κυνήγια θα κάνουμε, όταν θα μάς δίνονται κατάλληλες ευκαιρίες. Μά ύστερα απ' αυτό το φως, θαρβή ή απέραντη πολική νύχτα. Η θερμοκρασία θα χαμηλώσει πάρα πολύ και θα μείνει στάσιμη. Η εξωτερική μας ζωή θάναι περιορισμένη σε μετεωρολογικές και αστρονομικές παρατηρήσεις και μόνο καμιά φορά με το σελινόφως θα βγαίνουμε περίπατο με τα έλκυθρα. Όσοσο θα προσπαθούμε να διασκεδάσουμε την πλήξη μας με διάφορες ασχολίες μέσα στο πλοίο. Κι' όλα αυτά ως την ημέρα που θα ιδούμε να ύψώνεται άργα και μεγαλόπρεπα ο ήλιος έαληθινός στον όρίζοντα γεμίζοντας την καρδιά μας με τις εύλογημένες άχτιδες του.

Γενικά θα περάσουμε μια ζωή αρκετά ευχάριστη στον καιρό θάμαστε μέσα στο πλοίο, δεν είναι όμως άπίθανο να το χάσουμε παρ' όλες τις προφυλάξεις μας. Μπορούμε να μεταφερώμαστε από τους πάγους με απόλυτη σιγουριά, γιατί το πλοίο θα πηγαίνει μ' ευκολία και δεν υπάρχει κανένας φόβος να το συντρίψουν. Πόσον καιρό θα βαστήξει αυτή ή αποστολή μας, δε μπορώ να το προσδιορίσω από τώρα, αφού μάς είναι άγνωστη ή ταχύτης των ρευμάτων τα όποια υπολογίζουμε να μάς φέρουν. Όσοσο υποθέτω πως δε θα γυρίσουμε πίσω στην πατρίδα μας πριν από τρία χρόνια. Αφού λοιπόν οι προμήθειές μας έχουν γίνει για πεντέξη χρόνια, δεν υπάρχει φόβος να πεθάνουμε απ' την πείνα. Λένε πως ή αποστολή μας είναι πολύ επικίνδυνη, μα εγώ δεν έχω αυτή τη γνώμη γιατί τα πράγματα μεγαλοποιούνται συνήθως απ' την κοινή γνώμη. Η αλήθεια είναι πως έχουμε λάβει τα μέτρα ν' αντιμετωπίσουμε πολλές δυσκολίες, αλλά μπορεί να βρεθούν κι' άλλες που δεν τις είχαμε προαι-

Το Fram, το περίφημο πλοίο του Νάνσεν

σθανθή. Πάντως αυτά είναι ζητήματα για τα όποια μόνο στο γυρισμό μας θα έχουμε το δικαίωμα να μιλούμε με βεβαιότητα.

Θ' αναχωρήσουμε απ' τη Χριστιανία, θα φτάσουμε στο Βάρντο που θάναι το τελευταίο λιμάνι μας της Νορβηγίας και θα ξανοιχτούμε στη θάλασσα του Μπάρεντζ με διεύθυνση ανατολική. Σε λίγες μέρες θα συναντήσουμε τους πάγους και θα λάβουμε το βάπτισμα αυτού του άγνωστου κόσμου απ' τον όποιο δε θα γυρίσουμε παρά ύστερα από χρόνια

νου τις λευκές ερήμους. Όταν πλησιάξω κανείς στις χιονισμένες πολικές εκτάσεις, ακούει από μακριά το θόρυβο των κυμάτων απάνω στους σκοπέλους, που του θυμίζει υπερβολικά τις σεισμικές δονήσεις της γής ή το ξέσπασμα τρομερής μπόρας. Πάνω απ' τον βορεινόν όρίζοντα φαίνεται ένα παράξενο φως που δεν είναι άλλο από την ανταύγλαση του πάγου στον ούρανό. Τίποτε δεν είναι πιο φοβερό από μια θύελλα στην παγωμένη θάλασσα, όταν οι χιονοκαταιγίδες κι' ο άφρός των κυμάτων σε χτυπούν με τόση δύναμη που δε μπορείς να σταθής στη γέφυρα, όταν τα κύματα και τα παγόβουνα συγκρούονται, ύψωνονται σαν πύργoi, σπάζουν και ξαναπέφτουν σε κιτρινοπράσινους καταρράχτες. Και σ' αυτόν τον τρομακτικό πίνακα ούτ' ένα άστέρι, ούτ' ένα φως δροιοδήποτε. Βαρειά σύννεφα φορτωμένα τη θύελλα τρέχουν στον ούρανό. Ολόγυρα, το σκοτάδι, ο θόρυβος και ή σύγχυση. Θαρρείς πως άγριοι δαιμόνοι πολεμούν. Βροντά, φυσάει απ' όλες τις μεριές, όλος ο κόσμος είναι σά να ξεθεμελιώνεται. Και μέσα σ' αυτόν τον τρομερόν άγώνα ένα μικρό, εύθραστο έργο του θνητού προχωρεί, ένα πλοίο με ζωντανούς ανθρώπους. Αλλοίμονο σ' αυτούς αν κάμουν την παραμικρότερη άπροσεξία, αν πλησιάσουν περισσότερο στα κύματα ή αν αφήσουν το πλοίο να παρεντεθεί μεταξύ τους τη στιγμή της συγκρούσεως, γιατί θα άρπαχτούν και θα χαθούν στη στιγμή.

Ο Νάνσεν στις πολικές εκτάσεις

κι' απ' όπου οι συγγενείς μας δε θα πάρουν πια ειδήσεις. Να δώσω κανείς σ' εσους δεν είδαν τη χώρα του πάγου μια ιδέα για την έντυπωση που προξενεί, αυτό δεν είναι εύκολο, γιατί διαφέρει τόσο πολύ απ' όλα τ' άλλα γνωστά.

Είναι ένα άλλοκοτο πράμα που όταν έρρισκεσαι σ' εκείνο το μέρος το βρίσκεις μονότονο, κι' όταν άργότερα τ' αφήσης το όνειροπολεις φέρνοντας στο

Fridtjof Nansen.

Οι μεταφράσεις των αρχαίων

ΑΥΤΕΣ τις ημέρες ανακινήθηκε από γνωστό χρονογράφου εσπερινής εφημερίδος το ζήτημα της μεταφράσεως των αρχαίων μας συγγραφέων. Είναι, αλήθεια, γεγονός αναμφισβήτητο ότι ο τρόπος της σημερινής διδασκαλίας των κλασικών μας ποιητών και πεζογράφων ελάχιστα ανταποκρίνεται στο μεγάλο σκοπό του. Τα παιδιά μας χάνουν τον περισσότερο καιρό τους με γραμματολογικές και συντακτικές παρατηρήσεις και βγαίνουν απ' τα σχολεία όχι μόνον αμόρφωτα απ' αυτή την άποψη, αλλά και με μία δικαιολογημένη σκοτεινή αποστροφή προς το άρχαιο πνεύμα που μας έδωσε αιώνια άριστουργήματα. Δε βλέπουμε λοιπόν το λόγο, αφού οι δασκάλοι μας δεν κατόρθωσαν να αισθανθούν άξιομα τον προσρισμό τους, γιατί να διδάσκονται οι μαθηταί το άρχαιο κείμενο, που καταντάει στα χέρια τους άψυχο και ψυχρό κατασκευάσμα, και να μη μαθαίνουν τους κλασικούς συγγραφείς από μεταφράσεις εκλεκτές που έχουν γίνει κατά καιρούς στη γνησία δημοτική γλώσσα. Κατ' αυτόν τον τρόπο και άρκετο καιρό θα οίκοινομοῦσαν και, το κυριώτερο, δε θα άγνοούσαν όπως σήμερα τους αρχαίους Έλληνες μόνο και μόνο επειδή έτυχε νάναι απόγονοί τους και ως εκ τούτου υποτίθεται ότι έννοούν και τη γλώσσα τους.

Τα εκπαιδευτικά νομοσχέδια

ΕΨΗΦΙΣΘΗΣΑΝ λοιπόν από τη Βουλή τα εκπαιδευτικά νομοσχέδια, για τα οποία έγινε τόσος θόρυβος, και πρόκειται σε λίγο να γίνουν έπισημοί νόμοι του κράτους. Φοβούμαστε όμως μήπως δεν έμελετήθηκαν όσο έπρεπε και βιάστηκαν οι εισηγητές τους να τα διατυπώσουν πριν άκούσουν τις γνώμες και μερικῶν άλλων που έχουν κάποια θέση στην εκπαιδευτική κίνηση. Απ' την άλλη μεριά όμως ή πέτρα μας έχει διδάξει ότι οι συζητήσεις στον τόπο μας δεν τελειώνουν ποτέ και δεν καταλήγουν τις περισσότερες φορές σ' ένα θετικό συμπέρασμα. Γι' αυτό λοιπόν ως περιοριστόμε σ' αυτές τις λίγες μεταρρυθμίσεις που έγιναν και ως ελπίσουμε ότι θα αποτελέσουν άπαρχή για μία ριζικότερη άλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος.

Μια κοινωνική άσχημία

ΠΟΛΛΟΙ νυχτερινοί διαβάτες που τυχαίνει να περνούν από ώσιμένα μέρη της πρωτεύουσας βρίσκονται καθ' όδον άπρόοπτες επιθέσεις εκ μέρους μερικῶν δυστυχισμένων ύπαρχων, οι οποίες τους παίρνουν από πίσω ζητώντας έλεημοσύνη και δεν τους αφήνουν εύκολα ήσυχους. Χωρίς να θέλουμε να αποκλείσουμε το δικαίωμα στα άξιόλυπτα αυτά όντα να ζητιανεύουν, φρονούμε ότι το έλεεινό θέαμα των έπαιτων και ή επίμονη καταδίωξη των περιπατητών, που στο τέλος γίνεται ένοχλητική, μπορούσε να λείπει από μία πρωτεύουσα σαν την Αθήνα. Γι' αυτό όμως θα χρειαζόταν να καταβληθῇ μία μικρή μέριμνα εκ μέρους του Κράτους και το ζήτημα θα λύταν με μιάς.

Η δημοτική της άστυνομίας

Ο διεθυντής της Άστυνομίας με σκοπό να αντιδράσει στις κομμουνιστικές προκηρύξεις εξέδωσε και μοίρασε στους εγγάτες μία δική του, την οποία θέλησε να συντάξῃ στη δημοτική. Το ίδίωμα όμως που μεταχειρίστηκε στη σύνταξη αυτού του έγγραφου είναι τέτοιο που καλύτερα νάλειπαν τέτοιον είδους γλωσσικοί ριζοσπαστισμοί. Πρέπει να όμολογηθῇ ότι ή γνώση και το μεταχείρισμα της δημοτικής γλώσσας δεν είναι από τα εύκολότερα πράγματα, όπως φαντάζονται οι περισσότεροι. Γι' αυτό λοιπόν καλά θάκανε ή Άστυνομία να συντάσσῃ τὰ έγγραφα της στην καθιερωμένη καθαρεύουσα, που κατάντησε αναγκαίο κακό για τις κρατικές ύπηρεσίες, για να μη δίνῃ άφορμή σε ειρωνικά σχόλια σ' όσους τὰ διαβάζουν.

Για τον άνδριάντα του Καραϊσκάκη

ΠΟΛΥ σωστή μας φαίνεται ή σκέψη που γίνεται για την άνέγερση άνδριάντος στο Γεώργιο Καραϊσκάκη. Ο Καραϊσκάκης είναι μία από τις έπιβλητικότερες και άδρότερες μορφές του Άγώνος και άξίζει τον ειλικρινή θαυμασμό μας. Λίγες είναι οι φυσιογνωμίες που μπορούν να παραβληθῶν με τη δική του όχι μονάχα την περίοδο εκείνη, αλλά και στα κατοπινά χρόνια. Ο Καραϊσκάκης άναδείχτηκε ένας από τους πιο χαρακτηριστικούς αντιπροσώπους της φυλής μας, με τις άρετές του και τὰ έλαττώματά του. Γι' αυτό δεν έχουμε καμιά άμφιβολία πως όσοι συναισθάνονται άκόμα σεβασμό στις ήθικες άξίες θα ύποστηρίζουν όσο μπορούν τον έρανο και την κίνηση γύρω απ' τον άνδριάντα που πρόκειται να στηθῇ στον έθνικό μας ήρωα.

Το ψωμί του λαού

ΝΕΑ άνατίμηση σημειώθηκε πάλι στην τιμή του ψωμιού, επειδή άκρίβησαν τὰ σιτηρά τὰ εισαγόμενα εκ του έξωτερικού. Και ο λαός, οι φτωχοί και δυστυχισμένοι εργάτες, επιβαρύνεται με νέα καθημερινά έξοδα που είναι ζήτημα αν θα μπορούσῃ να τὰ βγάλῃ πέρα. Η Κυβέρνηση, βέβαια, δεν έχει καμιάν εὐθύνη αν οι ξένοι έπιχειρηματίαι δε μπορούν να σταματήσουν στον κατήφορο της κερδοσκοπίας των. Αυτές οι είδοποιήσεις όμως θα έπρεπε να γίνουν άφορμή να δοθῇ από τώρα περισσότερη προσοχή στη γεωργία μας που σήμερα, με την τάση της άστυφιλίας, έχει παραμεληθῇ ολότελα απ' τους άγρότες μας. Καί μόνον όταν αποκτήσουμε την αὐτάρκεια του ψωμιού, θα μπορούσαμε να σκεφθούμε γι' άλλα δευτερεύοντα ζητήματα.

Εχολική ύπερκόωση

ΣΤΗ Γαλλία συζητείται σοβαρά το ζήτημα του περιορισμού των σχολικών ωρών λόγω της πνευματικής υπερχωπώσεως που παρατηρείται σε μεγάλο βαθμό τον τελευταίο καιρό μεταξύ των μαθητών. Καί όλων οι απόψεις συμφωνούν άόλυτα στο ότι τὰ παιδιά πρέπει να αλαφρωθῶν κάπως από το ύπερβολικό βάρος των μαθημά-

Φιλοσοφικά ήδη

ΤΙΣ τελευταίες ημέρες μας προσφέρονται μερικά χαρακτηριστικά δείγματα της νοοτροπίας ώσιμένων λογοτεχνών μας που δεν έχουν και μεγάλη σχέση με τη σεμνότητα και τη σοβαρότητα. Έπειδή τυχαίνει τὰ έργα τους, και πολύ δίκαια τις περισσότερες φορές, να χτυπιούνται από τους κριτικούς, καταλαμβάνονται άμέσως από άγανάκτηση και ξεσπαθώνουν από των στηλών των εφημερίδων έναντίον των έπικριτών τους με άστεια συνήθως έπιχειρήματα. Προσπαθούν να βρουν παντού κακή πρόθεση και δεν έννοούν να παραδεχθῶν το δικίο των άλλων, που είναι άλλωστε ολόφανερο κάποτε. Οι άνθρωποι αυτοί, που έχουν για τον έαυτό τους τόσο μεγάλη ιδέα μεγαλοποιώντας σε ύπερβολικό βαθμό το φτωχό τους ταλέντο, δείχνουν με το φέρεμό τους πως τους λείπει κάθε αυτοεπίγνωση και αυτοκριτική και τους είναι άγνωστη ή διαρκής άνησυχία και ή άκαταπόνητη άναζήτηση του πραγματικού καλλιτέχνη. Έπειτα απ' αυτό δεν είναι καθόλου περίεργο πως τὰ καταφέρνουν να γράφουν έργα που δεν άντέχουν ούτε στην έπεικείστερη κριτική. Αυτό όμως δε θα είχε και τόσο μεγάλη σημασία, αν δεν έχόνταν να προστεθῇ κοντά στη φυσική άδυναμία κι' ένα τέτοιο κακό σαν την άδιαντροπία.

Φυσιολατρεία και φυσιολάτρες

ΑΠΟ κάμποσον καιρό παρατηρείται κι' εδώ μία ζωηρή κίνηση για τη φυσιολατρεία που δε μπορεί παρά να μας φέρῃ σ' εύχάριστες σκέψεις. Η φυσιολατρεία δείχνει πάντα έναν άνθρωπο με άνεπτυγμένο αισθημα και καλλιεργημένη αντίληψη και αποτελεί μία απ' τις πιο εύγενικές ασχολίες του συγχρόνου ανθρώπου που τον βασανίζουν τόσες βιωτικές φροντίδες. Πλησιάζοντας τη φύση γινόμαστε πιο άπλοοι, πιο άνοιχτόκαρδοι, πιο φωτεινοί. Είναι γνωστά τὰ κινήματα της έπιστροφής στη φύση που άκούστηκαν τόσες φορές και ύποστηρίχθηκαν με τόση θερμή. Στον τόπο μας όμως, όπου συμβαίνουν όλες οι παραξενιές του κόμου, ύπάρχει φόβος να παρεξηγηθῇ κι' ή φυσιολατρεία μαζί με τόσα άλλα και να θεωρηθῇ σά μία συνθησιμένη μόδα, φερεμένη από την έσπερευτική Εὐρώπη. Τότε θα φτάσουμε στις γνωστές ύπερβολές και θα καταντήσουμε να άποζητούμε τη φύση όχι από μία βαθύτερη έσωτερική ανάγκη, αλλά από την άνόητη έπιθυμία του συγχρονισμού μας με το πνεύμα της εποχής. Κι' αυτό είναι που πρέπει να προσέξουν πολύ οι φυσιολάτρες μας για να μη γίνουν στο τέλος συμμοί και γελοιοποιηθούν μία από τις ευγενέστερες ιδέες του ανθρώπου.

Το καροκαϊρί

ΤΟΥΣ τελευταίους μήνες ή κίνηση της πόλης μας έχει λιγοστύνει σημαντικά κι' άραίοι διαβάτες φαίνονται στους δρόμους. Όλοι φεύγουν απ' την πρωτεύουσα και πάνε στην έξοχή στο βουνό και στ' ακρογιάλι, για να βρουν λίγη άνάπαυση και δροσιά, αφήνοντας για λίγον καιρό την πολυκομία και την τύψη της Αθήνας. Εκείνοι όμως που μέιναν εδώ κάθε άλλο παρα εύχρησιμη είναι από τον περίφημο άττικό ήλιο που στέλνει τις φλογωρότατες άχτίδες του σαν πυρίνα βέλη κατά των άτυχῶν συμπολιτών μας.

Το έξώφυλλό μας

ΤΟ έξώφυλλό μας είναι έργο της καλλιτέχνης κ. Αθηνάς Ταρσούλη. Ο άναγνώστης που δεν έχει συστηματικά παρακολούθησῃ τη δουλειά της κ. Ταρσούλη, τόσο από τὰ σχέδια της παλιάς Αθήνας όσο και από τις Στέγες της Κορώνης του περασμένου μας φύλλου και τους Παράδες του σημερινού, θ' αντίληφῃ πόσο ή καλλιτέχνης σπριζέται στα τοπικά στοιχεία και πόσο ή άπλη έλληνική ζωή είναι μία άτελεύτητος πηγή έμπνεύσεων γι' αυτήν.

των, που ώστόσο εκεί έχουν έλαττωθῇ στα άπαραίτητα. Στον τόπο μας γίνεται λόγος για εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και από κανέναν ειδικό δεν άκούστηκε άναλογία γνώμη μ' αυτή που συζητείται στη Γαλλία. Στην Ελλάδα όμως υποτίθεται ότι ο μικρός μαθητής μπορεί να τὰ βγάλῃ πέρα έπεία με όλα τὰ πολυάριθμα και περιττά μαθήματα, όπως άπαράλλαχτα κι' ο εργάτης μπορεί να ζήσῃ θαυμάσια τρώγοντας το πατροπαράδοτο ψωμί κι' έλιές.

Οι άυδαιρεσίες των άστυφυλάκων

ΚΑΘΕ τόσο και νέα παράπονα διατυπώνονται εκ μέρους πολιτών κατά των άστυφυλάκων, οι όποιοι είχαν άναλάβει να μεταφέρουν και στον τόπο μας την παραδειγματική ευγένεια των Άγγλων συναδέλφων των. Φαίνεται όμως πως ή ψυχολογία του Ρωμιού δε μπορεί ν' άλλάξῃ ποτέ όσο κι' αν μεταβληθῇ το παρουσιαστικό του. Με την παραμικρή αντίσταση που θα βρῇ θα λησμονήσῃ ύποχρεώσεις και συμπεριφορά και θα ζητήσῃ να έπιβληθῇ με τη βία. Το ίδιο συμβαίνει και σήμερα με τους άστυφυλάκες. Αντί να κερδίσουν την εκτίμησή του κόσμου με το καλό φέρεμό τους, προκαλούν την άγανάκτησή του θυμίζοντας βούρδουλα και χωροφυλακίστικους τρόπους. Καί όμως νομίζουμε πως από τη διεύθυνση της Άστυνομίας πόλεον δε λείπει κάθε καλή διάθεση για τη διόρθωση παρόμοιων απόπων που εκθέτουν τον πολιτισμό μας στα μάτια των άλλων.

Άποτελέσματα ζέστης

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΜΕ από μία πρωινή εφημερίδα μία δήλωση κάποιου Παμφίλου που την άπευθύνει προς τους κ. αντιπροσώπους της γῆς εν γένει. Το περίεργο αυτό δημοσίευμα έχει ως εξής:

Φίλοι κ. Άρχηγοί,

Αν αλήθως αγαπάτε τους όμογενείς σας και πούητε την σωτηρίαν αυτών, έφείλετε όλοι εκ συμφώνου να με άποδεχθῇτε κατά σύμβασιν ως Άνώτερον Κριτήν, διότι ή άπαιτούμενη διανοητική δύναμις προς ειρήνευσιν και εὐημερίαν της σημερινής πασχούσης Άθρωπότητος έχει δοθῇ μοιραίως και κατά Θεϊάν Οικονομίαν εις έμέ τον ταπεινόν άδελφόν σας.

Όστις εκ των άρχόντων των Έθνῶν δυστροπήσῃ, άνευ δεδίκαιολογημένης αίτίας, να άποδεχθῇ την διακήρυξίν μου ταύτην — ως συνέβη με τον ήμέτερον Κυβερνήτην κ. Βενιζέλον, όστις χωρίς να έμβιβήσῃ, ως έδει, εις την ύψηλὴν αὐτὴν ύπόθεσιν ήρνήθη να άποδώσῃ την δέουσαν θαρύντητα εις την δημοσιευθεϊσαν εις τό από 24 Νομβρίου π. έ. φύλλον της εφημερίδος «Πρωτα» πρόσκλησίν μου άποβλέπουσαν εις τον αὐτόν σκοπόν με την δήλωσίν μου ταύτην — ως γνωρίζῃ καλῶς ότι θα γίνῃ πρωταίτιος και οὗτος απ' ένός μεν να προκαλέσῃ εις εγγύτατον μέλλον την όργήν των άλλων λαῶν έναντίον του λαού του, απ' έτέρου δε την άράν της άποστελλούσης με Θεϊας Αρχής.

Ο έπιθυμῶν θθεν εξ ήμῶν να κατανόσῃ ακριβῶς περί τίνος ύψηλοῦ σκοποῦ πρόκειται δύναται να επικοινωνήσῃ μετ' έμού μέσον του μαθητοῦ μου Βασιλείου διαμένοντος εις τον συνοικισμὸν Ποδονίκτη τερ. 4-Z-6, καθ' έκά-έκαστην ήμέραν από τὰς 8-9 μ. μ.

Εν Αθήναις τῇ 22 Ιουλίου έ. έ.

Μετ' άδελφικής αγάπης
ΠΑΜΦΙΛΟΣ

Και που είμαστε άκόμα... Οι μεγάλες οι ζέστες είναι πίσω και χωρίς άλλο μας περιμένουν μεγαλύτερες εκπλήξεις, γιατί δε μπορεί παρά να βρεθῶν κι' άλλοι Παμφίλοι που έμεναν ως τώρα άνεξήλωτοι.

ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ

Η ΜΩΡΙΣΕΤ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ἀν ἔγινα φίλος τῆς Μωρισέτ ἡμουν δεκατριῶν χρονῶν. Καθόμουν στῆς γιαγιάς μου, σ' ἓνα σπιτάκι κοντὰ στὸ χωριό, πού οἱ χωριάτες συνειθίζαν νὰ τὸ λένε ἔπαν-λη. Κάθε μέρα πῆγαινα στὴν ἐφημερία τῆς Ἀγ. Ραδεγόνδης γιὰ νὰ μοῦ κάμῃ μάθημα λατινικὸ ὁ ἀββάς Πεσωμπές. Ὁ ἀββάς ἦταν ἓνας πολὺ μαλακὸς δάσκαλος· ἡ Κατισσοῦ, ἡ οἰκονόμα του, ἦταν ὅλο ἀδυναμίες γιὰ μένα. Ὅσο γιὰ τὸ σπῆτι τοῦ ἐφημερίου, ἦταν μιὰ πολὺ εὐχάριστη διαμονή, δροσερὸ τὸ καλοκαίρι, ζεστὸ τὸ χειμῶνα, σὰν κελλάρι.

Ὅταν πλησιάζανε μεγάλες γιορτές, τ' Ἀγιαννιοῦ, ἡ Λαμπρή, τὰ Χριστουγεννα, ἡ Μωρισέτ παρουσιαζότανε. Ἡ Μωρισέτ ἦταν ἡ ἀνηψιά τοῦ ἀββά, ἡ κόρη τοῦ ἄλλου Πεσωμπές, ἀπ' τὸ Ἀζάν, πού ἦταν στὶς Κορνιέρ ἐμπορος κονσερβῶν. Ἦταν λίγους μῆνες μεγαλύτερη καὶ λίγους πόντους ψηλότερη ἀπὸ μένα. Τὸ πρόσωπό της ἦταν μελαχροινὸ σὰν τσιγγάνικο, τὰ χεῖλια της εἶχαν ἓνα λεπτὸ χρώμα, τὸ ἄσπρο τῶν ματιῶν της εἶχε μιὰ λεπτὴ γαλανὴ ἀπόχρωση. Ἐδενε τὰ μαῦρα της μιλιά μ' ἓνα φουλάρι, κι' ἄφινε τὶς ἄκρες του νὰ κρέμονται—μιὰ μόδα πού ἐγκατέλειψαν πιά οἱ ὠραῖες πατριώτισσές μου.

Ὡ! τί ἀξέχαστες μέρες οἱ παραμονές αὐτὲς τῶν θρησκευτικῶν γιορτῶν, ὅταν δὲν εἶχα σχολεῖο, ὅταν ἡ Μωρισέτ κι' ἐγώ, γελαστοὶ καὶ πολυάσχολοι, στολίζαμε τὴν Ἀγία Τράπεζα καὶ σιγυρίζαμε τὴ φωτερὴ ἐκκλησιά μὲ τοὺς χοντροὺς στύλους! Τὰ εὐκίνητα χέρια τῆς Μωρισέτ πηγαινοέρχονταν ζωηρά, πλάι στὰ λιγώτερο εὐκίνητα ἀγορίστικα χέρια μου. Ὅταν ἔκανα καμμιὰ ἀδεξιότητα, ὅταν ἄφηνα ἓνα στεφάνι νὰ πέσῃ ἢ ἓνα κερὶ νὰ σβύσῃ, ἡ χαριτωμένη Ἀζενέζα δὲν τόχε τίποτα νὰ μοῦ δώσει μιὰ χτυπιὰ στὴ μύτη ἢ καὶ καμμιὰ μπάτσα. Ἦμουν εὐτυχὴς ὅσο δὲν παίρνει ἄλλο. Ἀργότερα διάβασα μιὰ φράση τοῦ Ἑρρίκου Χάινε: «Κυρία, γιὰ νὰ ἀγαπήσῃ, πρέπει νὰ μοῦ φέρονται σὰ σέ σκυλί».

*

*

Μιὰ παραμονὴ Χριστουγέννων, ὁ

ἀββάς, ἡ Κατισσοῦ, ἡ Μωρισέτ κι' ἐγὼ περιμέναμε στὴν τραπεζαρία τῆς ἐφημερίας νὰ ἐρθῇ ἡ ὥρα τῆς νυκτερινῆς ἀκολουθίας. Κατὰ τὶς δέκα ἦρθε κάποιος νὰ ζητήσῃ τὸν παπᾶ, γιὰ νὰ πᾶι στὸ χωριὸ σ' ἓναν ἄρρωστο. Φόρεσε βιαστικὰ τὸ πανῳφόρι του, πῆρε τὸ καπέλλο του καὶ τὸ μπαστοῦνι του καὶ βγήκε συνιστώντας μου νᾶμαι ἔτοιμος γιὰ τὴν ἀκολουθία τῶν μεσανύχτων. Ἡ Κατισσοῦ πῆγαινε μπροστά, βαστώντας ἓνα φανάρι.

Ἐμείνα μόνος μὲ τὴ Μωρισέτ. Ἦταν, νομίζω, ἡ πρώτη φορὰ πού συνέβαινε αὐτὸ τέτοια ὥρα. Ὁμολογῶ πὼς ἡ ἐρημιὰ τοῦ ἀδειανοῦ σπιτιοῦ, κοντὰ στὴν σκοτεινὴ ἀκόμη ἐκκλησιά, δὲν μοῦ παραάρεσε. Τὸ εἶπα αὐτὸ στὴ φίλη μου, ἀλλὰ ἐκείνη μὲ κοροΐδεψε κι' ἐξακολούθησε νὰ μοῦ ἐξιστορῇ λεπτομερῶς, στὴ γλῶσσα τοῦ ποιητοῦ Ζασμέν, (*) τὰ δῶρα πού τῆς εἶχαν δώσει στὴ γιορτὴ της, τί τῆς ἔδωσε ὁ νουνὸς τῆς Ντανλῦ, ἡ θεὰ τῆς Κόμπ, ἡ Κα Ραμανιάς, πού ἡ κόρη της ἔκανε μαζὺ τῆς κατήχησῃ. Ὅταν ἔβλεπε πὼς ὁ νοῦς μου πῆγαινε στὰ τριξίματα τῶν ξύλων ἢ σὲ κανένα μυστηριώδη ἦχο ποῦβγαίνει ἀπ' τὴν ἐκκλησιά καὶ πὼς δὲν τὴν πρόσεχα, μοῦ τσιμποῦσε τὸ χέρι γιὰ νὰ μὲ κάμῃ νὰ προσέξω.

Στὸ τέλος, τὸ θέμα τῶν δώρων εἶχε ἐξαντληθεῖ. Τότε ἡ δὶς Πεσωμπές, πού πάντα εἶχε μιὰ ἰδέα στὸ νοῦ της, σηκώθηκε στὶς μύτες τῶν ποδιῶν, πῆγε στὸν μπουφέ, τὸν ἀνοίξε, ἔβγαλε ἓνα ἄσπρο ξύλινο κουτί καὶ τὸ ἄφησε στὸ τραπέζι. Ἦταν τὸ χρυσουγεννιάτικο δῶρο τοῦ Πεσωμπές τοῦ Ἀζάν, στὸν ἄλλον Πεσωμπές: καμμιὰ πεννηταριά δαμάσκηνα παραγεμιστά, ἀπὸ τὰ ἐλεκτά ἐκεῖνα δαμάσκηνα πού τὰ σκίζουν στὴ μέση καὶ τὰ παραγεμίζουν μὲ κρέμα. Νὰ τα τῶνα κοντὰ σ' ἄλλο, μέσα σ' ἄνοιχτὸ κουτί, σὲ τρεῖς πάτους, τὸ καθένα σ' ἓνα χαρτὶ μὲ νταντέλλες γύρω.

Ἀ! φίλοι μου! ὅποιοι δὲν εἶδε αὐτὰ τὰ δαμάσκηνα δὲν εἶδε τίποτα. Χοντρά, μεγάλα, ζουμερά... καὶ γυαλιστερά! καὶ μυρωδάτα. Ἡ Μωρισέτ

(*) Ἰάκωβος Μποὲ ἐπιλεγόμενος Ζασμέν ἀπ' τὸ Ἀζάν. Ἐγραψε στὴ διάλεκτο τοῦ τόπου του. Τὰ ἄπαντά του ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὸν τίτλο: Les papillottes.

εἶχε δίκιο νὰ μοῦ δείχνῃ μὲ περηφάνεια τὸ δαίγμα αὐτὸ τῆς πατρικῆς τέχνης. Τὸ καλύτερο μάλιστα θάτανε νὰ συνέκρινε κανεὶς τὴ γεύση τους μὲ τὴν ὕψη τους. Ἀλλοίμονο! ἡ παραμικρὴ κλεψιά θὰ φαινότανε: τὰ δαμάσκηνα ἐρχόντουσαν ἴσια ἴσια, σὰν τὶς πέτρες ἑνὸς μωσαϊκοῦ.

Ἡ Μωρισέτ μοῦ εἶπε, ὕστερα ἀπὸ μιὰ μικρὴ σιωπή:

— Ἄν τὰ κατάφερνα νὰ φᾶς ἓνα, τί θάλεγες;

Δὲν δυσκολεύτηκα ν' ἀπαντήσω πὼς ἡ δοκιμὴ θὰ μοῦ ἦταν μᾶλλον εὐχάριστη.

Ἡ μικρὴ ἔκαμε μὲ τὸ δάχτυλο καὶ τὸ στόμα ἐκεῖνο τὸ νόημα πού σ' ὅλες τὶς γλώσσες θέλει νὰ πῇ:

— Στάσου!... μὴν κουνίσεις!...

Σήκωσε τὸν πρῶτο πάτο, ὕστερα τὸν δεύτερο, τοὺς ἔβγαλε ἔξω ἀπ' τὸ κουτί μαζί μὲ τὰ χαρτιά πού τοὺς ἐστήριζαν ἀπὸ κάτω, πῆρε ἓνα δαμάσκηνο ἀπὸ τὸν τρίτο, ξανάβαλε μὲ προσοχὴ στὴ θέση τους τοὺς δυὸ ἄλλους πού εἶχε βγάλει, ἔκλεισε τὸ κουτί καὶ τὸ ξαναφύλαξε στὸ ντουλάπι.

*

*

Αὐτὸ εἶγε γίνε μὲ τόση εὐκολία πού ἔμεινα μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Ἡ Μωρισέτ γύρισε κοντὰ μου, κρατώντας τὸ κλεμμένο δαμάσκηνο. Μὲ μιὰ δαγκιὰ πῆρε τὸ μισό, κι' ὕστερα μοῦ ἔδωσε μὲ τὰ λεπτὰ δάχτυλά της τὸ ἄλλο μισό, καὶ διασκέδαζε τραβώντας τὸ χέρι της ὅταν πλησίαζα τὸ στόμα μου, ὅπως ὅταν πλησίαζα τὸ στόμα μου, ὅπως ὅταν κάνουν στὰ σκυλάκια μ' ἓνα κομμάτι ζάχαρη. Τὰ χεῖλιά μου ἐπιαναν ἄλλοτε τὰ μελαχροινὰ δάχτυλα, ἄλλοτε τὰ νύχια τῆς χαριτωμένης φίλης μου, καί... πὼς νὰ τὸ πῶ!... αὐτὸ μοῦ ἄρεσε περισσότερο ἀπὸ τὸ ἄλλο φροῦτο.

Ἀλλά, στὸ τέλος, τὸ παιχνίδι αὐτὸ μὲ νεύριασε. Ἀρπαξα τὸ χέρι τῆς Μωρισέτ κι' ἔφαγα μὲ μιὰς τὸ δαμάσκηνο: ἄμα ὅμως τὸ ἔφαγα, κορόμησα αἰχμάλωτο τὸ χεράκι της καὶ δὲν ἐκκολλοῦσα ἀπὸ πάνω τὰ χεῖλιά μου. Ἡ Μωρισέτ ἦταν δυνατότερη ἀπὸ μένα: κι' ὅμως δὲν τράβηξε τὸ χέρι της. Γύρισε μόνο ἄλλου τὸ κεφάλι της πού εἶχε γίνε κατακόκκινο. Ἀχ! ἡ ἄφραστη στιγμὴ, ὅταν ἀπὸ τὴν ἀθωότητα τῶν παιγνιδιῶν βγαίνουν τὰ χάδια!

Ὅσοι γνώρισαν τὴ συγκίνηση αὐτὴ ἔφεραν, νομίζω, νὰ ἀγαπᾶν βαθύτερα. Ψιθύρισα παθητικά:

— Ἀ Μωρισέτ, σ' ἀγαπῶ πολὺ, καρδιά μου!

Ξαφνικά, μ' ἔσπρωξε κι' ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της μὲ τὸ χέρι της. Σήκωσα τὰ μάτια μου καὶ εἶδα τὸν ἀββά Πεσωμπές, πού δὲν τὸν εἶχαμε ἀκούσει, πού ξαναγύρισε. Ἦταν κόκκινος, καὶ χωρὶς ἄλλο ἡ σκηνὴ πού ἔβλεπε μπροστά του τὸν εἶχε συγκινήσει πολὺ, γιὰτὶ ἡ σύνοψή του κρεμόταν στὴν ἀκρὴ τοῦ μικροῦ σκεπασματοῦ ἀπὸ τσόχα ὅπου τὴ φύλαγε συνήθως, καὶ οἱ μικρὲς εἰκόνες μὲ τὶς θρησκευτικὲς παραστάσεις, πού ἦταν μεταξὺ τῶν φύλλων τοῦ βιβλίου, ἔτρεχαν στὸ πάτωμα, ὅπως τρέχουν τὰ παιδιὰ πού βοηθᾶν τὸν ψάλτη σὰν σκολάση ἡ ἐκκλησία.

— Μάξιπέ τα! μοῦ εἶπε.

Μάξιπε, χωρὶς νὰ πῶ λέξη, τὶς καρδιὲς τοῦ Χριστοῦ, τὶς Παναγίες, τοὺς ἁγίους Ἰωσήφ πού τόχαν σκάσει ἀπὸ τὴ σύνοψη. Ὁ ἀββάς δὲ μὲ μάλωσε. Μοῦ εἶπε ἁπλῶς:

— Φόρεσε γρήγορα τὰ ράσα σου· εἶναι ἡ ὥρα τῆς λειτουργίας.

... Ἀπὸ τὴ νύχτα κείνη δὲ μὲ ξανάφησαν νὰ παίζω μὲ τὴ Μωρισέτ. Στὶς γιορτὲς ἔβλεπα ἀκόμη στὸ σκευοφυλάκιο τὴν ὠραία τσιγγάνικα σιλουέττα της, τὴ λυγρὴ μέση της, τὸ δεμένο φουλάρι της. Ἀλλὰ ποτὲ πιά, τί κοῖμα! δὲ μοῦ ξανάδωσε μπάτσες, οὔτε μοῦ χτύπησε τὴ μύτη, ποτὲ πιά τὰ χεῖλιά μου δὲν ἀγγίξαν τὰ μελαχροινὰ της χέρια.

IV

Πάει καιρὸς ἀπὸ τότε, πολὺς καιρὸς. Τώρα δὲν πᾶω πιά στὴ Γασκὼν παρὰ περαστικός, ὅταν κουρασμένος ἀπ' τὸ Παρίσι αἰσθάνουμαι τὴν ἀνάγκη νὰ πατήσω τὸ πόδι μου στὸ ἱερὸ χῶμα. Τὴν τελευταία φορὰ, ὅταν γύριζα ἀπὸ τὸ προσκύνημα στὴν παλιὰ πατρογονικὴ κατοικία, στὴν ἐφημερία τῆς Ἀγίας Ραδεγόνδης, τὴ δροσερὴ καὶ γελαστὴ σὰν ἄλλοτε καὶ πού κατοικεῖται πάντα ἀπὸ τὸν ἀββά Πεσωμπές, κάποιος στοὺς δρόμους τοῦ Ἀζάν, μοῦδειξε τὴν παλιὰ μικρὴ μου φίλη, πού τώρα πιά ἦταν γυναῖκα. Μὰ ἡ Μωρισέτ πῆρε ἓνα συμβολαιογράφο. Ἡ Μωρισέτ φορεῖ καπέλλο... καὶ δὲν εἶναι πιά ἡ Μωρισέτ.

ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ

ΟΙ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΤΑΙ

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΙΡΕΣΗ

Ἡ ἐγνοση τῶν λεγομένων στραγγαλιστῶν (ρωσσικὰ νιουσιέλι). Τὸ σωματεῖο αὐτὸ ἰδρύθηκε στὰ 1894 κι' ἀπλώσε τὴ δράση του προπάντων στὴν περιφέρεια Τσαρεβοκοσκάισκ. Ἐπακολούθησε ἀργότερα μιὰ σειρά ἀπὸ δίκες καὶ ἀρκετὰ μέλη του καταδικάστηκαν σὲ θάνατο.

Ἡ μυστικὴ αὐτὴ αἵρεση ἔγινε γνωστὴ γιὰ πρώτη φορὰ ὑπὸ τὶς ἀκόλουθες περιστάσεις. Ἐκείνον τὸν καιρὸ εἶχαν βρεθῇ πολλοὶ στραγγαλισμένοι κι' αὐτὸ εἶχε ἀναστατώσει ὅλους. Ἡ τοπικὴ ἀστυνομία χανόταν μέσα σ' ἀπίθανες ὑποθέσεις. Ἦταν τάχα θύματα καμμιᾶς ὀργανωμένης ἐγκληματικῆς σπείρας ἢ μήπως εἶχαν βαρεθῇ τὴ ζωὴ τους κι' αὐτοκτονοῦσαν; Στὸ τέλος ὅμως οἱ ἐνοχοὶ ἀνακαλύφθηκαν. Μὰ νάταν πραγματικὰ τέτοιοι ἢ θύματα μιᾶς θρησκευτικῆς; Μᾶλλον τὸ δεύτερο πλησιάζει κανεὶς νὰ πιστέψῃ ὅταν μάθῃ τὰ γεγονότα.

Οἱ ἀπλοῖκοι χωρικοὶ ἀπ' τὶς πολλὲς σκέψεις ἔφτασαν στὸ συμπέρασμα πὼς ὁ θάνατος δὲν εἶναι καθόλου τρομερὸς, καθὼς τὸν φανταζόμαστε, μὰ ἐκεῖνο πού μᾶς βασανίζει χωρὶς ἀμφιβολία εἶναι ἡ τελευταία ἀγωνία, ἡ συνειδητὴ ἐγκατάλειψη τῆς ἐπίγειας ζωῆς. Ἀποφάσισαν λοιπὸν νὰ βοηθήσουν κι' αὐτοὶ ὅσο μπορούσαν τὸν «ἀγγελο τοῦ θανάτου». Ὅταν κανένας ἐτοιμοθάνατος πᾶ- λει στὶς τελευταῖες στιγμὲς του μὲ τὴ ζωὴ, οἱ χεῖτόνοι ἢ οἱ γονεῖς του τὸν ἐπαιρναν, τὸν ἔφεραν σ' ἓνα ἐρημὸ μέρος, τοῦ σφίγγαν τὸ λαγὸ μ' ἓνα μαξιλάρι καὶ αὐτὸ ἦταν ὅλο.

Ὅσῳ προτοῦ καταφύγουν σ' αὐτὸν τὸν ἡρωϊκὸ τρόπο ρωτοῦσαν τοὺς μά- γους (γιατὶ οἱ γιατροὶ σὲ κείνο τὸν τόπο ἦταν ἄγνωστοι) ἂν ὁ δυστυχισμένος ἀρ- ρωστος εἶχε ἀκόμη μερικὲς ἐλπίδες σω- τηρίας. Μόνο ὅτερον ἀπ' τὴν ἀρνητικὴ ἀπάντησή τους ἐπακολουθοῦσε ἡ θρη- σκευτικὴ αὐτὴ τελετὴ. Κι' ὑπῆρχε κάτι τὸ τρυφερὸ στὴ «στέψη τῶν μαρτύρων», καθὼς φωνάζαν τὴν ἐκτέλεση τὰ μέλη τοῦ σωματείου. Τὸ θῦμα τῶν στραγγα- λιστῶν εἶχε ἀκόμα γιὰ γνῶρισμα τὴν

πίστη στὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἀνθρώ- πινης θυσίας. Ποιὰ ἀξία ἔχει ἐκεῖνος πού δὲν πεθαίνει παρὰ ὑπακούοντας στὴ σκληρὴ ἀνάγκη; Γι' αὐτὸ λοιπὸν ὁ ἄρρωστος πού πρόσφερε θρησκευτικὰ τὴ ζωὴ του, πού θυσιάζονταν γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ, ἔκανε κατὰ τὴ γνώμη τοὺς μιὰ πράξη ἀνωτέρας εὐσεβείας. Τὸ πῶμα τοῦ θύματος τὸ θάβαν μέσα σ' ἓνα δάσος, τὸ σκεπάζαν μὲ ξύλα καὶ φύλλα κι' οὐτ' ἓνα σημεῖο σταυροῦ δὲν πρόδιδε τὸ ἐγκλημα στὴν ἐξουσία. Ὅταν ἡ ἀστυνομία, ἀνήσυχη γιὰ τὴν ἐξαφάνιση κάποιου κατοίκου τῆς περι- φερείας, ἀναζητοῦσε τὸν ἐνοχο, κανέ- νας δὲ μπορούσε νὰ τὴ βοηθήσῃ στὸ δύσκολο ἔργο της. Πολλὲς φορὲς κι' οἱ πιὸ μέντοι συγγενεῖς ἀγνοοῦσαν σὲ ποῖο μέρος εἶχαν κρύψει τὸν πεθαμένο οἱ «σωτῆρες τῆς ψυχῆς του».

Κάποτε ὅμως τόφερε ἡ τύχη νὰ ἀνακαλυφθῇ κάποιος ἀπ' τὴν αἵρεση τῶν στραγγαλιστῶν στραγγαλισμένος. Τὸ σῶμα του δὲν ἔφερνε κανένα ἔχνος βίας κι' ἦταν ἐξ ἄλλου βέβαιον πὼς ὁ θάνατός του δὲν ὤφειλόταν σὲ ἀσθένεια. Ὁ ἐνοχος λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναζη- τηθῇ μεταξὺ τῶν φονέων καὶ τῶν ἐγ- κληματιῶν. Ὑστερα ἀπὸ τὶς σχετικὲς ἐρευνες ἀποδείχτηκε ἡ ὑπαρξὴ τοῦ θρη- σκευτικοῦ αὐτοῦ σωματείου πού παρου- σιάζονταν μάλιστα σὰ μιὰ φιλανθρωπικὴ ὀργάνωση. Κάποια τοπικὴ ἐφημερίδα, ἡ «Βολγκάρ» τοῦ Μαρτίου 1895, ἀνα- γράφει τὰ πρακτικὰ ἀπὸ πολλὲς δίκες στραγγαλιστῶν πού εἶχαν ὡς ἀποτελε- σμα τὴ θανατικὴ καταδίκη τους.

Μερικοὶ ἐξερευνηταὶ διηγοῦνται πὼς σὲ ὀρισμένους φυλὰς ἀνθρωποφάγων οἱ νέοι σκοτώνουν τοὺς γονεῖς των, ὅταν γεράσουν καὶ δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ δου- λέψουν, καὶ παραθέτουν πλουσιώτατο τραπέζι ἀπὸ τὶς σάρκες τους. Οἱ ἄγριοι ἔκρινον, ἀδιάφορο ἂν δικαιολογημένα ἢ ἀδικαιολόγητα, ἀπὸ τὴν ἰδέα πὼς οἱ γέροι ὑποφέρουν κι' εἶναι ἀχρηστοί. Παρόμοια κι' οἱ ρῶσοι στραγγαλίσται δὲ μπορούσαν νὰ φανταστοῦν πὼς ἐνε- ργῶντας μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐγκληματοῦ- σαν. Ἡ πεποίθησή τους δὲν εἶναι παρὰ ἐφαρμογὴ τῆς πεσσιμιστικῆς θεωρίας. Ἀλλοῦστε τί ἀξίζε ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἡ ζωὴ ἐνὸς ἀπλοῦ μουζίκου; Τίποτε ἢ σχεδὸν τίποτε. Ἐφρόντιζαν λοιπὸν νὰ ἐπιταχύνουν τὸν ἐρχομὸ τῆς ἀπολυτρω- τικῆς ὥρας καὶ νὰ σπάζουν τὰ δεσμὰ πού τοὺς ἔνωναν μὲ τοὺς θνητοὺς.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

φρικτής, όπως είναι για τις γυναίκες ο θάνατος της ομορφιάς τους, της φαινότανε πράγματα ακατανόητα.

Ο γέρος γιατρός κοίταζε με συγκινημένο θάυμασμα αυτή τη νεώτατη κοπέλα που η θανάσιμη ομορφιά της γινότανε ακόμη πιο έντονη εκείνο το βράδυ, με εκείνα τα υπέροχα παιδικά μαλλιά, που πέφτανε στη μαύρη ρόμπα της με κάτι ωραιότερες ανταύγειες.

Ο πρίγκιπ κοίταζε κάπως ώρα τη Μυρτώ και είπε μ' έναν τόνο ψυχρό και κοφτόν:

— Θέλω, μαντεμουάζελ, να ενεργήσετε εν πλήρει ελευθερία. Εάν φοβήσθε, αποσυρθήτε αυτό θά το έννοουσα, γιατί αι συνέπειαι, όπως σας είπε, πρόδ' ολίγου ο δόκτωρ Χεντάι, είναι τρομερές, προσάτων στην ηλικία σας... Κ' έπειτ' απ' όλα, κανένα καθήκον δεν σας υποχρεώνει...

— Σας ζητώ συγγνώμην, είπε ήρεμα, το θεωρώ ως καθήκον απέναντι αυτού του παιδιού που αγαπώ και μ' αγαπά, και που με ζητεί. Έξ' άλλου, σ' απ' εναλλαμβάνω, δεν φοβούμαι, έμπιστευόμην ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ.

Προχώρησε στην κάμαρα του Karoly. Μι λίγα βήματα, ο πρίγκιπ βρόδηνε κοντά της, το χέρι του άγγισε το δικό της...

— Περιμένετε... Σκεφθήτε ακόμη... Σήκωσε τα μάτια της, ξαφνισμένη από την αγωνιώδη έκφραση της φωνής του, και είδε ότι ήτανε πολύ ώχρος, με τα χαρακτηριστικά παραμορφωμένα.

— 'Αλλά έσκέφθηκα... Εάν ήμουν ελεύθερη, θά έπεριποιόμουν αυτοὺς τοὺς δυστυχεῖς καὶ φτωχοὺς ἀνθρώπους μέσα στὰ ἄθλια σπίτια τους. Γιατί λοιπὸν θά δειχνόμουν πῶς ἐπιφυλακτικὴ προκειμένου νὰ ἐκτεθῶ γι' αὐτὸ τὸ παιδί ποὺ τὰγαπῶ βαθειά;

Καὶ ἀποφασιστικὴ ἄνοιξε τὴν πόρτα. Ο Karoly ἦτανε ξαπλωμένος στὸ δλοασπρὸ κρεβάτι του. Τὸ πρόσωπό του ἦτανε πρσιμένο, σκεπασμένο ἀπὸ κάτι στίγματα βιολέ' ἢ ἀναπνοὴ του ἦτανε λαχυνιασμένη... Ἡ Μυρτώ, μὲ μιὰ ματιά, παρατήρησε πὼς τὸ παιδί ἦτανε μονάχο.

— Καλά! ποὺ εἶναι λοιπὸν ἡ Μάρσα! ἀκούσθηκε ἀποπίσω της ἡ φωνὴ τοῦ πρίγκιπος Milcza. Δὲν εἶναι πέντε λεπτά ποὺ βγήκα γιὰ νὰ εἰπῶ μερικά λόγια στὸν δόκτωρ, τὴν ἄφησα ἐδῶ, καθισμένη κοντὰ στὸ κρεβάτι... Πὼς ἐτόλμησε νὰ ἀπομάκρυνθῇ!

Χτύπησε παρατεταμένα τὸ κουδούνι, ἐνῶ ἡ Μυρτώ πλησίασε στὸ κρεβάτι κ' ἔβαζε τὸ χέρι της τὸ τόσο ἀπαλὸ στὸ μέτωπο τοῦ Karoly.

Σ' αὐτὴ τὴν ἐπαφὴ, τὰ πρσιμένα βλέφαρα τοῦ παιδιοῦ ἀνοιχθήκανε μὲ κόπο, τὰ μαῦρα μάτια του πῆσαν ἐπάνω στὴ νεαρὴ κόρη μὲ κάποια ἀπληστία.

— Ο! Μυρτώ μου, νὰ ποῦθατε! εἶπε μιὰ ἀδύνατη πνιγμένη φωνή. Πῆστε μου, θὰ με γιάνατε;

— Τὸ ἐλπίζω, ἀγαπημένο μου, ἐάν εἴσαι φρόνιμο, ἐάν κάνης ὅ,τι σοῦ πῇ ὁ γιατρός, ἀπήντησε μὲ τρυφερότητα.

— Ναί, ναί... Ἀλλά μὴ μὲ ἐγκαταλείψετε, Μυρτώ!

— Ὅχι, ὄχι, μικρὸ μου παιδί, μὴν φοβάσαι τίποτε!

Κάθησε κοντὰ στὸ κρεβάτι καὶ πῆρε μέσα στὸ χέρι της τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ... Ο πρίγκιπ Milcza εἶχε μπει μέσα στὸ γειτονικὸ δωμάτιο. Μέσ' ἀπὸ τὴν πόρτα, ἡ Μυρτώ ἀκουσε ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ τὴν ἀπότομη φωνὴ του, ποὺ βαθμυδὸν ἔπαιρνε ἐνα τόνο πῶς ἐρεθισμένον...

Ἡ πόρτα ἄνοιξε ἄξαφνα, καὶ μπήκε, μὲ τὸ μέτωπο συνοφρυνμένο...

— Δὲ μποροῦν νὰ βρουν αὐτὴ τὴ γυναῖκα! εἶπε μὲ χαμηλὴ φωνή. Ἐδρατέτευσε ὅταν εἶδε ὅτι ἀσθένησε τὸ παιδί... Πράγμα τὸ ὁποῖο μᾶς πείθει, μετὰ βεβαιότητος, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ υπεύθυνος. Ἀλλως τε μοῦ εἶχε φανεῖ ἀπόψε γάτως στενοχωρημένα, δὲν ἐτόλμα νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια

της νὰ κοιτάξῃ!.. Ἡ ἀθλία, φαίνεται ὅτι διέφυγε γιὰ λίγο τὴν ἐπιβλεψὴ μου καὶ ἐπεκοινώνησε μὲ κάποιον συγγενὴ της. Ἡ Μαρτί μου εἶπε πρὸ ολίγου ὅτι ἡ μητέρα της καὶ ἐνα ἀπὸ τὰ παιδιά της ἔχουν προσβληθεῖ. Δὲν εἶναι πῶς ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσῃ κανεὶς πὼς ὁ Karoly ὑπέστη τὴν μετάδοσιν τῆς ἐπιδημίας!

Ἡ φωνὴ του ἦτανε κάπως τσακισμένη... Πλησίασε τὸ κρεβάτι, ἔσκυψε στὸ παιδί, τὸ περιέβαλε μ' ἐνα βλέμμα παρατεταμένο!..

— Ἀγάπη μου, Karoly μου, θὰ σὲ σώσουμε, εἶπε μὲ μιὰ φωνὴ γιομάτη φλογερὴ καὶ βαθειὰ ἀγάπη. Δὲν θὰ λείψω πῶς ἀπὸ κοντὰ σου, μὴν φοβάσαι τίποτε!

— Μπαμπά... Μυρτώ... ψιθύρισε τὸ παιδί.

— Ναί, χρυσό μου, κ' ἐκεῖνη ἐπίσης θὰ μείνῃ κοντὰ σου... Καὶ ὁ δόκτωρ Χεντάι θὰ σὲ γιάνη πολὺ γρήγορα, θὰ ἴδῃς.

Τὴ χαϊδευτικὴ καὶ ἀπαλὴ ἀναπνοὴς ἤξευρε νὰ πέρῃ αὐτὴ ἡ φωνὴ ποὺ συνήθως ἦτανε ἐπιτακτικὴ καὶ σκληρὴ! Τὴ τρυφερὴ γλυκύτης μποροῦσαν κ' ἀντικατοπτρίζαν ἐκεῖνα τὰ υπέροχα μάτια!

Ο γιατρός μπήκε. Ὑπέδειξε στὴ Μυρτὸ διάφορα προφυλακτικὰ μέτρα κατὰ τῆς μεταδόσεως. Κατόπι ἐξήτασε ἐκ νέου τὸν μικρὸν ἀρρωστο... Ἡ ἐκφρασὴ του εἶχε, ἀθελὰ του, κάποια βαθειὰ ἀνησυχία. Ο πρίγκιπ, πιάνοντάς του ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ ὥρτησε μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε:

— Θὰ τὸ σώσετε, λοιπόν;... Θὰ τὸ σώσετε;

— Ὑπάρχει ἀκόμη ἐλπίς, Ἐξοχώτατε...

— Ἐλπίς!... ἐλπίς μονάχα!... Μὰ ἐγὼ θέλω τὴ βεβαιότητά! εἶπε ὁ πρίγκιπ μὲ σφιγμένα δόντια.

— Κανένας δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὴ δώσῃ στὴν Ἐξοχότητά σας, ἀπήντησε θλιβερά ὁ γέρος γιατρός. Θὰ κάμω ὅ,τι εἶναι δυνατόν, δὲν ἔχω νὰ πῶ περισσότερα. Μόλις πρὸ ολίγου ἐνηλεγράφησα στὴ Βουδαπέστη, κ' ἐνας ἀπὸ τοὺς συναδέλφους μου θάνα ἀῤῥο ἐδῶ. Ἀλλά, ὅπως εἶπα στὴν Ἐξοχότητά σας, θάνα πολὺ ἀργά. Ἀῤῥο τὸ παιδί θὰ σωθῇ, ἢ...

Δὲν τόλμησε νὰ τελειώσῃ τὸ λόγο του... Ἀλλά ὁ πρίγκιπ κατάλαβε. Μὲ βήματα αὐτόματα ξαναγύρισε πίσω στὸ κρεβάτι καὶ κάθισε κοντὰ τὸν καρφώνοντα τὸ φλογερὸ βλέμμα του ἐπάνω στὸ παραμορφωμένο πρόσωπο τοῦ παιδιοῦ.

Ο δόκτωρ ἀποσύρθηκε στὸ γειτονικὸ

δωμάτιο καὶ ξάπλωσε ἐπάνω σ' ἐναν καναπέ γιὰ νὰναί ἑτοιμος νὰ τρέξῃ μόλις θὰ τὸν καλοῦσαν. Κοντὰ στὸ παιδί, μείνανε μόνοι ὁ πατέρας του κ' ἡ Μυρτώ, κ' ἀκούανε σιωπηλοὶ καὶ μὲ θλιμμένη ψυχὴ τὴν ἀναπνοὴ τοῦ μικροῦ ἀρρωστοῦ, ποὺ γινότανε ὁλοένα καὶ πειὸ λαχυνιασμένη.

Ἡ αὐγὴ φώτισε τὴν ἀγωνία τοῦ παιδιοῦ. Οἱ προσπάθειες τῆς ἐπιστήμης ἦτανε ἀνίκανες νὰ σώσουν τὸ παιδί, ποὺ ἦτανε πολὺ ἀδύνατο ὥστε νὰ ὑποστῇ μιὰ παρόμοια προσβολή.

Ο Πάτερ Joaldy εἶχε πάει νὰ πάρῃ μέρος κ' αὐτὸς στὴ θλιβερὴ ἀγρυπνία. Καθισμένος κοντὰ στὴ Μυρτώ, παρακαλοῦσε, συγκινημένος μὲ ὅλη τὴν ψυχὴ του, λιγώτερο γιὰ τὸ παιδί παρὰ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ τὸ πρόσωπό του εἶχε τὰ σημάδια μιᾶς ἀπελπισίας τρομερῆς, ὅσο κ' ἂν ἤθελε νὰ τὴ συγκρατήσῃ.

Ἡ κόρησας Zolany, προσπαθώντας νὰ νικήσῃ τὸ φόβο ποὺ αἰσθανότανε ἀπὸ τὴν ἐπιδημία, φάνηκε μιὰ στιγμὴ στὴν πόρτα τῆς κάμαρης. Ὅταν τὴν εἶδε ἡ Μυρτώ κάτωχρη, νὰ τρέμῃ, σηκώθηκε γρήγορα.

— Ο! Μὴ μπαίνετε, ἐξαδέλφη μου, σὰς παρακαλῶ! Εάν φοβάσθε, αὐτὸ θὰ διευκολύνῃ τὴ μετάδοσιν τῆς ἐπιδημίας... Καὶ πρέπει νὰ φυλαχθῇτε γιὰ τὰ παιδιά σας.

— Ἀλλά ὁ Karoly... Εἶμαι γιὰ τὸν... μουρμούρισε ρίχνοντας ἐπάνω στὸ μικρὸ ἀγνώριστο πρόσωπο ἐνα βλέμμα γιομάτο φρίκη.

— Ἀλλοίμονο! τί μπορεῖτε νὰ κάμετε γιὰ τὸ ἄμοιρο ἀγγελοῦδι! εἶπε ὁ πάτερ Joaldy. Ἡ μαντεμουάζελ Μυρτώ ἔχει δικίον, μὴν ἐκτίθεσθε, διότι ἔχετε τὰ παιδιά σας.

Ἡ κόρησας ἀποσύρθηκε, ἀφοῦ ἔρριξε ἐνα ἀνησυχὸ βλέμμα πρὸς τὸ γυνὸ της. Ἀλλά ἐκεῖνος φαίνονταν ὅτι δὲν πῆρε οὔτε εἰδησὴ γιὰ τὴν παρουσία της. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κατάλαβε πὼς ὁ Karoly ἦτανε χαμένος, φαίνονταν πὼς οὔτε ἔβλεπε, οὔτε ἀκουε.

Ἡ μέρα ξημέρωνε, κατακάθαρη. Ο ἥλιος χτυποῦσε τὰ τζάμια τῆς μεγάλῃς ἀσπρῆς κάμαρης, μέσα στὴν ὁποία πέθαινε ὁ μικρὸς πρίγκιπ. Μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες ἀχτίτες του γλύστερησε ἐπάνω στὸ ὠχρὸ, ἀπελπισμένον πρόσωπο τῆς Μυρτῶς, καὶ κατόπι στὸ παραμορφωμένο προσωπάκι τοῦ Karoly.

Τὸ παιδί ἄνοιξε τὰ μάτια, τὸ βλέμμα του, πολὺ θολό, ἔπεσε ἐπάνω στὴ Μυρτώ, δοκίμασε νὰ τεντώσῃ τὰ μικρὰ χεράκια του πρὸς αὐτή...

— Μυρτώ... φί... λησε...

Ἐκεῖνη μάντευσε μᾶλλον παρὰ κατάλαβε τὰ λόγια ποὺ ξεφύγανε ἀπὸ τὸ λαχυνιασμένο λαμπό του. Ἐγυρε, τὰ χεῖλια τῆς ἀκουμπήσανε ἐπάνω στὸ προσωπάκι του ποὺ εἶτανε σκεπασμένο ἀπὸ τὰ φρικτὰ σημάδια τῆς φοβερῆς ἀρρώστειας...

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν υπέρτατη θυσία αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ ποὺ πρόσφερε ἐστὶ τὴ νεότητά του καὶ τὴν θανάσιμη εὐμορφία του σ' αὐτὴ τὴ θανάσιμη ἐπαφὴ, ὁ πρίγκιπ Milcza ἀνένησε ἄξαφνα ἀπὸ τὸν ἄγριο λήθαργό του. Τέντωσε τὸ χέρι του γιὰ νὰ τοποθετῇ τὴ Μυρτώ.

— Ὅχι! ἐσεῖς!.. ὄχι! εἶπε μὲ μιὰ φωνὴ πνιγμένη.

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

τὸ σημερινὸ φύλλο συνεχίζουμε τὴ μελέτη γιὰ τὴ μορφή τοῦ Χριστοῦ ποὺ ἀρχίσαμε στὸ προηγούμενο.

Ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀνάγκη ποὺ αἰσθάνεται ὁ ἀνθρώπος νὰ ἴδῃ τὴ μορφή τοῦ Θεοῦ του

εἶνε ἀκριβῶς ἡ ἴδια ποὺ γεννιέται στὴν ψυχὴ τοῦ ἑραστοῦ γιὰ τὴ μορφή τῆς ἀγαπημένης του ποὺ βρίσκεται μακριὰ.

Ο Ρούσμπρουκ, ὁ διάσημος συγγραφεὺς τοῦ «Στολιδιοῦ τοῦ πνευματικοῦ γάμου», ἔγραψε ἐνα κεφάλαιο μὲ τὸν τίτλο: «Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὁλέπειν». Καὶ ἂν γιὰ τοὺς διανοούμενους αὐτὸ τὸ «ὁλέπειν» σημαίνει τὴ θάθαϊαν ἀντίληψη, γιὰ τὶς μᾶζες ὅμως πρέπει νὰ τὸ πάροουμε μὲ τὴν πραγματικὴ του σημασία, ἀφοῦ κάθε ἀνθρώπος, γιὰ νὰ καταλάβῃ κατὰ καὶ νὰ ἀγαπήσῃ πραγματικά, πρέπει πρῶτα νὰ τὸ ἴδῃ κ' ἔπειτα νὰ τὸ ἔχῃ διαρκῶς μπροστὰ στὰ μάτια του.

Ο ἴδιος γράφει: «Ἡ γνώση γιὰ τὸ Χριστό, ποὺ μποροῦμε νὰ σχηματίζουμε ἀπὸ τὰ ἔργα του δὲν ἱκανοποιεῖ καὶ τόσο πολὺ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ. Τότε κάνουμε ὅπως ἔκαμε ὁ Ζακχαῖος, ποὺ ἤθελε νὰ ἴδῃ...».

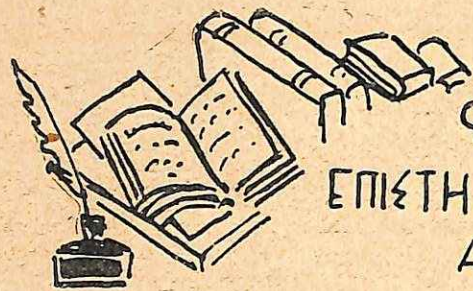
Ἀφοῦ λοιπὸν παραδεχτοῦμε τὴν ἀνάγκην αὐτὴ γιὰ νὰ ἴδωμε πὼς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς δὲν παρέλειψε ποτὲ νὰ ἱκανοποιήσῃ, ὁρσιζόμεστε μπροστὰ σ' ἐνα ἄλλο πρόβλημα. Κάθε τί ποὺ ὁλέπουμε δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ σὲ ὅλους μιὰν ἴδια τάση συμπάθειας. Ὡστε μιὰ εἰκόνα, ποὺ ἔχει γιὰ σκοπὸ νὰ προκαλέσῃ τὴ μεγαλειότερη ὑποβολη- τικότητα σὲ ὁλόκληρη σχεδὸν τὴν ἀν- θρωπότητα, θὰ ἔπρεπε νὰ συγκεντρώνῃ

ἐναν ἄπειρο ἀριθμὸ χαρακτηριστικῶν, ἔστω καὶ ἀνομοίων. Ὅλα ὅμως αὐτὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ συγκεντρωθοῦν σὲ μιὰν εἰκόνα, μὲ τὴν ἀπαίτηση νὰ ἐπι- δληθῇ αὐτὴ σ' ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότη- τα. Γι' αὐτὸ λοιπὸν οἱ διάφορες ποι- κιλίες παρουσιάστηκαν σὰν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη.

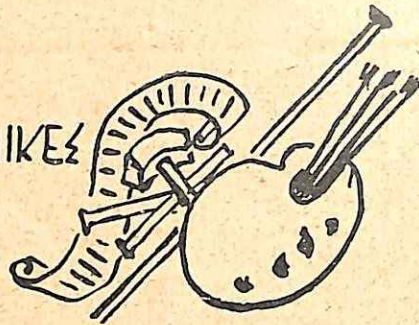
Ἄν σήμερα, δέκα ζωγράφοι, κάνον- τας τὴν εἰκόνα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀν-θρώπου, τὸν ζωγραφίζουν κατὰ δέκα διαφορετικοὺς τρόπους, αὐτὸ μπορεῖ νὰ βρῇ τὴν ἐξήγησή του στὴ λεπτό- τητα τῆς αἰσθητικῆς κριτικῆς καὶ τῆς περιφημῆς θεωρίας τῶν ἀπόψεων, εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι, μπροστὰ στὸ φαινό- μενο αὐτό, τὸ πολὺ κοινὸ θὰ γελᾷσῃ εἰρωνικά. Εἶναι λοιπὸν περιττὸ νὰ ἐξε- τάσουμε τὶς συνέπειες ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ ἡ ὑπαρξὴ μιᾶς γνωστῆς μορ- φῆς τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἦταν πραγμα- τικὰ ὅταν ἔχουσε, ἀπέναντι σ' ὅλες τὶς ποικιλίες ποὺ παρουσιάστηκαν ἔπειτα σ' ὅλες τὶς χώρες καὶ τὶς ἐποχές, οἱ ὁποῖες θὰ φαίνονταν σὰν αἰκτρές ἀπο- μνημύσεις.

Ο Μαίτερλινκ ὑποστηρίζει ὅτι, μὲ τὸ μυστικὸ νόμο τῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης, ἐνας ζω- γράφος, γνωρίζοντας μονάχα τὴ φωνὴ καὶ τὰ λόγια ἐνὸς ἀνθρώπου, ἔστω καὶ χωρὶς νὰ τὸν εἶχε ἴδῃ ποτὲ, μπορεῖ νὰ κίμῃ τὴν εἰκόνα του. Πρόκειται ὅμως γιὰ μιὰν εἰκόνα ἐντελῶς ἀντικειμενική, ποὺ παριστάνει ἐναν τύπον στὸν ὁποῖον μπορεῖ ν' ἀποδοθῇ ἡ φωνὴ καὶ τὰ λόγια ποὺ εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὸν ἄγνωστο ἀν- θρωπο.

Μποροῦμε λοιπὸν νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἤθελε νὰ λείψῃ ἡ πραγματικὴ του εἰκόνα ἀπὸ τὸν κῶ-

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ - ΚΑΜΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΘΛΟΝΤΩΝ ΚΟΣΜΩΝ

— ΑΠΟ μακρῶν μηνῶν ἡ Ἑταιρία τῶν αὐστριακῶν συγγραφέων, συνθετῶν καὶ ἐκδοτῶν κατέβαλε ζωηρὰς προσπάθειες γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ψήφισιν ἐνὸς νόμου προστατεύοντος τὰ δικαιώματα τῶν συγγραφέων περὶ τὰ χροῖα μετὰ τὸν θάνατόν των. Ὁ νόμος ἐψηφίσθη.

Τώρα ἀναμένεται καθιέρωσις τοῦ ἰδίου μέτρου καὶ στὴ Γερμανία, ὅπου ἔχει ἐτοιμασθῇ τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον.

— ΥΠΟ ἀρίστους οἰωνοὺς ἄρχισε τὴν περιοδεία του, στὶς ἰταλικὰς ἐπαρχίας, τὸ «Ἄρμα τῆς Θέσπιδος», τὸ φορητὸν θέατρον γιὰ τὸ ὅποιον ἐγράψαμε. Οἱ πρῶτες του παραστάσεις ἐπὶ Ρώμῃ ἐσημείωσαν μεγάλη ἐπιτυχία καὶ οἱ πρῶτες του ἐμφανίσεις ἐπὶ ἐπαρχιακὰ κέντρα τὸ κατέστησαν δημοφιλέστατον.

Τὸ «Ἄρμα τῆς Θέσπιδος» δρᾷται πρῶτιστα στὴν πρωτοβουλία τοῦ κ. Τουράτι, Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ φασιστικοῦ κόμματος, ὃ ὅπως ἤθελε πρὸ πάντων νὰ κάμῃ τὸ θέατρο γνωστὸ καὶ ἀγαπητὸ στοὺς ἀγροτικούς πληθυσμοὺς ποὺ ζοῦν σὲ περιφέρειαι τῆς Καμπανίας, Καλαβρίας, Ἀπουλίας καὶ Σικελίας, τῆς ὁποίας σπάνια ἐπισκέπτονται καλοὶ ἐπαγγελματικοὶ θίασοι. Ὁ κ. Τουράτι εἶχεν ὅπ' ἑαυτοῦ ἓνα προηγούμενον, τὴν ἐπιτυχία τῶν θεατρικῶν παραστάσεων ποὺ ἐδίδα, τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου, τὸ «Θέατρο τοῦ Στρατιώτη», στὰ μετόπισθεν.

Αὐτὸ τὸ περιοδεῖον θέατρον εἶναι, κατὰ τὰς περιγραφὰς τῶν ἰταλικῶν ἐφημερίδων, ἐξαιρετικὸν παράδειγμα μηχανικῆς ἐφευρετικότητος. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓναν χαλύβδινον σκελετὸν, σκεπαζόμενον μὲ μουσαμῆ· τὸ στήσιμο καὶ τὸ λύσιμό του γίνονται σὲ λίγας ὥρες. Ἐχει πλήρη ἡλεκτρικὴν ἐγκατάστασιν φωτισμοῦ μὲ τεχνικωτάτους προβολεῖς. Φῶτα προσκηγνίου δὲν ὑπάρχουν. Ὁ φωτισμὸς ὅλος γίνεταί ἀπὸ πᾶνω. Σχοινία καὶ ξύλινοι στῦλοι, σὺν κ' αὐτοὺς ποὺ βλέπομεν στὰ ἵπποδρόμια, δὲν ὑπάρχουν. Ὁ χαλύβδινος σκελετὸς ἀπὸτελεῖται ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ ράβδους καὶ σκεπάζεται μὲ μουσαμῆ παρόμοιον πρὸς τὸν χρησιμοποιούμενον γιὰ τὰ φτερά τῶν ἀεροπλάνων. Το θέατρον ἐπίσης εἶναι ἐφοδιασμένον μὲ κατάλληλα καμάρια γιὰ τοὺς ἡθοποιούς. Ὁλόκληρο δὲ μὴν πορεῖ νὰ μεταφερθῇ μὲ δύο φορητὰ αὐτοκίνητα· οἱ καὶ αἱ ἡθοποιοὶ ἐπιβαίνουν αὐτοκίνητον λεωφορείου.

Διευθυντὴς τοῦ ἀξιοσημειώτου αὐτοῦ ἐγχειρήματος εἶναι ὁ κ. Τζοακκίνο Φορτσάνο, ὅστις εἶναι γνωστότατος ὄχι μόνον ὡς θεατρικὸς συγγραφεὺς, ἀλλὰ καὶ ὡς γραμματεὺς καὶ ἀκηροθέτης τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου. Τὰ κοστῶμα ἀνετίθησαν στοὺς κ. κ. Καβαλιέρι καὶ Τέσσι, τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου τοῦ Τουρίνου. Ὁ θίασος ἀπάρτίζεται ἀπὸ 18 πρόσωπα ὅλους ἀνεγνωρισμένους καὶ ἐμπείρους ἐπαγγελματίαις ἡθοποιούς.

Μὲ ἀπὸ τῆς σημαντικώτερης δυσκολίας ἦταν ἡ ἐκλογή τοῦ ρεπερτορίου τοῦ περιοδεύοντος θεάτρου. Βέβαια τὰ ἔργα ἔπρεπε νὰ

εἶναι ὅλα ἰταλικά καὶ νὰ συνδυάζουν τὰ προσόντα τῆς συναρπαστικῆς ὑποθέσεως, γιὰ τὸ πολὺ κοινόν, καὶ τῆς οὐσιαστικῆς ἀξίας, γιὰ τοὺς μορφωμένους τῶν ἐπαρχιῶν. Ἔργα ποὺ νὰ λένε ἀπλὰ πράγματα μὲ ἀπλὰ λόγια καὶ ὄχι, ὅπως ἔγραψε μὴ ἰταλικὴ ἐφημερίς, νὰ ἀναγκάζουν τοὺς θεατὰς νὰ μένουν ἀγρυπνοὶ ὅλην τὴν νύκτα μετὰ τὴν παράστασιν, προσπαθοῦντες νὰ λύσουν κάποιον ψυχολογικὸν πρόβλημα καὶ διερωτώμενοι γιὰτὶ οἱ ἥρωες δὲν ἐκλείνοντο στὸ φρενοκομεῖον. Ἔτσι, λοιπόν, τὸ ρεπερτόριον τῆς πρῶτης περιοδείας ἀπερτίσθη ἀπὸ ἔργα κατὰ μέγα μέρος κλασσικά, ὅπως ὁ «Ὀρέστης» τοῦ Ἀλφιέρι, ἡ «Ἐκδικητικὴ Γυνὴ» τοῦ Γκολντόνι, οἱ «Παλῆρι Ἡρώες» τοῦ Νοβέλλι κλπ.

Παραστάσεις θὰ δίδωνται δύο σὲ κάθε πρωτεύουσα ἐπαρχίας καὶ μὴ στὰ μικρότερα κέντρα. Θὰ δίδωνται δέ, κατ' ἀπόφασιν τοῦ κ. Μουσολίνι, δωρεάν, ἐκτὸς ὀλίγων σεῖρων καθισμάτων στὶς πρεμιέρας καὶ σὶς ἐπαρχιακὰς πρωτεύουσας.

— Ο ΓΚΡΕΚΟ γλύπτης. Στὸ τελευταῖον τεύχος τοῦ ἰσπανικοῦ περιοδικοῦ «ABC», ὃ λόγιος κ. Σαντιάγο Καμαράζα γράφει, ὅτι στὴν Παλιὰ Ταλαεῖρα, μικρὴ πόλις τῆς Ἑσπερίας, ἀνεκάλυψεν ἓνα ἀγάλμα τῆς στρατιώτριάς, ἀνεκάλυψεν ἓνα ἀγάλμα τῆς Παναγίας, τὸ ὅποιον θεωρεῖ ὡς ἔργον τοῦ Γκρέκο. Στὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν, ὅπου ὑπάρχει τὸ ἀγάλμα, σῶζονται καὶ πέντε εἰκόνες τοῦ μεγάλου καλλιτέχνη.

Τὸ ἀγάλμα ἔχει ὕψος ἐνὸς μέτρου. Ἐγγράφα διατηρούμενα στὰ ἀρχεῖα τοῦ Τολέδο ἀποκαλύπτουν ὅτι τὸ ἐν λόγω ἔργον ἐξετέλεσθη ὑπὸ τοῦ Γκρέκο γιὰ λογαριασμὸν ἐνὸς χρυσοκόου τοῦ Τολέδο, ποὺ ἤθελε νὰ τὸ προσφέρει ὡς ἀνάθημα.

Ἄλλως τε, αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ μόνον γλυπτικὸν ἔργον τοῦ ζωγράφου· τὸ ἀγάλμα τοῦ «Ἀναστάντος», ποὺ ὑπάρχει στὸ νοσοκομεῖον Ταβέρα, τοῦ Τολέδο, εἶναι κ' αὐτὸ δικό του.

— Ο ΓΚΟΡΚΙ, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν γιό του, ἐπιχειρεῖ ἓνα μεγάλο ταξεῖδι μελέτης ἐπὶ τὸν Βόρειον Ρωσσία. Τὸ ταξεῖδι αὐτὸ θὰ διαρκέσῃ τέσσαρες ἐβδομάδες. Ὁ Γκόρκι γίνεται πικτοῦ δακτὸς μὲ τὸ μεγαλειότερον ἐνθουσιασμό.

— ΕΝΑΣ πονηρικὸς ἄλλος τῆς ἀγγλικῆς ἀστυνομίας ἀπασχολεῖ τοὺς Ἀγγλους κριτικούς καὶ ἠθικολόγους. Σὲ μίαν αἰθούσῃ τοῦ Λονδίνου ἦσαν ἐπὶ ἡμέρας ἐκτεθειμένοι εἰκοσιπέντε πίνακες τοῦ D.—H. Lawrence, ὃ ὅστις εἶναι καὶ ποιητὴς καὶ μυθιστοριογράφος ἀπὸ τοὺς γνωστότερους. Μὴ μὲρα, ὅμως, εἰσέδωκεν ἡ ἀστυνομικὴ δύναμις εἰς τὴν αἰθούσαν καὶ κατέσχε δέκα ἐξ ὧν πίνακες, τοὺς ὁποίους καὶ μετέφερε. . . στὸ τηλίκ, ὡς προσβάλλοντες τὴν δημοσίαν αἰδῶ.

Ὁ Ἀδρην εἶχε ἦδη πολλοὺς ἀντιπάλους, οἱ ὅποιοι ἐπικροτοῦν τὴν ἀστυνομικὴν ἐπέμβασιν. Οἱ ἄλλοι ὅμως ἐρωτοῦν τὴν ἀστυνομία: Ὅτε θὰ προδῇ εἰς τὴν ἐκκαθάρσιν. . . τῶν Μουσίων, ὅπου ὑπάρχουν πολὺ μεγάλα ἔργα. . . αἰσχροτήτες, ὀφειλόμενες μάλιστα σὲ ἔνοχον, ὅπως ὁ Μιχαήλ Ἀγγελος;

— ΜΙΑ ἀπὸ τῆς τελειότερας καὶ πιὸ ραφ-

φινάτες χορεύτριες τῆς Βιέννης, ἡ Ἐλσα Βήξενταλ, εἶχε μὴ πρωτότυπη ἐμπνευσίς: νὰ ἀναστρέψῃ τοὺς ὄρους μεταξὺ χορευτοῦ καὶ ὀρχήστρας. Πρέπει — λέει — τὴν ὀρχήστρα νὰ ἐμφυλῶνῃ καὶ νὰ καθοδηγῇ ὄχι ὁ διευθυντὴς τῆς, ἀλλὰ ὁ χορευτὴς ἢ ἡ χορεύτρια μὲ κινήσεις τῆς κεφαλῆς.

Ἔτσι ὁ χορὸς δὲν θὰ εἶναι πιά τέχνη παθητικὴ, ἐξαρτωμένη ἀπὸ τὴν μουσικὴν· θὰ εἶναι ἐνεργὸς, ἐμφυλῶτρια δύναμις. Κάθε κίνησις τοῦ χορευτοῦ πρὸς τὴν ὀρχήστρα θὰ εἶναι «καλλιτεχνικὴ κίνησις» ἢ ἓνα «θέμα», ὅπως λέει ἡ Βήξενταλ. Ἐξ αὐτοῦ θὰ προκύψουν νέες καὶ στενότερες σχέσεις μεταξὺ τοῦ χορευτοῦ καὶ τῆς μουσικῆς. Οἱ κινήσεις τοῦ χορευτοῦ θὰ ὁδηγοῦν τὴν ὀρχήστρα καὶ συγχρόνως ἡ μουσικὴ θὰ συνεπαίρῃ τὸν χορευτὴν. Μὲ τὴν ἀμοιβαίαν αὐτὴν ἐπιρροὴν θὰ ἐπιτευχθῇ ἐνότης χοροῦ καὶ μουσικῆς καὶ ὁ δριζὼν τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἐμπνεύσεως θὰ γίνῃ πλατύτερος.

— Η ΠΡΟΒΗΓΚΙΑΝΗ Académie des Jeux Florimontains προκηρύσσει ὑπὸ τὸν μεσαιωνικὸν τίτλον «Ἀγὼν τῆς Ρομφαίας», ἓναν μεγάλο ποιητικὸν διαγωνισμό.

Θέμα: ἡ ἐξῆς σκέψις τοῦ Μπασσόνι στὸν ἐπικύβειο λόγον τοῦ πρίγκηπος ντε Κοντέ: «Μακρὰ ἀπὸ μᾶς οἱ ἥρωες χωρὶς ἀνθρωπισμό». Ὅταν ὁ Θεὸς ἐπλάσσει τὴν καρδίαν καὶ τὰ σπλάχνα τοῦ ἀνθρώπου, ἔβαλε μέσα σ' αὐτὰ πρῶτα τὴν καλῶσύν, σὺν κύριον χαρακτικιστικὸν τῆς θείας φύσεως. Ὁ ἥρωας, πάντοτε ἴσως πρὸς τὸν ἐαυτόν του, χωρὶς νὰ κορδώνεται γιὰ νὰ φαίνεται μέγας, χωρὶς νὰ σκύβῃ γιὰ νὰ εἶναι εὐγενικός καὶ ὑποχρεωτικός, εἶναι φυσικὸς ὁποῖος πρέπει νὰ εἶναι ἀπέναντι στοὺς ἀνθρώπους. . .»

Ἡ μορφή τοῦ ποιήματος ἀφίναται ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν διαγωνιζομένων. Πάντως, τὰ ποιήματα πρέπει νὰ ἔχουν 50—100 στίχους. Γλῶσσα: ἡ Γαλλικὴ καὶ αἱ διάλεκτοί τῆς, ἡ Δανικὴ, ἡ Ρωσσικὴ, ἡ Πολωνικὴ, ἡ Ἰταλικὴ.

— ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΕ χρόνια ἐπέρασαν ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Τσέχωφ. Οἱ Κρατικαὶ Ἐκδόσεις τῆς Μόσχας ἐξέδωκαν, εἰς μνήμην τοῦ μεγάλου συγγραφέως, τὰ ἅπαντα τοῦ εἰς νέαν ἐκδοσὶν καὶ τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ εἰς ἐκδοσὶν πολυτελείας. Ἐπίσης πρόκειται νὰ ἐκδώσουν 300 ἀνέκδοτα γράμματα τοῦ Τσέχωφ.

Μία κινηματογραφικὴ ἐταιρία πρόκειται νὰ «γυρίσῃ» σεῖράν ταινιῶν παρμένων ἀπὸ διηγήματά του. Τέλος, ἡ Σοβιετικὴ κυβερνήσις γήμνῃ τὸν Τσέχωφ, εἰς μνήμην πάντοτε τοῦ Τσέχωφ, ἐκθέσιν τῶν ἔργων τῶν συγγραφέων Σιμπιρσκι, Μιχαηλόβσκι, Ἀντρέεφ, Βερς-Σιμπιρσκι, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν σύγχρονοί του.

— Η ΠΡΑΓΑ ἀποφάσισεν, εἰς μνήμην τοῦ μεγάλου Τσέχωφ ποιητοῦ Ἀντωνίνου Σόδα, ποὺ πᾶντα πέρυσιν, νὰ μετατρέψῃ ἓνα τηλίκ τῆς νέας βιβλιοθήκης τῆς πόλεως εἰς μουσεῖον ὅπου θὰ διατηρηθοῦν τὰ χειρόγραφα καὶ γράμματα τοῦ ποιητοῦ, ἐκδόσεις τῶν ἔργων του καὶ διάφορα ἀντικείμενα ποὺ τοῦ ἀνήκαν.

L. ACKERMANN

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΝΟΣ ΕΡΗΜΙΤΗ

Ὅσο ἀνικανοποίητη εἶναι ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου! Ἀρνεῖται ἓνα συνεχὴ δυνατό πόνον, κ' ἓνας μακρὸς ἔρωτας τελειώνει μὲ τὴν κούρασιν. Χρειάζεται ἀνάπαυση ἢ ἀλλαγὴ.

Ὑπάρχει σὲ καθεὶν μας, προπάντων στὰ νιάτα, κάτι ποὺ τραγουδαίει. Οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι δὲ λογαριάζουν αὐτὴ τὴ βαθεῖα φευγαλέα μουσικὴ, ὃ ποιητὴς μόνος σταματᾷ ἐν τῷ τέρασμα τῶν θείων σκοπῶν.

Ὑπάρχουν ὠριμένα ὕψιστα σημεῖα ἐν τῇ ζωῇ μας σὺν ψυχρῇ βουνῇ, ὅποια κ' ἂν εἶναι ἡ ἀπόστασις ποὺ μᾶς χωρίζει, μᾶς φαίνονται πάντα κοντινά.

Ὅταν περάσῃ ὁ καιρὸς πάνω ἀπ' τὶς ἀγάπες καὶ τοὺς πόνους μας, ἡ καρδιά μας ποὺ γαλήνεψε μένει κατάπληκτη ἀπ' τὶς ὑπερβολὰς τῆς.

Δὲν εἴμαστε κύριοι τῶν πράξεών μας. Τὶς κρίνουμε, ἀλλὰ μᾶς εἶναι βαλμένες ἀπ' τὴ φύσιν. Ἡ τύχη, γι' αὐτὸ, τὶς περισσότερες φορές εἶναι ψεύτικη. Ὁ ἄνθρωπος δὲν

ἔπρεπε νάχη παρὰ μεταμέλειες.

Ὁ ποιητὴς στὴν ἀρχὴ ἦταν μιμητής, τώρα εἶναι μόνον ἦχός.

Οἱ θερησκευτικὲς δοξασεῖς εἶναι σὰν τὰ παλιὰ δόντια· κουνιούνται, μὰ βαστοῦν.

Γιὰ νὰ γράψῃ κανεὶς τὴν ἱστορίαν

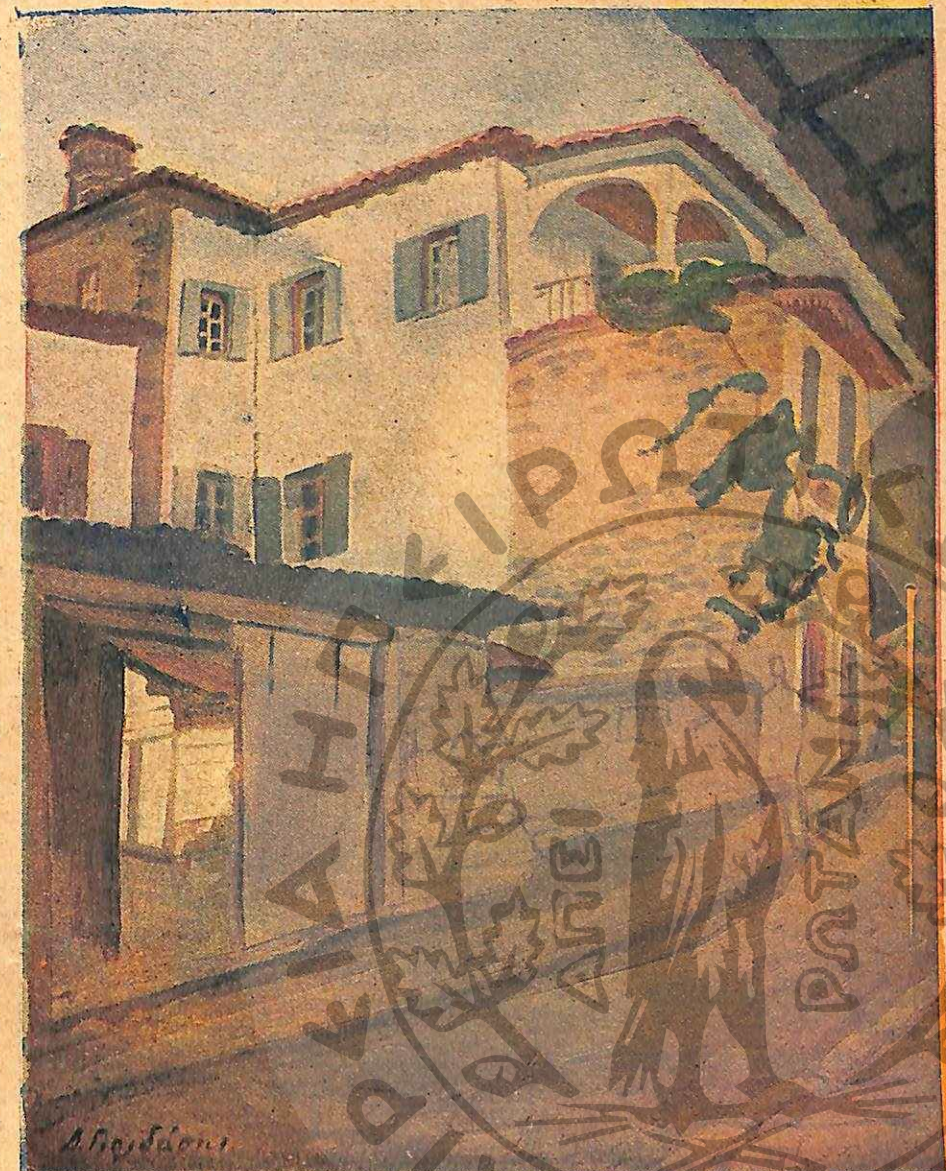
τῆς ἰδίας τοῦ ζωῆς, δὲν ἀρκεῖ ἡ μνήμη, χρειάζεται κ' ἡ φαντασία. Ἀκούω τὴ φαντασίαν τῆς ἀναμνήσεως ὄχι ἐκείνη ποὺ ἐφευρίσκει, ἀλλὰ ἐκείνη ποὺ περισυλλέγει καὶ ζωογονεῖ.

Ὁ Λαμαρτίνος ἔχει θαυμασίαν νότα, ἀλλὰ σπάνια νότα συγκινητικὴ· αὐτὴ τὴ δίνει ἡ καρδιά. Ὁ Λαμαρτίνος δὲν ἀγάπησε σχεδόν. Οἱ γυναῖκες δὲν ἦσαν γι' αὐτὸν παρὰ καθρέφτης ὅπου κυτταζόνταν· κ' ἔβρισκε μάλιστα τὸν ἐαυτόν του πολὺ ὠραῖο.

Τὰ πάθη μας κ' οἱ ἀνάγκες μας, αὐτὰ εἶναι οἱ ἀληθινοὶ τύρανοι μας. Ὅτι πρεπε λοιπὸν νᾶναι κανεὶς πάντα ἀπλὸς κ' ἐνάρετος, ὑπακούοντας μόνον στὸ νόμον τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ὁ γάμος σπάνια εἶναι ἡ ἀρμονικὴ ἐνώση τῶν δύο ἀτόμων ποὺ τυχαῖνον νᾶναι ἐν τῇ ἰδίᾳ αἰσθηματικῇ κατάστασιν. Τὶς περισσότερες φορές δὲν εἶναι παρὰ μιά ἀνάγκη γιὰ τελείωμα κ' ἓνας πόθος γι' ἀρχίνισμα ποὺ συναντῶνται.

Γιὰ νὰ γράψῃς στὸ πεζό, εἶναι ἀπὸλυτὴ ἀνάγκη νάχη· κατὰ τὴν πῆξιν. Γιὰ νὰ γράψῃς σὲ εἰχό, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπαραίτητο.

Δ. Γιολλάσις: Θεσσαλικὸ χωριό

Γλαύκου Ἀλιθέρση; «Ἀπλή προφορά»,
ποιήματα.

Ὅτι ὑπάρχει μιὰ μεγάλη σύγχυση στὴν Ἑλλάδα μεταξὺ κατασκευῆς στίχων καὶ ποιήσεως δὲν χωρεῖ καμμιά ἀμφιβολία.

Ἐνας σίχος, πέντε ἡχηρὲς ρίμες, ἓνα παράτολμο μεθύσι τῆς ἀκοῆς καὶ τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ ἐτέλειωσεν. Ἐάν ὅμως ἓνας κάπως ἀπατητικὸς ἀναγνώστης θελήσει νὰ ἐμβαθύνει στὰ νοήματα τοῦ ποιητοῦ, ἀν θελήσει νὰ ἐξελιχθῇ, τοῦ γιὰτὶ καὶ τὸ διέτι, σίγουρα θὰ ἀντιμετωπίσει δλοκλήρωτικὴν ἑλλειψιν καθὲς νόηματος καὶ τῆς πρὸ στοιχειώδους λογικῆς τὸν κοινὸν ἀνθρώπων.

Ἐτάξασα τὴν τελευταία συλλογὴ τοῦ κ. Γλαυκοῦ Ἀλθερόπου καὶ προστάθῃσα ἀνὰ βρῶσιν ἕνα ποίημα, ὅχι πρὸς ὅσους μεγαλόπνοο, ὅχι ἀριστοῦργημα τῶν αἰῶνων, ἀλλὰ ἕνα ποίημα ποὺ νὰ δείχνῃ πᾶς ὁ ποιητὴς συγκινηθῆναι ἀπὸ κάτι ἀληθινόν, ὅτι ἀγγίζει μὲν οὐσία ζωῆς κ' ὅχι μιά παρωδία τῆς φαντασίας του. Ποιητικὴ ἀξία μπορούμε νὰ προπονήσωμε καθιερωμένους ποικητικὰς φόρμας, μπορούμε καὶ νὰ στραφώμε κάποτε ἐναντίον τοῦ μέτρου, δὲν μπορούμε ὅμως νὰ μὴν λέμε ἀπολύτως τίποτε.

«Ὁ δὲ κ. Ἀλιθέρος ἀντὶ τῆς συλλογῆς
τοῦ μᾶς ἔστειλε σ' ἕνα χαρτί τυπωμένο το
χαρομέγιστο τῶν παιδιῶν» μόνο, θὰ εἶχε κατὰ
προσέφευ. Μόνο στο τραγοῦδι αὐτο φαίνεται
νὰ ἔχει πιάσει λίγο νόημα, λίγη οὐσία ζωῆς,
μικὰ ἀλήθεια, καὶ μόνο αὐτὸ ἔχει ἀπλότητα
καὶ πνοή. Ἀκούστε το :

Τὸ χαμογέλιο τῶν ἀνθρώπων ὑπάρξουν. Ἔρχεται
στὴν θάλασσαν τὴν κοιλάδα νὰ θυμώσει
τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ τῆς Ὀλβιότητος,
ποῦ ἡ ἀνθρωπότης τόχως λησμονήσῃ.

Ὅταν θεωρῶ τὰ φωτεινὰ ματάκια τὰ ὀλοκάθαρα
ἐσχινέται καὶ ὁ βαθύτερος καημὸς μου,
καὶ σκύβω νὰ προσευχηθῶ μ' εὐλάβεια,
γὰ τὴν εὐδαμονίαν ὅλου τοῦ κόσμου.

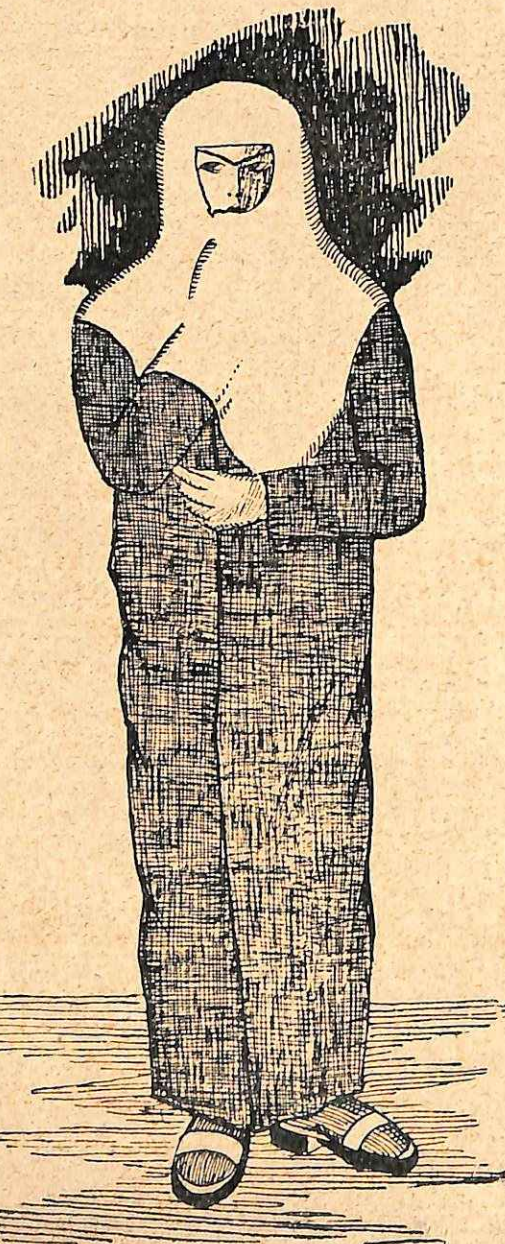
Κανείς δὲ μπορεί ν' ἀρνηθῇ σ' ἓναν ἄνθρωπο τὸ καλὸ ὅταν τὸ βρεῖ. Μὰ τὸ καλὸ αὐτὸ εἶναι τόσο λίγο στὴ συλλογὴ τοῦ κ. Ἀλθέρση, ὥστε χάνεται, εξαφανίζεται μπροστὰ στὸ πλήθος τῶν ἀνοήτων στίχων.

Και οι πιο μεγάλοι παίζεται μίλησαν με
σοφρην, αλλά και με κάποια μετροφροσύνη
για τα τραγούδια τους. Ό ποιητής όπως και
ο γονιός μπορεί ν' αγαπά το πλάσμα του, νά
το χαιρείται, νά τρέμει άνάμεν γι' αυτό· δέν
διαλαλεί όμως σά τριστρατά τις χάρες και
τις όμορφιές του, ούτε προφανταύει τιν μεγάλος
ένθουσμος θά ή γίνει το παιδί του στέ μέλλον.
Ένας γονιός πού θά έκανε κάτι τέτοιο θά
γελοιοποιούσε και τον έαυτο του και τή

παιδί του. Ο κ. Ἀλιθέροσης ἔχει πολὺ μεγάλη
ιδέα γιὰ τοὺς στίχους τοῦ καὶ προφητεῖει
πὼς στὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ τοῦ τὰ τραγούδια
τοῦ θὰ παίξουν ἓνα μεγάλο ρόλο :

Παιδί μου όταν στὰ γόνατά μου ἐπάνω
σὲ χορεύω, συχνὰ κρυφορωτῶ :
Τάχα θὰ ζῶ, γιὰ τάχα θὰ πεθάνω
σὰ νοιώθῃς τὸ ποίημά μου αὐτό ;

Τὸ τραγοῦδι μου σὲ ὅλη σου τὴ νεότητι
θάν' ἕνα παραμῦθι ἀπλό, γλυκό,
καὶ στὰ κατοπινὰ τῆς ζωῆς σου σκότι
θὰ σὲ ὁδηγεῖ, σὰν ἄστρο πολικό.

Alex: Τουρκάλα της Ξάνθης

Μὲς στὶς χαρὲς σου, θάναι μιὰ καρπάνια
 ποὺ γιορτερὰ βροντόφωνα θὰ ἤξει,
 κι' ὅταν πονεῖς θὲ νᾶρχεται σὰ μάννα
 γλυκὰ νὰ σοῦ πρᾶσινει τὴν ψυχή.

Θάχῃ τὴν εὐωδία ἀνθισμένον κλώνου,
καὶ τῇ χαρᾷ πῶχει ἢ δροσάτῃ αὐγῇ,
τὴν ὑπεροχὴν εὐγένεια τοῦ πόνου,
καὶ σὰ χεῖρι θεῖκόν θά σ' εὐλογῇ.

Σ' αὐτὸ θὰ βρῆς τὴν ἐκφραση γιὰ τὰ ὅσα
στὴν ψυχὴ σου σαλεύουν ἰσχυροὶ ἀγνοί,
γιὰ τ' αὐτὰ συναισθήματα τὰ τόσα
ποὺ κ' οἱ πλατιοὶ δὲν τὰχουν οὐρανοί...

Διαλαλεῖ λοιπόν ὁ ποιητὴς πῶς τὰ τρα-
γοῦντα του θὰ σταθοῦν ἄστρο πολικόν, πῶς
θᾶρξουν σὰ μάννα, πῶς θὰ εὐωδιαῖζον, πῶς θὰ
εὐλογοῦν σὰ χέρι Θεοῦ καὶ κατὰ πολὺ φυσικῇ
συνέπειᾳ πῶς θὰ κλείνουν τόσα συναισθημά-
τα θὰ δὲν ἔχουν οἱ πλατιοὶ οὐρανοί. Μὰ πρὸς
Θεόν, πῶς μπορεί νὰ λείγωνται τέτοια πράγ-
ματα, ὅταν λείπει κάθε πνοὴ ἀπὸ τὸ ἔργο
μας, ὅταν φιλοσοφοῦμε μετὰ μαλακίας, ὅπως
στὴ «βαθύτερην γνῶσιν», ποῦ ἐνῶ ἀρχίζει
καλὰ ὁ ποιητὴς θέλει νὰ φύγει ἀπὸ τὴν ἀπό-
λυτη τῶν δυο πρώτων διστοίχων καὶ αἰφνίδια
λέει :

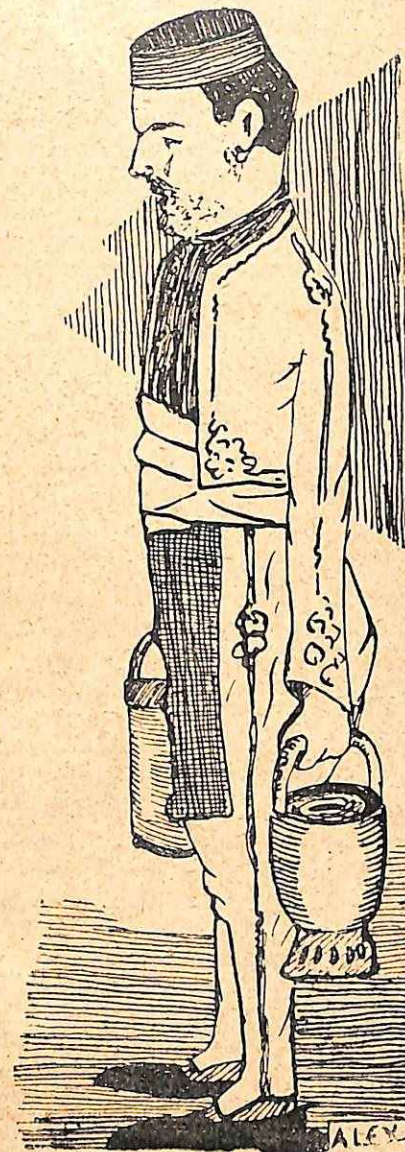
Τὰ χέρια σου πλεγμένα στὸ λαιμό μου γύρου
μοῦ φανερώσανε τὴν ἔννοια τοῦ ἀπείρου.

Ἐπίσης τὸ ἴδιο παρακάτω γίνεται στὸ «Ἐνα θειλινό». Τὰ τρία πρῶτα ὀκτάστιχα, ἀρκετὰ καλά, καταστρέφονται ἀπὸ τὰ δύο τελευταῖα.

Ὁ κ. Ἀλιθέρσης εἶναι, ἴσως καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ἕνας κακὸς μαθητὴς τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ. Καθαρώτερα φαίνεται αὐτὸ στὶς «Ἀττικὰς Ἐλεγείας» του. Παραθέτουμε μερικoὺς στίχους ποὺ δικαιολογοῦν ἀρκετὰ τὸν ἰσχυρισμὸν μας :

Χαίρετε! Βράχε ἱερὲ καὶ βουνὰ γλυπτικά της
 [Ἀθήνας,
 κάμπτε Ἀττικὴ μὲ τὰ ληόφυτα, κρουσταλλοῦδια-
 [φανς ἀγέρω,
 ἥλιο χρυσέ, καὶ τρισένδοξη θάλασσα τῆς Σαλα-
 [μίνας!
 Ἡ μυστικὴ φανερώνεται αἰτία τῶν ὄντων κα-
 [πέρω,
 κι' ἐναρμονίζονται Τύπος κι' Οὐσία σὲ ἀχώριστο
 [σῶμα
 καὶ διμπερνὰ ὅλα ἡ πνοὴ ἡ τραγικὴ τῶν Ἀποχ-
 [λων. Κι' ἀκούω

Στή Σαλαμίνα έλαβε χώρα ένα ιστορικό γεγονός. Από τό σημείο όμως από ως τό σημείο να λείει κανείς πώς έχει αναφερώνεται ή μυστική αίτια τών έντονων καί εκεί έναρμονιζόνται ουσία καί τύπος υπάρχει διαφορά. Τέτοιο μεταχείρισμα λέξεων σημαίνει ότι δέν ξεφύγαμε ακόμα από τόν κενόλογον καθαρευσιασισμό, ότι ο λογικωτατισμός τών άνούσιων λόγων πέρασε στή δημοτική, ότι τό κίνημα τού δημοτικισμού τό πήραν μερικοί γιά κίνημα άλλας καταλήξεων καί όχι γιά μεταπήδηση από τό αόπιο μπαλκονέεικο τού ρήτορα στό στερό έδαφος τής απλής μά γόνιμης καί πλούσιας ζωής. Γιά τή Σαλαμίνα στήν καθάρσειουσα τά ύβια περίπου πράματα μέ τόν χ. Αλιθέρων θα έλεγε καί ή μακαρίτης Κανελίδης τούς «Καρύους». Αύτή ή έλλειψη αυτοκριτικής καί συγκρατητού παρασύρει τόν ποιητή να γράφει στήν οδή του γιά τόν Παλαμά στίχους πού δέν γιναι τούς σχολιάσω τούς υποβάλλω στήν κρίση τού ισορροπημένου αναγνώστου.

Alex: Μπουζατζής 'Αρδανίτης

Στὴς τέχνης τὴν πατρίδα τὴν αἰώνια
 σὲ βλέπω νὰ βαρβαίνει δσο ἡ Μοῖρα !
 Στὸν σχολαστικισμοῦ τὰ πυκνὰ χιόνια
 τάνηθα τὸν Μᾶν προσφέρει ἡ θεὰ σου λύρα,
 κι' ὅσα ἀσημίχλη τὸν ὄχλον ἡ καταφώνη,
 τὰ ντύεις μὲ τὸν Λόγον τὴν σπουδᾶ,
 ἐψηχυοτῆς μὲ τὸν παλιὸ τῆς νιότης,
 προφήτης καὶ ποιητῆς καὶ σεπασιωτῆς !
 Γαλήνημένε ἰσότης ! στὸν ἐαυτὸ σου
 κλεισμένος τὸν μεγάλων προβλημάτων
 ἐρηνηστικὴ, ποχόρων σπένδιλον σου,
 καὶ μέσα ἀπὸ τὸν πρόσκαιρον θάνατον
 τῆ φρενὸς, γιὰ τὸ ἀνεβα σου ἀραιώτων
 μὲς τῆς ψυχῇ, τὸ νόημα τὸν περικύτων
 τὸ μυστικὸ νὰ βρῇς καὶ τὴν οὐσία,
 καὶ νὰ ὑποτάξεις τὴν ἀθανασία !...

Μή νομῶσαι κανεῖς ὅτι ἔχω τὴν ἀξίωση τίς ἀπόψεις· ὁρισμένων ἀστυριῶν χριτικῶν νὰ υποθετοῦς δ' κ. Ἀλιθέρως. Κάθε ἄλλο. Μπερροῦς καλλιτὰ νὰ θαυμάζει καὶ νὰ ἐκτιμᾷ τὸν κ. Παλαμά, δὲ μποροῦς ὅμως νὰ τὸν ἀποκαλεῖ προφήτη καὶ ισοθεο καὶ ἐλα αὐτὰ γὰ τὰ λέει μὲ ἀξιώσεις σοβαρότητος. Ἐκτός πιά ἂν ἐχάσμις τελείως τὴ σημασία τῶν λέξεων. Θλιβομαί βαθυτάτα πού παρ' ὅλη τὴν ἐπίμονον ἀναζητήση μου μέσα στὴ συλλογὴ τοῦ κ. Ἀλ. δὲν κατώρθωσα νὰ συναντήσω τὸν ποιητὴ μὲ τὴν ἀπλὴ πραγματικὰ προσφορά

ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Σοννέτα καὶ στροφές τοῦ Παύλου Μουσούρου.

Τὸν περασμένο Ἰούνιο βγήκε στὸ Παρίσι ἕνας τόμος ποιημάτων (*) μὲ τὸν τίτλο **Σον-νέτα καὶ Στροφές** τοῦ Παύλου Μουσούρου. Πρόκειται περὶ «Ἑλληνος, ἀπὸ τῆς μεγάλης οἰκογένειας τῶν Μουσούρων τῆς Πόλης, τῆς ὁποίας πολλὰ μέλη διαπρέψαντα τὰ τελευταία πεντηκασία χρόνια στὴν ἱστορία καὶ τὰ γράμματα. Ἐνας ἀπ' αὐτοῦς εἶναι ὁ Μάρκος Μουσούρος, ἀπ' τοὺς σκαπανεῖς τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἄλλα μέλη γίνανε ἡγεμόνες τῆς Μολδοβλαχίας, πρίγκιπες τῆς Σαμῆ, ὀπουργοὶ τοῦ Σουλτάνου. Ὁ πατέρας τοῦ ποιητῆ, ποὺ μετέφρασε τὴ **Θεὰ Κωμωδία** τοῦ Ἀντή, ἦταν πρέσβης τῆς Τουρκίας στὴν Ἀγγλία, ἔπειτα στὴν Ἑλλάδα ἐπὶ Ὀθωμαν. Παρ' ὀλίγο μάλιστα νὰ γίνῃ πόλεμος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας γι' αὐτόν. Ἡ **Ἱστορία** τοῦ Παπαρρηγοπούλου περιγράφει λεπτομερῶς τὸ ἐπισόδιον αὐτό. Ὅσο γιὰ τὸν ποιητῆ, ἄρχισε τὴ ζωὴ του ὡς ἀκόλουθος πρεσβείας, ἔγινε σὺμβουλος τῆς Ἐπικρατείας γι' ὁ Ἀδελφὸν Χαμὶτ τὸν ἐτίμησε πολλὰς φορὲς μὲ τὴν εὐνοία του. Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε! Ὁ Παύλος Μουσούρος φοβότανε τὸ βασιλεῖο αὐθιγὲν του, ἀκόμα γι' ὅταν χαμογελοῦσε. Γι' αὐτὸ ἐπωφελίσθη τῆς εὐκαιρίας ἐνὸς σεισμοῦ ποὺ γίνθηκε στὴν Πόλιν γι' ἐγκατέλειψε τὴν Τουρκία. Ἐπείτα ἀπὸ μερικὲς αἰσθηματικὰς περιπέτειες, ἐγκατεστάθηκε τέλος στὸ Παρίσι, ὅπου πέρασε πρὶν δυὸ χρόνια περίπου, πλήρης ἡμερών.

Γεννήθηκε στην Ἀθήνα καὶ τὴν ἀγαποῦσε γιὰ τὰ μνημεῖα καὶ τὴς καλλονές της, γιὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν φύση τῆς. Ἀλλὰ ἦταν πολὺ **εὐρωπαϊός** γιὰ νὰ ζήσει ἐδῶ. Ὁ φετικισμὸς ρωμαντισμὸς, ποὺ κυριαρχοῦσε στὴ λογοτεχνία μας τὴν ἐποχὴν ἔκλειν, τοὺ κινούσε τὸν πιὸ εἰλικρινῆ οἰκτο. Ἀλλωστὸς δὲν πῆγε στὴ Γαλλία γιὰ νὰ γράφῃ γαλλικά. Οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος, μὲ μεγάλη μόρφωση, στάθηκε σ' ὅλη του τὴ ζωὴ ἕνας **πυλιδάνας**. Τὸ χαρακτηριστικὸ αὐτοῦ εἶναι ὀλοφάνερο στὰ ποιήματα ποὺ μᾶς ἄφηρε. Δὲν ἦταν ἄνθρωπος ποὺ ζητοῦσε δόξα, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ χρήματα. Ἐπεῖτα ἀπὸ μιὰν ἐπισκεψὴ στὸ Λούβρο, ὅταν τέλειωνε τὸ διδάσκον ἕνός βιβλίου ὑπὸ τὸ κράτος μᾶς συγγραμμάτων, αἰσθανόμενος τὴν εὐχαρίστηση τοῦ τεχνιτῆ νὰ λαθεῖν τὴς σκέψεϊς του σὲ ποιητικὰ κομφοτεχνήματα. Θαυμαστής τοῦ Οὐγκὼ, σύγχρονος τοῦ Ἑρεντί, φίλος τοῦ Κοκπέ—λίγες στιγμὲς πρὶν τὸ θάνατό του, τοῦ ἔδωσε γιὰ ἐνθύμιο τὸ χειρόγραφον τοῦ **Περαστικοῦ** καὶ τὸ ρολόϊ του—μόρφωσις μὲ τεχνουργία διαυγῆ, λεπτή, κομψή, **κλασσική**. Οἱ στίχοι του ἔχουν ἀπειρεῖ ἀρμονία χωρὶς νὰ τοὺς λείπῃ τὴ πυκνότητά του νοήματος. Ἀπεναντίας πολλοὶ ξεφύονται ἀπ' τὸ κοινὸ, ἀπ' τὸ συνηθισμένον.

(*) Librairie Alphonse Lemerre, Paul Mus-
rus : Sonnets et Stances.

Alex: Πομπᾶνος

Και όπου η γοητεία των χρωμάτων και η
αίγλη της ιστορίας του επιπρόσθετα να ρίξω
μια ματιά στα βάθη της ψυχής του, όταν
μυλά για τα γερασμένα που έρχονται, για τις
ελπίδες που φεύγουν, για το σκοτάδι και το
θάνατο, ή τσελασμένα της τέχνης του με το
βάθος του συναίσθηματος μεταδίδουν τη συγ-
κίνηση της μεγάλης τέχνης, τέτοια που
είναι άπιαστο αν έρτασε ποτέ ή μεγαλόστομη
ανέπια του χώρου του Νοζίμ.

Εκτός από μερικά ποιήματα που έδωσε σποραδικά σε περιοδικά και δύο μεγάλες σειρές που δημοσιευθήκανε στην **Επειδή** **των Δύο Κόσμων**, δεν έδωσε τίποτα στη δημοσιότητα έφ'όσο ζούσε, παρ' όλες τις επιμονές παρακλήσεις των φίλων του. Δεν άι είχε νάκ τακτινωθήσει. Ο Auguste Dorchan, που έπιμελήθηκε με μεγάλη σιγρή την έκδοση της συλλογής του, τ ά χώρισε, έβαλε τίτλους. Έτσι βρίσκονται συγκεντρωμένα διατεταγώς τ ά ιστορικά ποιήματα, τ ά ποιήματα όπου μιλά γιά τίς γυναίκες, γιά τήν πατρίδα, γιά τήν τέχνη και τή ζωή. Για τό ράθυμο αναγνωστή αυτή τή ταξινόμηση είναι πολύ εύστοχη. Τόν βοηθεί νά καταλάβη τόν ποιητή και τό έργο του χωρίς μεγάλη προσπάθεια. Άλλά κι άν έλειπε, μού φαίνεται πως τό βιβλίό δέ θά έχανε πολλά. Τό διαβάξει κανείς μ' εύχαρίστηση, με τέρψη, γοητευμένος, κι είναι πολύ φυσικό, όταν σκεφθώ πως αντιπροσωπεύει μι ά ζωή όλόκληρη. Και τήν αντιπροσωπεύει πιστότερα από τήν ποίηση πιστή βιογραφία. Γιατί ή ζωή δεν άπαρτίζεται

τα μόνο από εξωτερικά γεγονότα. Υπάρχουν ένα σωρό ασυλλήπτες πινακίδες του ψυχικού κόσμου που μόνο η ποίηση, και πάλι όχι έντελως, μπορεί να συνεζητοποιήσει.

Ο Μουσούρος έζησε σ' ένα περιβάλλον έντελως γαλλικό, και όχι μόνο στη διατύπωση, αλλά και στο πνεύμα, ο Έλληνας αναγνώστης διαπιστώνει με λύπη πως είναι Γάλλος. Πανηγυρίζει περιχαρής τη νίκη των Γάλλων κατά των Γερμανών, αναπολά με νοσταλγία την υπέροχη και τραγική μορφή του Ναπολέοντος, περιγράφει το Παρίσι με τις χαριτωμένες εξοχές του, όπως άλλοι μιλάνε για την πατρίδα. Κατά βάθος δεν ξαχνά πως είναι Έλληνας και ορθόδοξος. Πόλη και Παρθενώνας, ή Παναγία ή Μεγαλόχαρη που έδωσε πίστη στους ήρωες του 21 και τους ενέπνευσε το θάρρος ν' αντιμετωπίσουν το φοβερό Ισλάμ και τα ελληνικά ήθη και έθιμα, έρχονται κάθε στιγμή στην άκρη της πέννας του. Αλλά αυτή δεν είναι η μόνη αντίθεση. Κλασικός στη μορφή, στην τεχνότητα, στην αντίληψη, στα θέματα του, δεν απαξιώνει τη ζητάνη στις πολυθρόνες σύγχρονες πόλεις, βουτηγμένες στην ομίχλη και την ύγρασία, με τον άτακτο και λιγυγιάδη ρυθμό του αυτοκινήτου, την ποίηση που περικλείουν. Δεν επιμένει όμως. Αντιλαμβάνεται ο ίδιος τι πανχρόνιος καρπούς μπορεί ν' αποφέρει μια τέτοια προσπάθεια και ξαναγυρίζει στις διδλκικές του εικόνες μέσα στους θεούς του ελληνικού πανθέου και στους ζωγράφους του Λούβρου. Σ' αυτές είναι στο στείχο του. Τα *Ελληνικά Γράμματα* θα δημοσιεύσουν μερικά συνένια και τότε οι αναγνώστες θα αντιληφθούν καλύτερα, παρ' όλη τη διαφορά που μοιραίως έχει το πρωτότυπο απ' τη μετάφραση, όλη τη λεπτότητα του νοήματος, την τέχνη του συνένου που τείνει στην ολοκλήρωσή του στο τελευταίο τρίστιχο, τη γραφικότητα των εικόνων και την τελειότητα της έκφρασής. Πράγματι κάθε κομμάτι είναι άμεμπτο στη μορφή και στο νόημα. Θα ήταν δύσκολο να βρή κανείς το παραμικρό ψεγάδι. Είναι μικρά κομψοτεχνήματα λεπτεπίλεπτα, άδρα, θετα, τέτοια που κι αν δεν είχαν καμιά άλλη άρετή θα διαβάζονταν ευχάριστα. Γιατί, το επαναλαμβάνω, μερικά έχουν την πνοή της μεγαλοφυΐας, όπως το *Πάνω σ' ένα καρέφτι*, ή τελική *Παράνοση*, όλα είναι μεγαλόστομα σαν θούρι του Ουγκώ, όπως ή *Προφητεία του Προμηθέως* και ή *Πλατεία της Ομονοίας* (ή παρισινή, έννοείται) και τέλος μερικά, όχι μόνο στο θέμα, αλλά και στη σύλληψη, στη φράση έχουν όλη την απλετη μεγαλοπρέπεια των βιβλικών κειμένων.

Βέβαια, στη γαλλική ποίηση υπάρχει ένας Μπωντλαίρ, ένας Ουγκώ, ένας Μορεάς, ένας Κορνίλιος. Αλλά θα ήταν άστοχο να έχη κανείς την απαίτηση να ζητήσει από όλους τα όρια που χάρισε ή Μούσα στους εκλεκτούς της. Πρέπει πρωτίστως να λαμβάνεται υπ' όψη το πρόσωπο του ποιητού, οι δυνατότητες του ταλέντου του, τα φρόδια που κατέχει. Και στην περίπτωση του Μουσούρου, καθένας θα βολογήσει πως ο ποιητής δλοκλήρωσε στο έργο του και μάλιστα με τρόπο που είναι όλος προς τιμήν του. Τα *Συνένια και οι Στροφές* ίσως είναι ισχυρό σε οετική έλλων ποιητών. Το γαλλικό κοινό δέχτηκε μ' ένθουσιασμό το βιβλίο και τοποθέτησε τον ποιητή του στη χορεία των έργων του λόγου, για τους οποίους τρέφει τον πιο άμε-

ριστο θαυμασμό. Η μόνη ίσως που βγαίνει ζημιωμένη είναι ή φτωχή ελληνική φιλολογία. Δεν είναι ή πρώτη κι' ασφαλώς δε θα είναι ή τελευταία φορά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΒΕΙ'ΝΟΓΛΟΥ

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ο καλλιτεχνικός και επιστημονικός κόσμος της χώρας μας έλασε αυτές τις ημέρες δυο εκλεκτούς αντιπροσώπους του, το ζωγράφο Χειμώνα και τον καθηγητή της Ιατρικής Σάββα.

Στο «Ελεύθερο Βήμα» επανήλθε με το καθημερινό του χρονογράφημα ο Φορτούνης, ο οποίος επί μερικές ημέρες έγραφε με το ψευδώνυμο «Γνωστός».

Επίσης στην ίδια εφημερίδα δημοσιεύεται μια ωραίατατη διήγηση με τον τίτλο «Ταταρική Βεντέτα» του ρώσου συγγραφέως Μιχαήλ Κονσουλίνσκυ, ο οποίος καθώς φαίνεται έχει εξαιρετικό ταλέντο.

Κατά τηλεγράφημα εκ Χάγης, ή διδασκαλία της ελληνικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Λέβιν ανετέθη στη διδα Σοφίαν Αντωνιάδου, γνωστής πειραϊκής οικογενείας.

Η νέα καθηγήτρια έχει σπουδάσει φιλολογία στο Πανεπιστήμιο των Παρισίων, έχει εκδώσει με σγόλια και πρόλογο το μεσαιωνικό έργο «Η θυσία του Άδραμ» και ετοιμάζει να βγάλει σε βιβλίο γαλλικά ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Τώρα πρόκειται να διδάξει στο Πανεπιστήμιο του Λέβιν αλεξανδρινή, βυζαντινή και νεοελληνική λογοτεχνία.

Στην «Εστία» ο Άνδρoμάρης διηγείται τρία χαρακτηριστικά ανέκδοτα του Βύρωνος την εποχή που ο ποιητής βρισκόταν στην Ελλάδα.

Δυο αθηναϊκές εφημερίδες τάβαλαν ή μια με την άλλη εξ άφορηής ενός μαργαρίτου, ο οποίος έδωσε άφορη ή σε πνευματώδη σγόλια.

Ο ποιητής Σκίπης, ο οποίος έδωσε προ καιρού έργο του στην Έλευθερά Σκηνή, αναγγέλλει την έκδοση νέας ποιητικής συλλογής του με τον τίτλο «Κολχίδες». Ποιήματα από τη νέα αυτή συλλογή θα δημοσιεύσουν τα «Ελληνικά Γράμματα».

Ένα επανησιακό περιοδικό προτείνει τον ποιητή Άγγελo Σικελιανό για το βραβείο Νόμπελ, το οποίο, καθώς λέγει, διεκδικούν επί του παρόντος ο Παλαμάς και ο Σκίπης.

Ο «Ριζοπάστης» δημοσιεύει σ' επιφυλλίδες το τελευταίο μυθιστόρημα του Άνρη Μπαρμπός «Η φωτιά».

Γνωστό αλεξανδρινό περιοδικό επιτίθεται στο τελευταίο φύλλο του κατά το γάλλο ελληνιστο κ. Ρουσσέλ ο οποίος ισχυρίζεται ότι ανέκλυψε ιστορικά λάθη στα ποιήματα του Καβάφη.

Επίσης ένας άλλος λόγος της επιθέσεως αυτής είναι ότι ο κ. Ρουσσέλ, αποκαλεί κάποι μερικούς στίχους του Όμηρου... κοινούς και βρίσκει ότι κάποιο δημηκό χωριό «ως καλλιτεχνική σύνθεση είναι μηδενικό»!

Στην «Ελληνική» δημοσιεύεται άρθρο κριτικό για τον Τσέχωφ με την ευκαιρία της είκοσιπενταετηρίδας του μεγάλου Ρώσου, του οποίου αρχίσια να δημοσιεύουμε σειρά διηγημάτων σε λογοτεχνική μετάφραση.

Την περασμένη βδομάδα κατέπλευσαν εκ Χίου ο γνωστότατος τύπος της φιλολογικής μας ζωής κ. Μάριος Βαγιάνος, του

οποίου είχε αναγγελθή πρό μηνών διά μακρών άρθρων ή τραγική αυτοκτονία.

Καθώς απέδειχθη όμως ήταν φάρσα που έκρηνοθήσαν μερικοί φίλοι, και ως άνάμνηση του γεγονότος έμειναν μόνον οι νεκρολογίες που τις εδιάθεσε ζωντανός.

Η άποθανούσα τελευταίως Βιργηνία Σκυλίτση, πενήντα το κ. Βενιζέλου, είχε δημοσιεύσει πρό τριάντα περίπου ετών στη Γερμανία ένα βιβλίο για την αρχαία ελληνική ιστορία και μυθολογία.

Γενόμενoν άρχαιολογικών του σωματείου «Ένωσις των δημοσιογράφων» εξέλεξεσαν πρόεδρος ο κ. Δ. Βρατσάνος, ταμίας ο κ. Δ. Καλογερόπουλος και γεν. γραμματέας ο κ. Α. Πουρνάρας.

Ο κ. Νιρβάνας σ' ένα χρονογράφημά του στην «Εστία» μιλώντας για τους καλυτέρους Έλληνες μεταφραστές των κλασικών μας ξεχωρίζει τους κ. κ. Πολυάν, Γρυπάρη και Μενάρδο.

Την άλλη μέρα άπήντησε με γράμμα του στην ίδια εφημερίδα ο κ. Καμπούρογλου, ο οποίος είναι της γνώμης να μείνουν άμετάφραστοι οι άρχαιοι.

Ένας πρώτος μεγέθους μαργαρίτης ήλθειστη εις τας στήλας πρωτίνης εφημερίδας, ή οποία έδημοσίευσε μια φωτογραφία τέννυς στο Λονδίνο, όπου παρευρίσκοντο ένας πρφην βασιλεύς και ένας πρίγκιψ.

Κάτω από την εικόνα λοιπόν έγραψε για τα δυο αυτά πρόσωπα ότι παρακολουθούν το παιχνίδι «μαζί με... άλλας κυρίες της άγγλικής αριστοκρατίας!». Βασιλείς... κυρίες λοιπόν.

Προσηνύχθη υπό της Άκαδημίας διαγωνισμός προς συγγραφήν της ιστορίας του Πειραιώς κατά διαφόρους περιόδους με συνολικά βραβεία 200 χιλ. δραχμών.

Κατ' αυτές υπεβλήθη μια ασφαλώς πρωτότυπη αναφορά στο υπουργείο της Έθνικής Οικονομίας εκ μέρους κάποιου κατοίκου των Χανίων.

Ουτός ζητεί να του επιτραπή ή άσκηση του επαγγέλματος του μικροπωλητού και τα έξοδα της σχετικής άδειας να καταβληθούν απ' το υπουργείο ή απ' τους υπαλλήλους δι' έράνου, διότι είναι πάμπτωχος, καθώς βεβαιώνει.

Επειδή όμως, συνεχίζει, το έμποριον αυτό ένδεχόμενον να μού άφηση και ζημίας, να μού χορηγήθ ή και μια άδεια να έπωτώ, όταν δεν έχω ειδή προς πώλην».

Τέλος, αν όλα αυτά είναι άδύνατα, ζητεί να διορισθ ή δημόσιος υπάλληλος εις ένα υπουργείο με καλόν μισθόν διά να ξεκουρασθ ή...».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κ. Άρσένην. «Η λέπρα» σας έχει άνεκδοτολογικό ένδιαφέρον και ξυπνά το σαστισμό του άναγνώστου. Μας θυμίζει περιγραφές άγκλημάτων σ' εφημερίδες δεν έπεται όμως πως ή άφήγηση του φοβερού αυτού έπεισοδίου πήρε μορφή λογοτεχνική και ότι από το έπεισόδιο αυτό βγαίνει τίποτα γενικώτερο. Διπλούμε στο πού δέ μπορούμε να το δημοσιεύσουμε.—Σ. Κούρτην. Άλοιμονο! ο «Μπαρμπαθύμιος» σας είναι άτυχος. Κι' αυτό φανταζόμαστε είναι πολύ χειρότερο από βωμαντικό.—Κ. Μάγερ. Άν έφέρατε να γράφατε, θα φάχατε ένα πολύ ωραίο διήγημα. Άτυχώς αυτό πού διαβάσαμε είναι βέβαια ένα όλικό, αλλά άφορφο και άσχημότερο.—Μ. Πεγαλή. Το ίδιο μπορούμε να πούμε και για την περι-

γραφή σας της γιορτής του Άη Λιά. Άμορφα πράγματα, όλικό μαζεμένο και άπλωμένο όπως έτυχε άπάνω στο χαρτί. Δεν φτάνει μόνο το όλικό. Το γράψιμο όπως και το κάθε τι θέλει μαστοριά.—Χ. Τσαγκαράκη. Θά δημοσιευθ ή κάποτε ως ιστορικό ανέκδοτο.—Έδo. Κανούρην. Σας έχει φάει ή φιλολογία. Πάρτε άπολύστερα πράγματα και άφήστε τον έαυτό σας να έκφρασθ ή με ειλικρίνεια.—Π. Π. Παπαπαύλου. «Η Τύχη του μονακρίου» άτυχη και γενικά κατακευάσμα παιδικό.—Φ. Νεφέλην. Έλάδαμε όλα και σάς ευχαριστούμε. Άτυχώς οι στίχοι δέ μās ικανοποιούν και δεν έκρίθησαν δημοσιεύσιμοι.—Δ. Στάην. «Η άγία ζώνη» πολύ καλό. Θά δημοσιευθ ή καθώς και το άγγλικό. Μην άνησυχήτε.—Γ. Μαρινάκη. Σας είχαμε άκριδώς άπαντήσει ότι δεν έκρηθη δημοσίευση. Το αυτό επαναλαμβάνουμε και τώρα.—Δίλα Καρ. Η γελοιογραφία πού μās στείλατε άκατανόητη για το κοινό. Δεν θά δημοσιευθ ή.—Πέτρον Ρασδύλου. Στην τέχνη δεν υπάρχει ίεραρχία είδους. Ίπάρχουν πεζογράφοι πού δεν έγραψαν ούτε ένα στίχο στη ζωή τους κι' όμως είναι ποιητά άξιοι του όνόματος, γιατί είχαν συλλάβει το βαθύ νόημα της ζωής κι' είχαν βρει έναν ωραίο τρόπο έκφρασας. Δέ μπορεί λοιπόν κανείς να π ή πως έκείνος πού έκφράζεται έμμετρα είναι άνώτερος ή κατώτερος από κείνον πού έκφράζεται στο πεζό. Άπλως κείνο πού ένδιαφέρει είναι αν είναι καλλιτέχνης ή όχι, αν έχη μαστοριά το γράψιμό του. Άπό την έρώτηση σας φαίνεται νέος. Μελετήστε και προσέξτε. Τα κομμάτια πού μās στείλατε είναι άνώριμα. Καλύτερα άφθήστε στον έαυτό σας με ειλικρίνεια παρά να πάρτε για πρότυπο καμιά μετρίτητα.—Βασ. Μαρουλάν. Η «Κυρά Κυριακούλα» είναι καλό και θά δημοσιευθ ή.—Δ. Δραγούτσον. Άν έδημοσιευθ ή ο «Μπουζουκοκίφαλος» έγινε με μεγάλη επιεικεια. Δεν φανταζόμαστε όμως ποτέ πως έχομε να κάνουμε με άνθρωπο πού βάζει στοιχεία άδιαφορώντας για το περιοδικό. Καταλάδαμε ότι δεν είσθε σοβαρός και σάς παρακαλούμε στο μέλλον να μ ή μās ένοχλήτε με τα διάφορα χειρόγραφα σας.—Γιάννην Βανδάμαν. Κάτι θέλετε να π ήτε, αλλά αν προσπαθούσατε να παθηρχήσατε λίγο το ύψος σας και να νοικοκυρέψατε το ποιήμα σας θά γράφατε κάτι πιο σύντομο και πιο ζωντανό.—Μίμην Κανέλλον. Έχετε πολλά χαρίσματα. Δεν λυτρωθήκατε όμως ακόμα από τη φιλολογία και το βερμπαλισμό. Πιο άυστηρή πρέπει ναάναι ή έκφραση και πιο δειμένη πού σκέψη μας. Έπειδή φανταζόμαστε πως θά γράφατε καλύτερα, για καλό δικό σας δεν δημοσιεύουμε το «Γιορτά».—Σ. Πατρ. Μαριαντωνάτον. Η «Νύχτα τρόμου» είναι μια άφήγηση περιστατικού χωρίς ένδιαφέρον.

Κ. Άρσένην. (Χίον). Άλλη φορά σάς παρακαλούμε να γράφατε πιο εύανάγνωστα, γιατί δυσκολευτήκαμε πολύ να διαβάσουμε το σημερινό γράμμα σας. Άπό τα ποιήματά σας καλύτερο «Οι τύψεις του Ιούδα». Κι' αυτό όμως στο σύνολο είναι άποτυχημένο, μόνο τα δυο πρώτα τετράστιχα πάνε κάτι να πούν. Προσπαθείτε να έκφράζεσθε άπλα και χωρίς στόμφο.—Κ. Παράσχον. (Ένταυθα). Δέ συμφωνούμε με την πρότασή σας, γιατί αυτό πού μās λέτε δεν ένδιαφέρουν τους άναγνώστες μας. Π ήρατε ένα θέμα χιλιετημμένο πού μās είναι γνωστό από τόσα έξνα καινιόδι. Τους τίτλους των άλλων δέ μπορούμε να σάς τους γράψουμε, γιατί τα ποιήματά σας δεν έχουν κρατηθ ή άφου δεν έχρι-

ριοδικό μας δέ μπορεί να φιλοξενήσ ή τέτοια δημοσιεύματα πού τα χαρακτηρίζει ή προχειρολογία κι' ή έπιπολαιότητα. Μ ή χάνετε λοιπόν τον καιρό σας με το γράψιμο, άσοληθήτε με κάτι άλλο πιο πρακτικό.—Νότην Άίφον. (Ένταυθα). Το διήγημά σας δεν είναι γραμμένο με φυσικότητα και ή ψυχολογική του βάση δέ στέκει καθόλου. Και μολονότι του λείπουν οι υπερβολές και οι ρητορικότητες των άλλων, ωστόσο δεν παρουσιάζει ούτε το ελάχιστο ένδιαφέρον με τη ρηχή του περιγραφή. Άν είναι το πρώτο σας αυτό, υπάρχουν έλπίδες ύστερα από καιρό κι' από μελέτη, άφου πληρώσατε κι' αίσθανθήτε στο μεταξύ τη ζωή, να γράψετε κάτι αξιόλογο.—Γιώργον Γκουζούλην. (Πειραιά). Η μετάφρασή σας, άποασπασματική όπως είναι, δέ θά μπορούσε να δημοσιευθ ή. Βλέπουμε όμως ότι μεταφράζετε δμαλά και, με κάποια περισσότερη έμβάθυνση στο κείμενο και πιστότερη άπόδοση των χαρισμάτων του πρωτοτύπου, δέ δώσατε κάτι πιο αξιόπρόσεχτο.—Δωον. Κύρην (Κύπρον). Διαβάσαμε τα ποιήματά σας απ' την ανέκδοτη συλλογή «Τραγούδια της ήθης και της νεότητος». Δυστυχώς όμως έχατε παρεξήνησει κι' έσείς την έννοια της τέχνης και, καθώς βλέπουμε στο πρώτο σας, ζητείτε να κάμετε το στίχο όργανο των νέων κοινωνικών θεωριών. Είναι φυσικό με μια τέτοια αντίληψη να μ ή μπορούμε να γράψετε τραγούδια της προκοπής και να παραδέρνετε άπεληπιμένα μέσα σε καπνούς και σε σύννεφα. Άνατολίτικα τραγούδια έχουν γραφτεί με μεράκι και με τέχνη άρκετά στη νεότερη ποίησή μας. Διαβάστε τα και θά ήδητε τί διαφορά παρουσιάζουν απ' το δικό σας.—Μίμην Καρζήν. (Ένταυθα). Ο «γυρισμός» σας παρά λίγο να κριθ ή δημοσίευσιμος. Έχει άφογο στίχο, άπλότητα στην έκφραση, συντομία στη διατύπωση. Το λείπει όμως ακόμα κάτι για να γίνη ποιήμα. Στείλτε μās άλλο κανένα κι' αν το βρούμε καλύτερο θά δημοσιευθ ή.—Δ. Φλώκον (Λίμνην Εύβοίας). Σας ευχαριστούμε θερμά για την άποστολή των φωτογραφιών. Δέ δημοσιεύουμε όμως παρά όσες παρουσιάζουν εξαιρετικό ένδιαφέρον και έκτός τούτου όσες είναι βγαλμένες καθαρά, πράμα πού δέ συμβαίνει με τις δικές σας.—Νεμύς. Το συνένό σας δεν έχει όμως και παρουσιάζει μίαν άκαταστασία στην έκφραση πού το καθιστά άκατανόητο. Έπειτα ο τίτλος τι θά π ή; Τ ή λέξη «πάγκομφς» πού την ανακαλύψατε; Προσέχετε, προσέχετε πολύ.—Μανώλην Δέβην (Λάρισαν). Το χειρόγραφο σας μπορούσαμε να σας το στείλουμε, αν το είχαμε κρατήσοι. Δεν κρατούμε όμως παρά μόνο τα έχρηνόμενα. Άν το χρειάζόσαστε, έπρεπε να μās είδοποιήστε νορίς.—Π. Λυμπερόπουλον (Ένταυθα). Το ποιήμα σας από τεχνική άποψη είναι άριτό, δεν έχει όμως τίποτε περισσότερο και του λείπουν τόσα για να γίνη σωστό ποιήμα. Το μέτρο πού μεταχειρίζεστε δέ μās άρέσει γιατί φανερώνει επιτήδευση.—Γιάννην Δαγογιάννην (Πάτρας). Τα ποιήματά σας είναι έντελως παιδικά και άνάξια κάθε προσοχής. Δέ τέτοιους στίχους δέ μπορεί κανείς να έπιμένει περισσότερο.—Πέτρον Βαλκάλαν (Πειραιά). Με έκπληξή μας διαβάσαμε τη διήγησή σας πως τα ποιήματα γιά τα οποία σάς άπαντήσαμε σε προηγούμενο φύλλο δέ μās τα στείλατε σεις. Φαίνεται αλήθεια πως κάποιος άστειλός θελόντας να γελήσει μαζί σας σάς σκάρασε αυτό το παιχνίδι. Τους τίτλους των άλλων δέ μπορούμε να σάς τους γράψουμε, γιατί τα ποιήματά σας δεν έχουν κρατηθ ή άφου δεν έχρι-

ριοδικό μας δέ μπορεί να φιλοξενήσ ή τέτοια δημοσιεύματα πού τα χαρακτηρίζει ή προχειρολογία κι' ή έπιπολαιότητα. Μ ή χάνετε λοιπόν τον καιρό σας με το γράψιμο, άσοληθήτε με κάτι άλλο πιο πρακτικό.—Νότην Άίφον. (Ένταυθα). Το διήγημά σας δεν είναι γραμμένο με φυσικότητα και ή ψυχολογική του βάση δέ στέκει καθόλου. Και μολονότι του λείπουν οι υπερβολές και οι ρητορικότητες των άλλων, ωστόσο δεν παρουσιάζει ούτε το ελάχιστο ένδιαφέρον με τη ρηχή του περιγραφή. Άν είναι το πρώτο σας αυτό, υπάρχουν έλπίδες ύστερα από καιρό κι' από μελέτη, άφου πληρώσατε κι' αίσθανθήτε στο μεταξύ τη ζωή, να γράψετε κάτι αξιόλογο.—Γιώργον Γκουζούλην. (Πειραιά). Η μετάφρασή σας, άποασπασματική όπως είναι, δέ θά μπορούσε να δημοσιευθ ή. Βλέπουμε όμως ότι μεταφράζετε δμαλά και, με κάποια περισσότερη έμβάθυνση στο κείμενο και πιστότερη άπόδοση των χαρισμάτων του πρωτοτύπου, δέ δώσατε κάτι πιο αξιόπρόσεχτο.—Δωον. Κύρην (Κύπρον). Διαβάσαμε τα ποιήματά σας απ' την ανέκδοτη συλλογή «Τραγούδια της ήθης και της νεότητος». Δυστυχώς όμως έχατε παρεξήνησει κι' έσείς την έννοια της τέχνης και, καθώς βλέπουμε στο πρώτο σας, ζητείτε να κάμετε το στίχο όργανο των νέων κοινωνικών θεωριών. Είναι φυσικό με μια τέτοια αντίληψη να μ ή μπορούμε να γράψετε τραγούδια της προκοπής και να παραδέρνετε άπεληπιμένα μέσα σε καπνούς και σε σύννεφα. Άνατολίτικα τραγούδια έχουν γραφτεί με μεράκι και με τέχνη άρκετά στη νεότερη ποίησή μας. Διαβάστε τα και θά ήδητε τί διαφορά παρουσιάζουν απ' το δικό σας.—Μίμην Καρζήν. (Ένταυθα). Ο «γυρισμός» σας παρά λίγο να κριθ ή δημοσίευσιμος. Έχει άφογο στίχο, άπλότητα στην έκφραση, συντομία στη διατύπωση. Το λείπει όμως ακόμα κάτι για να γίνη ποιήμα. Στείλτε μās άλλο κανένα κι' αν το βρούμε καλύτερο θά δημοσιευθ ή.—Δ. Φλώκον (Λίμνην Εύβοίας). Σας ευχαριστούμε θερμά για την άποστολή των φωτογραφιών. Δέ δημοσιεύουμε όμως παρά όσες παρουσιάζουν εξαιρετικό ένδιαφέρον και έκτός τούτου όσες είναι βγαλμένες καθαρά, πράμα πού δέ συμβαίνει με τις δικές σας.—Νεμύς. Το συνένό σας δεν έχει όμως και παρουσιάζει μίαν άκαταστασία στην έκφραση πού το καθιστά άκατανόητο. Έπειτα ο τίτλος τι θά π ή; Τ ή λέξη «πάγκομφς» πού την ανακαλύψατε; Προσέχετε, προσέχετε πολύ.—Μανώλην Δέβην (Λάρισαν). Το χειρόγραφο σας μπορούσαμε να σας το στείλουμε, αν το είχαμε κρατήσοι. Δεν κρατούμε όμως παρά μόνο τα έχρηνόμενα. Άν το χρειάζόσαστε, έπρεπε να μās είδοποιήστε νορίς.—Π. Λυμπερόπουλον (Ένταυθα). Το ποιήμα σας από τεχνική άποψη είναι άριτό, δεν έχει όμως τίποτε περισσότερο και του λείπουν τόσα για να γίνη σωστό ποιήμα. Το μέτρο πού μεταχειρίζεστε δέ μās άρέσει γιατί φανερώνει επιτήδευση.—Γιάννην Δαγογιάννην (Πάτρας). Τα ποιήματά σας είναι έντελως παιδικά και άνάξια κάθε προσοχής. Δέ τέτοιους στίχους δέ μπορεί κανείς να έπιμένει περισσότερο.—Πέτρον Βαλκάλαν (Πειραιά). Με έκπληξή μας διαβάσαμε τη διήγησή σας πως τα ποιήματα γιά τα οποία σάς άπαντήσαμε σε προηγούμενο φύλλο δέ μās τα στείλατε σεις. Φαίνεται αλήθεια πως κάποιος άστειλός θελόντας να γελήσει μαζί σας σάς σκάρασε αυτό το παιχνίδι. Τους τίτλους των άλλων δέ μπορούμε να σάς τους γράψουμε, γιατί τα ποιήματά σας δεν έχουν κρατηθ ή άφου δεν έχρι-

ριοδικό μας δέ μπορεί να φιλοξενήσ ή τέτοια δημοσιεύματα πού τα χαρακτηρίζει ή προχειρολογία κι' ή έπιπολαιότητα. Μ ή χάνετε λοιπόν τον καιρό σας με το γράψιμο, άσοληθήτε με κάτι άλλο πιο πρακτικό.—Νότην Άίφον. (Ένταυθα). Το διήγημά σας δεν είναι γραμμένο με φυσικότητα και ή ψυχολογική του βάση δέ στέκει καθόλου. Και μολονότι του λείπουν οι υπερβολές και οι ρητορικότητες των άλλων, ωστόσο δεν παρουσιάζει ούτε το ελάχιστο ένδιαφέρον με τη ρηχή του περιγραφή. Άν είναι το πρώτο σας αυτό, υπάρχουν έλπίδες ύστερα από καιρό κι' από μελέτη, άφου πληρώσατε κι' αίσθανθήτε στο μεταξύ τη ζωή, να γράψετε κάτι αξιόλογο.—Γιώργον Γκουζούλην. (Πειραιά). Η μετάφρασή σας, άποασπασματική όπως είναι, δέ θά μπορούσε να δημοσιευθ ή. Βλέπουμε όμως ότι μεταφράζετε δμαλά και, με κάποια περισσότερη έμβάθυνση στο κείμενο και πιστότερη άπόδοση των χαρισμάτων του πρωτοτύπου, δέ δώσατε κάτι πιο αξιόπρόσεχτο.—Δωον. Κύρην (Κύπρον). Διαβάσαμε τα ποιήματά σας απ' την ανέκδοτη συλλογή «Τραγούδια της ήθης και της νεότητος». Δυστυχώς όμως έχατε παρεξήνησει κι' έσείς την έννοια της τέχνης και, καθώς βλέπουμε στο πρώτο σας, ζητείτε να κάμετε το στίχο όργανο των νέων κοινωνικών θεωριών. Είναι φυσικό με μια τέτοια αντίληψη να μ ή μπορούμε να γράψετε τραγούδια της προκοπής και να παραδέρνετε άπεληπιμένα μέσα σε καπνούς και σε σύννεφα. Άνατολίτικα τραγούδια έχουν γραφτεί με μεράκι και με τέχνη άρκετά στη νεότερη ποίησή μας. Διαβάστε τα και θά ήδητε τί διαφορά παρουσιάζουν απ' το δικό σας.—Μίμην Καρζήν. (Ένταυθα). Ο «γυρισμός» σας παρά λίγο να κριθ ή δημοσίευσιμος. Έχει άφογο στίχο, άπλότητα στην έκφραση, συντομία στη διατύπωση. Το λείπει όμως ακόμα κάτι για να γίνη ποιήμα. Στείλτε μās άλλο κανένα κι' αν το βρούμε καλύτερο θά δημοσιευθ ή.—Δ. Φλώκον (Λίμνην Εύβοίας). Σας ευχαριστούμε θερμά για την άποστολή των φωτογραφιών. Δέ δημοσιεύουμε όμως παρά όσες παρουσιάζουν εξαιρετικό ένδιαφέρον και έκτός τούτου όσες είναι βγαλμένες καθαρά, πράμα πού δέ συμβαίνει με τις δικές σας.—Νεμύς. Το συνένό σας δεν έχει όμως και παρουσιάζει μίαν άκαταστασία στην έκφραση πού το καθιστά άκατανόητο. Έπειτα ο τίτλος τι θά π ή; Τ ή λέξη «πάγκομφς» πού την ανακαλύψατε; Προσέχετε, προσέχετε πολύ.—Μανώλην Δέβην (Λάρισαν). Το χειρόγραφο σας μπορούσαμε να σας το στείλουμε, αν το είχαμε κρατήσοι. Δεν κρατούμε όμως παρά μόνο τα έχρηνόμενα. Άν το χρειάζόσαστε, έπρεπε να μās είδοποιήστε νορίς.—Π. Λυμπερόπουλον (Ένταυθα). Το ποιήμα σας από τεχνική άποψη είναι άριτό, δεν έχει όμως τίποτε περισσότερο και του λείπουν τόσα για να γίνη σωστό ποιήμα. Το μέτρο πού μεταχειρίζεστε δέ μās άρέσει γιατί φανερώνει επιτήδευση.—Γιάννην Δαγογιάννην (Πάτρας). Τα ποιήματά σας είναι έντελως παιδικά και άνάξια κάθε προσοχής. Δέ τέτοιους στίχους δέ μπορεί κανείς να έπιμένει περισσότερο.—Πέτρον Βαλκάλαν (Πειραιά). Με έκπληξή μας διαβάσαμε τη διήγησή σας πως τα ποιήματα γιά τα οποία σάς άπαντήσαμε σε προηγούμενο φύλλο δέ μās τα στείλατε σεις. Φαίνεται αλήθεια πως κάποιος άστειλός θελόντας να γελήσει μαζί σας σάς σκάρασε αυτό το παιχνίδι. Τους τίτλους των άλλων δέ μπορούμε να σάς τους γράψουμε, γιατί τα ποιήματά σας δεν έχουν κρατηθ ή άφου δεν έχρι-

ριοδικό μας δέ μπορεί να φιλοξενήσ ή τέτοια δημοσιεύματα πού τα χαρακτηρίζει ή προχειρολογία κι' ή έπιπολαιότητα. Μ ή χάνετε λοιπόν τον καιρό σας με το γράψιμο, άσοληθήτε με κάτι άλλο πιο πρακτικό.—Νότην Άίφον. (Ένταυθα). Το διήγημά σας δεν είναι γραμμένο με φυσικότητα και ή ψυχολογική του βάση δέ στέκει καθόλου. Και μολονότι του λείπουν οι υπερβολές και οι ρητορικότητες των άλλων, ωστόσο δεν παρουσιάζει ούτε το ελάχιστο ένδιαφέρον με τη ρηχή του περιγραφή. Άν είναι το πρώτο σας αυτό, υπάρχουν έλπίδες ύστερα από καιρό κι' από μελέτη, άφου πληρώσατε κι' αίσθανθήτε στο μεταξύ τη ζωή, να γράψετε κάτι αξιόλογο.—Γιώργον Γκουζούλην. (Πειραιά). Η μετάφρασή σας, άποασπασματική όπως είναι, δέ θά μπορούσε να δημοσιευθ ή. Βλέπουμε όμως ότι μεταφράζετε δμαλά και, με κάποια περισσότερη έμβάθυνση στο κείμενο και πιστότερη άπόδοση των χαρισμάτων του πρωτοτύπου, δέ δώσατε κάτι πιο αξιόπρόσεχτο.—Δωον. Κύρην (Κύπρον). Διαβάσαμε τα ποιήματά σας απ' την ανέκδοτη συλλογή «Τραγούδια της ήθης και της νεότητος». Δυστυχώς όμως έχατε παρεξήνησει κι' έσείς την έννοια της τέχνης και, καθώς βλέπουμε στο πρώτο σας, ζητείτε να κάμετε το στίχο όργανο των νέων κοινωνικών θεωριών. Είναι φυσικό με μια τέτοια αντίληψη να μ ή μπορούμε να γράψετε τραγούδια της προκοπής και να παραδέρνετε άπεληπιμένα μέσα σε καπνούς και σε σύννεφα. Άνατολίτικα τραγούδια έχουν γραφτεί με μεράκι και με τέχνη άρκετά στη νεότερη ποίησή μας. Διαβάστε τα και θά ήδητε τί διαφορά παρουσιάζουν απ' το δικό σας.—Μίμην Καρζήν. (Ένταυθα). Ο «γυρισμός» σας παρά λίγο να κριθ ή δημοσίευσιμος. Έχει άφογο στίχο, άπλότητα στην έκφραση, συντομία στη διατύπωση. Το λείπει όμως ακόμα κάτι για να γίνη ποιήμα. Στείλτε μās άλλο κανένα κι' αν το βρούμε καλύτερο θά δημοσιευθ ή.—Δ. Φλώκον (Λίμνην Εύβοίας). Σας ευχαριστούμε θερμά για την άποστολή των φωτογραφιών. Δέ δημοσιεύουμε όμως παρά όσες παρουσιάζουν εξαιρετικό ένδιαφέρον και έκτός τούτου όσες είναι βγαλμένες καθαρά, πράμα πού δέ συμβαίνει με τις δικές σας.—Νεμύς. Το συνένό σας δεν έχει όμως και παρουσιάζει μίαν άκαταστασία στην έκφραση πού το καθιστά άκατανόητο. Έπειτα ο τίτλος τι θά π ή; Τ ή λέξη «πάγκομφς» πού την ανακαλύψατε; Προσέχετε, προσέχετε πολύ.—Μανώλην Δέβην (Λάρισαν). Το χειρόγραφο σας μπορούσαμε να σας το στείλουμε, αν το είχαμε κρατήσοι. Δεν κρατούμε όμως παρά μόνο τα έχρηνόμενα. Άν το χρειάζόσαστε, έπρεπε να μās είδοποιήστε νορίς.—Π. Λυμπερόπουλον (Ένταυθα). Το ποιήμα σας από τεχνική άποψη είναι άριτό, δεν έχει όμως τίποτε περισσότερο και του λείπουν τόσα για να γίνη σωστό ποιήμα. Το μέτρο πού μεταχειρίζεστε δέ μās άρέσει γιατί φανερώνει επιτήδευση.—Γιάννην Δαγογιάννην (Πάτρας). Τα ποιήματά σας είναι έντελως παιδικά και άνάξια κάθε προσοχής. Δέ τέτοιους στίχους δέ μπορεί κανείς να έπιμένει περισσότερο.—Πέτρον Βαλκάλαν (Πειραιά). Με έκπληξή μας διαβάσαμε τη διήγησή σας πως τα ποιήματα γιά τα οποία σάς άπαντήσαμε σε προηγούμενο φύλλο δέ μās τα στείλατε σεις. Φαίνεται αλήθεια πως κάποιος άστειλός θελόντας να γελήσει μαζί σας σάς σκάρασε αυτό το παιχνίδι. Τους τίτλους των άλλων δέ μπορούμε να σάς τους γράψουμε, γιατί τα ποιήματά σας δεν έχουν κρατηθ ή άφου δεν έχρι-

ριοδικό μας δέ μπορεί να φιλοξενήσ ή τέτοια δημοσιεύματα πού τα χαρακτηρίζει ή προχειρολογία κι' ή έπιπολαιότητα. Μ ή χάνετε λοιπόν τον καιρό σας με το γράψιμο, άσοληθήτε με κάτι άλλο πιο πρακτικό.—Νότην Άίφον. (Ένταυθα). Το διήγημά σας δεν είναι γραμμένο με φυσικότητα και ή ψυχολογική του βάση δέ στέκει καθόλου. Και μολονότι του λείπουν οι υπερβολές και οι ρητορικότητες των άλλων, ωστόσο δεν παρουσιάζει ούτε το ελάχιστο ένδιαφέρον με τη ρηχή του περιγραφή. Άν είναι το πρώτο σας αυτό, υπάρχουν έλπίδες ύστερα από καιρό κι' από μελέτη, άφου πληρώσατε κι' αίσθανθήτε στο μεταξύ τη ζωή, να γράψετε κάτι αξιόλογο.—Γιώργον Γκουζούλην. (Πειραιά). Η μετάφρασή σας, άποασπασματική όπως είναι, δέ θά μπορούσε να δημοσιευθ ή. Βλέπουμε όμως ότι μεταφράζετε δμαλά και, με κάποια περισσότερη έμβάθυνση στο κείμενο και πιστότερη άπόδοση των χαρισμάτων του πρωτοτύπου, δέ δώσατε κάτι πιο αξιόπρόσεχτο.—Δωον. Κύρην (Κύπρον). Διαβάσαμε τα ποιήματά σας απ' την ανέκδοτη συλλογή «Τραγούδια της ήθης και της νεότητος». Δυστυχώς όμως έχατε παρεξήνησει κι' έσείς την έννοια της τέχνης και, καθώς βλέπουμε στο πρώτο σας, ζητείτε να κάμετε το στίχο όργανο των νέων κοινωνικών θεωριών. Είναι φυσικό με μια τέτοια αντίληψη να μ ή μπορούμε να γράψετε τραγούδια της προκοπής και να παραδέρνετε άπεληπιμένα μέσα σε καπνούς και σε σύννεφα. Άνατολίτικα τραγούδια έχουν γραφτεί με μεράκι και με τέχνη άρκετά στη νεότερη ποίησή μας. Διαβάστε τα και θά ήδητε τί διαφορά παρουσιάζουν απ' το δικό σας.—Μίμην Καρζήν. (Ένταυθα). Ο «γυρισμός» σας παρά λίγο να κριθ ή δημοσίευσιμος. Έχει άφογο στίχο, άπλότητα στην έκφραση, συντομία στη διατύπωση. Το λείπει όμως ακόμα κάτι για να γίνη ποιήμα. Στείλτε μās άλλο κανένα κι' αν το βρούμε καλύτερο θά δημοσιευθ ή.—Δ. Φλώκον (Λίμνην Εύβοίας). Σας ευχαριστούμε θερμά για την άποστολή των φωτογραφιών. Δέ δημοσιεύουμε όμως παρά όσες παρουσιάζουν εξαιρετικό ένδιαφέρον και έκτός τούτου όσες είναι βγαλμένες καθαρά, πράμα πού δέ συμβαίνει με τις δικές σας.—Νεμύς. Το συνένό σας δεν έχει όμως και παρουσιάζει μίαν άκαταστασία στην έκφραση πού το καθιστά άκατανόητο. Έπειτα ο τίτλος τι θά π ή; Τ ή λέξη «πάγκομφς» πού την ανακαλύψατε; Προσέχετε, προσέχετε πολύ.—Μανώλην Δέβην (Λάρισαν). Το χειρόγραφο σας μπορούσαμε να σας το στείλουμε, αν το είχαμε κρατήσοι. Δεν κρατούμε όμως παρά μόνο τα έχρηνόμενα. Άν το χρειάζόσαστε, έπρεπε να μās είδοποιήστε νορίς.—Π. Λυμπερόπουλον (Ένταυθα). Το ποιήμα σας από τεχνική άποψη είναι άριτό, δεν έχει όμως τίποτε περισσότερο και του λείπουν τόσα για να γίνη σωστό ποιήμα. Το μέτρο πού μεταχειρίζεστε δέ μās άρέσει γιατί φανερώνει επιτήδευση.—Γιάννην Δαγογιάννην (Πάτρας). Τα ποιήματά σας είναι έντελως παιδικά και άνάξια κάθε προσοχής. Δέ τέτοιους στίχους δέ μπορεί κανείς να έπιμένει περισσότερο.—Πέτρον Βαλκάλαν (Πειραιά). Με έκπληξή μας διαβάσαμε τη διήγησή σας πως τα ποιήματα γιά τα οποία σάς άπαντήσαμε σε προηγούμενο φύλλο δέ μās τα στείλατε σεις. Φαίνεται αλήθεια πως κάποιος άστειλός θελόντας να γελήσει μαζί σας σάς σκάρασε αυτό το παιχνίδι. Τους τίτλους των άλλων δέ μπορούμε να σάς τους γράψουμε, γιατί τα ποιήματά σας δεν έχουν κρατηθ ή άφου δεν έχρι-

ριοδικό μας δέ μπορεί να φιλοξενήσ ή τέτοια δημοσιεύματα πού τα

“ΠΟΛΥΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ,”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΚΑΙ

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΠΟΛΥΧΡΩΜΙΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΓΕΡ 29 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΑΧΑΡΝΩΝ 244

Γ Κ Ρ Ε Κ Α

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΙΔΙΟΥ 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 2.700.000

Μέτοχοι: Καλλιτέχνηαι Φιλότεχνοι
ή Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος

ΤΜΗΜΑ ΩΔΕΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3
Διδάσκονται άπαντα τὰ όργανα και μαθη-
ματα Μονωδία, Δραματική, Απαγγελία,
Ιστορία Μουσικής, Prima Vista, Ρυθμική
σύστημα Dalcroze.

ΕΙΣ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΑ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑΣ Α. Αλεξάνδρας 15
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗΜΕΜΑΝΟΥΝΗ—Άχαρνών Σουριελή
ΓΕΡ. ΣΑΛΒΑΝΟΥ—Κεραμειών—Έλευσινίων
ΛΕΟΝΤΕΙΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ—Τέρμα Πατησίων
ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ—Πατησίων 306
ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΤΙΔΗ—Παγκράτι
ΑΛ. ΖΕΡΒΟΥ—ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΥ—Καλλιθέα
ΠΑΝ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ—Κηφισσία
Ν. ΜΠΟΡΟΥΝΗ—Πισσαία
Μ. ΠΕΤΡΑΚΗ—Πισσαία
ΜΑΡΚΟΥ και ΜΑΚΡΗ—Ν. Φάληρον
Α. ΦΑΛΤΩΦ—Ν. Φιλαδέλφεια

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΧΑΛΚΙΔΟΣ
ΚΟΡΙΝΘΟΥ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΑΝΙΩΝ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΙΟΥ
ΒΟΛΟΥ

Μέσος όρος φοιτώντων μαθητών κατ' έτος 2500

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

ΠΙΑΝΑ

ΜΟΝΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΗΜΟΤΕΡΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
BLUTHNER CROTHIAN STEIN WEC NEUMEYER,
SOPH Κ.Α.Π.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΤΕΜΑΧΙΑ

“Όλα τὰ κλασσικά, παιδαγωγικά και νεώτερα.
Γίνονται δεκταί ιδιαίτεροι παραγγελία. Συ-
νεργασία με τούς μεγαλύτερους έκδοτικούς οί-
κους της Εύρώπης

ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Βιολιά, βιόλες, βιολοντσέλλα, κοντραμπάσσα,
μανδολίνα, κιθάρες, όλα τὰ είδη τών πνευστών
όργάνων, έξαρτήματα παντός είδους μπάντι
φιλαρμονικών, ρόλο., πιανόλες, χρονόμετρα κλ.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ

Αναλαμβάνει την έκδοσιν μουσικών τεμαχίων
και έκδόσεις έργων διάφορων μουσουργών.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΔΙΣΜΑΤΩΝ

Χορδίζονται, λουστράρονται και επισκευάζον-
ται παντός είδους πιάνα, πιανόλες και μουσικά
όργανα από άριστους τεχνίτας.

Η οδοντόκρεμα ΚΟ-
ΛΥΝΟΣ καθαρίζει
τοὺς οδόντας, τὰ οἶλα
τὸ στόμα ολόκληρον. Τὰ
ἀντισηπτικά της συστα-
τικά καταστρέφουν τὰς
ἐπικινδύνους νοσογενεῖς
ἐστίας και διατηρεῖ τὸ
στόμα εὐχάριστον, καθα-
ρὸν και ὑγιεινὸν ἐπὶ ὥρας.
Ἀρκετὰ οἰκονομικὴ ἄλ-
λωστε ἀρκεῖ ἡ κάλυψις
τοῦ ἑνὸς τρίτου ξηρᾶς
ψήκτρας.

ΚΟΛΥΝΟΣ
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΗΣ 3
(ΜΕΓΑΡΟΝ ΠΟΛΥΖΩΗ) ΤΗΛ. 61-26

Πλουτισθὲν διὰ τών τελειωτέρων
μηχανημάτων και διαθέτον όλα
τὰ μέσα ἀναλαμβάνει κάθε ἐργα-
σίαν, με ταχύτητα και καλλι-
τεχνίαν ἀπαράμιλλον.

ΤΙΜΑΙ
ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 22.500.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.522.076.50

ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

FILIALES

Τράπεζα Λαρίσης — Λάρισα

Τράπεζα Τρικάλων — Τρίκαλα

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

Εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος
και τὰς κυριωτέρας τοῦ ἑξωτερικοῦ

Ταμειυτήριον μέχρι 100.000 δραχ.
με 7 οἰο.—Ἐκτελεῖ πάσης φύσεως
Τραπεζιτικὰς ἐργασίας

“ΒΟΤΡΥΣ,”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Κεφάλ. Μετοχικὸν και Ἀποθεματικὸν
Δρ. 90.000.000 τὴν 31 Δεκεμβρίου 1927

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ:
ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΡ. 27α

ΟΙΝΟΙ ΧΥΜΑ: Λευκοί, ἐρυθροί,
γλυκεῖς, μοςχάτοι

ΟΙΝΟΙ ΕἰΣ ΦΙΛΛΑΣ: Ἐπιτραπέζιοι
ἐπιδόρπιοι, ὀρεκτικοί, τονωτικοί,
ΒΕΡΜΟΥΤ: Ἐκ παλαιοῦ μοςχάτου Οἴνου
ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ: Ἀπαράμιλλος

ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΣΤΑΓΜΑ Οἶνου “ΒΟΤΡΥΣ,”

ΚΟΝΙΑΚ ΒΟΤΡΥΣ

Ἐφάμιλλον τών καλλιτέρων Γαλλικῶν Κονιάκ
Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ κέντρα καταναλώσεως

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και Ἀποθεματικά Δρ. 1.193.000.000.—

Καταθέσεις (τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου 1928) » 5.700.000.000.—

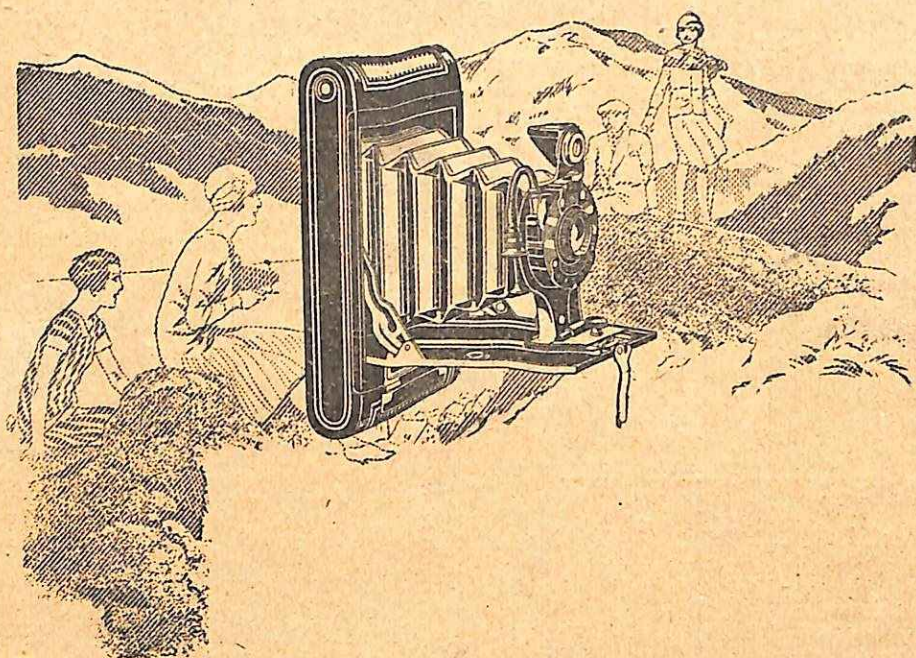
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

83 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΘ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 51 MAIDEN LANE

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ Εἰς ὅλας τὰς χῶρας τοῦ ἑξωτερικοῦ

Ἡ Ἑθνική Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως
τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν και τὸ ἑξωτερικὸν
ὑπὸ ἑξαιρετικῶς συμφέροντας ὁρους.
Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμία
και ταμειυτηρίου εἰς δραχμὰς και ξένα νομίσματα με λίαν
εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

Μὴν κάνετε ωιά ἐκδρομές χωρὶς νὰ ἔχετε
μαζί σας ἓνα **KODAK**

Ἔχει μιὰ μνήμη ἀγάνδαστη φωντανή, ποῦ
δὲν ξεχνάει τίποτε, καὶ ἀργότερα, ὅσοτεδή-
ποτε δεγήσετε, στὸ σῶτίι σας, δὰ μωρόρεσετε
νὰ ξαναγήσετε τὰ ταφείδια σας, τὶς ἐκδρομές
σας, κυττάζοντας τὶς φωτογραφίες ποῦ πῆ-
ρατε μὲ τὸ **KODAK** σας